

Разговор с поводом
пуковник Миле Витезовић

Систем
Изазовно савладавање
планине

Специјални прилог
Ратови дронева

ОДБРАНА

www.odbrana.mod.gov.rs

Година XVII
Март 2023. цена 100 динара (1,20 евра)
370

**ОБУКА У
ЗИМСКИМ
УСЛОВИМА**

НЕВИДЉИВИ И НЕЧУЈНИ

24

ГОДИНЕ ОД НАТО АГРЕСИЈЕ

Агресија НАТО-а на Савезну Републику Југославију трајала је 78 дана, од 24. марта до 10. јуна 1999. године. Био је то „злочин већи од злочина“, у коме је убијено две и по хиљаде цивила, међу њима осамдесет деветоро деце и хиљаду тридесет један припадник војске и полиције. Рањено је око шест хиљада цивила и више од пет хиљада војника и полицајаца. Тешко су оштећени инфраструктура, привредни објекти, школе, болнице, медијске куће, споменици културе. Бомбардовање СРЈ званично је окончано Кумановским споразумом и усвајањем Резолуције 1244 Савета безбедности УН.

ОДБРАНА

САДРЖАЈ
МАРТ 2023.

6

У фокусу

Сарадња, инвестиције и опремање Војске

– За Војску купујемо 109 „милоша“, 39 „лазара“, модернизујемо 26 тенкова, 26 БРДМ, 12 „гвоздика“, радимо на ракетној артиљерији – осам модуларних „огњева“ и 12 дигиталних. То све мора да буде у Војсци Србије до септембра 2024. године – истакао је председник Србије током посете Сајму наоружања и војне опреме IDEX 2023 у Абу Дабију и најавио додатне инвестиције у Одбрамбену индустрију Србије, уз издвајање 300 милиона евра за наоружање.

24

Дан у 119. мешовитој хеликоптерској
ескадрили

Спремни за изазове

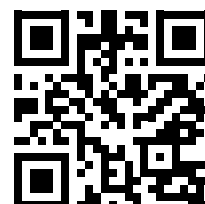
40

Војногеографски институт „Генерал
Стеван Бошковић“ – 147 година рада

Први институт
у српској војсци

СКЕНИРАЈТЕ
КОД И ЧИТАЈТЕ
ВЕСТИ СА САЈТА
МИНИСТАРСТВА
ОДБРАНЕ
ПРЕКО ВАШЕГ
МОБИЛНОГ
ТЕЛЕФОНА

www.mod.gov.rs

ФОТО-КОМЕНТАР

ПОЧАСНА АРТИЉЕРИЈСКА ПАЉБА
ПОВОДОМ ДАНА ДРЖАВНОСТИ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – 15. ФЕБРУАР 4

У ФОКУСУ

Активности Министарства одбране и Војске
Србије у фебруару
САРАДЊА, ИНВЕСТИЦИЈЕ И ОПРЕМАЊЕ
ВОЈСКЕ 6

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ

Пуковник Миле Витезовић, начелник Управе за
телекомуникације и информатику ГШ ВС
ИНФОРМАЦИЈА КЉУЧНИ ПАРАМЕТАР
МОЋИ 10

СИСТЕМ

Најбоља база у Копненој војсци
ДОБРОСИН 16

Најбољи батаљон Копнене војске
ИНЖИЊЕРЦИ ИЗ ПРОКУПЉА 20

Дан у 119. мешовитој хеликоптерској ескадрили
СПРЕМНИ ЗА ИЗАЗОВЕ 24

Обука извиђача Копнене војске у зимским
условима
НЕВИДЉИВИ И НЕЧУЈНИ 28

Трећа мисија Војске Србије
ПОМОЋ У ПОПЛАВАМА 31

Обука припадника оклопно-извиђачког батаљона
БРДМ-2М у зимским условима
ИЗАЗОВНО САВЛАДАВАЊЕ ПЛАНИНЕ 32

Обука кадета Војне академије у зимским
условима
НАПОРИ НАГРАЂЕНИ НОВИМ
ВЕШТИНАМА 36

Војногеографски институт „Генерал Стеван
Бошковић” – 147 година рада
ПРВИ ИНСТИТУТ У СРПСКОЈ ВОЈСЦИ 40

АРСЕНАЛ

Glock пиштољи Gen5
БЕСКОМПРОМИСАН КВАЛИТЕТ 44

КУЛТУРА

„Хероине Спомен-збирке Павла Бељанског”
у Галерији Дома Војске Србије
СУСРЕТ СА ЛЕПОТОМ 52

СПОРТ

Десетар Милош Трајковић
НАЈБОЉИ СПОРТИСТА ВРАЊА 54

КОНКУРСИ 56

Фото: Ивана Тешић

Магазин Министарства одбране и Војске Србије „Одбрана”
наставља традицију „Ратника”, првог војног листа у Србији,
који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА”
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Биљана Пашић, потпуковник
Главни и одговорни уредник
Драгана Марковић

Извршни уредник

Мира Шведић

Уредник

Душан Глишић

Новинари

Владимир Вјештић, Јована Шикман

Сарадници у броју

пуковник др Славиша Влачић, пуковник
др Срђан Старчевић, пуковник у пензији др Иван
Ч. Стаменов, поручник бојног брода Иван Обреза,
капетан Невена Маричић, капетан Лука Шћепановић,
др Зоран Миладиновић, Јелена Кнежевић,
Рајко Каришић

Дизајнер

Григорије Лазаревић

Фотографије

Горан Станковић, уредник, Даримир Банда, Јово Мамула,
заставник Андрија Гавриловић

Језички редактори

мр Наташа Николић, Слађана Мирчевски,
Ања Глишковић, Јелица Живановић

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Татјана Шућин

Телефони

Директор 3241-258; 23-809
Главни и одговорни уредник 3349-489
Секретар редакције 3201-809; 23-079
Графика припрема 3240-019; 2244-044; 200-044
Маркетинг 3241-009; 2244-046; 200-046
Продаја 3241-254; 2244-049; 200-049
Телефакс 3241-258

Адреса

11000 Београд, Браће Југовића 19
odbrana@mod.gov.rs, redakcija@odbrana.mod.gov.rs
www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана”

Претплата

Анжелика Стојанов
pretplata@odbrana.mod.gov.rs
Претплата 3241-009; 2244-046; 200-046

За припаднике МО и Војске Србије преко РЦ месечно
80 динара. За претплатнике преко Банка Поштанска
штедионица
месечно 90 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА” АД, Београд
ISSN 1452-2160, COBISS.SR-ID 125540364

Магазин излази месечно

„Одбрана” је члан
Европског удружења
војних новинара

У интернат Војне гимназије, у Хумској 22, поред Стадиона ЈНА, унео сам своје ствари, спаковане у једну торбу, у лето 1997. године. Соба 504. Моји цимери били су из Новог Сада, Каравукова код Оџака и Црног Кала покрај Баточине. У одељењу је било тридесетак дечака, а у класи њих око 200, из свих крајева Србије и Црне Горе, сви одлични ђаци, многи најбољи у својим школама. Дружећи се са њима, а војничка су другарства с правом на добром гласу, упознао сам целу Србију. Ту је моје родољубље добило чврсто упориште, ту су се идеали повезали са стварношћу. У војним школама се заволи Србија.

Пише пуковник
др Срђан СТАРЧЕВИЋ

О предностима војног школства

ШКОЛЕ У КОЈИМА СЕ ЗАВОЛИ СРБИЈА

Ако сам био студент магистарских студија на Факултету политичких наука имао сам привилегију да слушам предавања из социјалне психологије код професорке Мирјане Васовић. Када сам положио испит, моја добра професорка, искрено зачуђена, упитала ме је откуд ја у војсци. Чинило јој се невероватним да неко ко је успео да овлада теоријом политике Карла Шмита, па да је још и критикује оружјем из арсенала филозофије диференције Николе Милошевића, може бити производ војних школа. Ето доказа да и најбољи професори могу да погреше! Подразумева се, одлични ђаци, студенти и постдипломци могу се наћи у било којој школи. У војним школама је клима за те и такве момке и девојке, ипак, најбоља.

На часовима у војним школама влада дисциплина. Са латинском речи *disciplina* корен дели и *discipulus* (ученик). Дакле, већ у значењу речи *дисциплина* учење је спојено са редом. Грчки софисти поредили су процес образовања и васпитања са земљорадњом. Да би сетва била успешна, неопходни су плодна земља, добро семе и вешт сејач. Тако је за добро образовање и васпитање потребно да постоји ученик са одређеним диспозицијама, квалитетно знање и вешт наставник.

Користећи ово поређење, софисти као да су заборављали да је време до жетве дуго и да постоји и спољни услов, наиме повољан временски фактор, да би жетва била загарантована. Тај фактор у настави је дисциплина. Тамо где се учи, дисциплина је неизоставна, онај који добро учи мора бити дисциплинован. Сведоци смо многих пораза домаће просвете. На часу на коме не доминира глас наставника (дакле, онога који зна и пре-*даје* то знање), на коме лете згужвани папири, севају мобилни телефони – нема учења, јер га не може ни бити. У војним школама ситуација је другачија: нема недисциплине, јер је не може ни бити.

Нема тог часа који се у војној школи изгуби. Као најбољи доказ за ову тврдњу, опет ћу се вратити у своје ђачке дане и Војну гимназију. НАТО агресија на СР Југославију затекла је моју класу у другом разреду гимназије. После неколико дана нашег дечачки романтичног ратовања у Хајд парку, распуштени смо. Као и сви средњошколци у Југославији. Када се рат завршио, војни гимназијалци вратили су се у школске клупе и читаваг лета надокнађивали изгубљене часове. Наш летњи распуст биле су две недеље у августу, тек толико да се мало предахне до следеће школске године – али не без лектире, јер је по

старој латинској одмор без литературе смрт и сахрана живог човека!

Колико ће ко учити, индивидуална је ствар. Али ће у војним школама награде непогрешиво добити најбољи ученици и студенти. А најбољи потпоручник у класи бираће гарнизон у који ће се јавити на прву дужност. У свету у коме су везе и путеви између рада и заслуга с једне стране и награда и привилегија с друге стране замагљени, војне школе су утврђења праведности. Официрска одговорност је увек вишестолпна. Одговорни смо према претпостављеном, потчињенима, колегама, јединици, војсци, професији, држави и, коначно и најважније, према друштву као целини. На официрској одговорности према целини заснива се бескомпромисна свест о значају војне ефикасности. Ефикасност тражи праведност: да најбољи буду награђени, да постану вође и војсковође. Зато је учење у војним интернатима на цени, а упорност у раду и врхунски резултат најбоља препорука за награду. Учење је увек нечим мотивисано. Мени је драго објашњење Георга Зимела према коме што више себе развијамо као личности, то смо ближи Богу. Ако Бога схватимо попут Светог Бонавентуре, као сазнајну сферу чији је центар свуда, а чија површ није нигде, онда наш напредак у знању чини да будемо сличнији Богу. Знам да постоје и други мотиви: радозналост, самопотврђивање, углед, престижан посао, каријерни успех, новац и његове могућности да нас убаци у лифт који води на више спратове друштвене стратификације. Општи је утисак да је данас доминантан, нажалост, само овај последњи мотив. Официрске плате, познато је, ниже су од оних које зарађују менаџери у мултинационалним корпорацијама или програмери. Међутим, официрски позив има виши смисао. На ономе који бира позив којим ће се бавити у животу је да одлучи да ли ће живот провести тражећи смисао у лажној трансценденцији новца или ће прећи у простор смисла. А војне школе, као светилишта војне професије у којима се одигравају обреди иницијације нових чланова професионалне заједнице, простори су смисла.

У Војној гимназији се много научи, на Војној академији се одрасте и очврсне. Војна гимназија, а нарочито Војна академија, школе су којима се њихови полазници могу поносити. Прва је основана да би се у многољудној ЈНА створила пробрана широко образована елита, а друга је основана да би Србија могла да постоји као слободна и независна држава. Пробајте да се сетите неког факултета у Србији који има алумнисте веће и значајније од Јована Драгашевића, Димитрија Ђурића, Саве Грујића, Радомира Путника, Степе Степановића, Живојина Мишића, Петра Бојовића, Стевана Бошковића, Тодора Павловића... ▀

Припадници Гарде извели су поводом обележавања 15. фебруара Дана државности Републике Србије почасну артиљеријску паљбу са Савског платоа на Калемегдану. Почасној паљби од десет плотуна из шест артиљеријских оруђа присуствовали су потпредседник Владе и министар одбране Милош Вучевић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић.

Фото: Даримир Банда

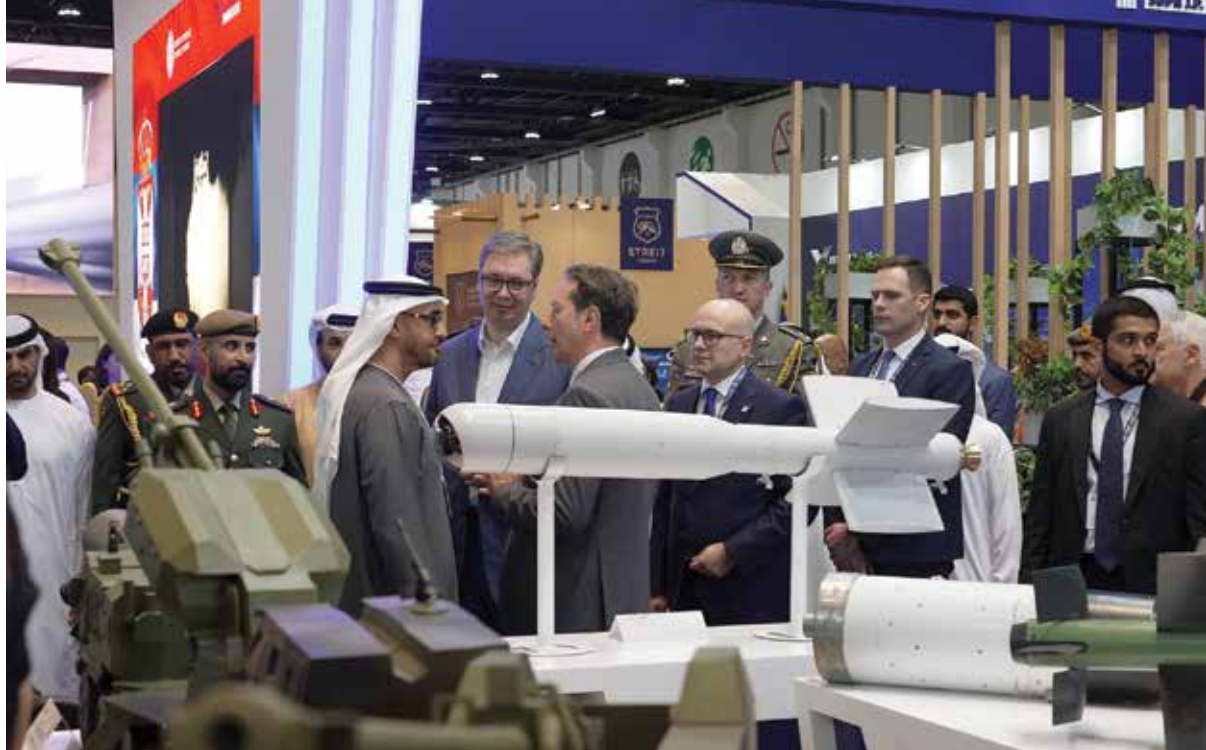

Активности

Министарства

одбране и Војске

Србије у фебруару

САРАДЊА, ИНВЕСТИЦИЈЕ И ОПРЕМАЊЕ ВОЈСКЕ

Најзначајнији догађај за систем одбране током месеца за нама сасвим извесно био је Међународни сајам наоружања и војне опреме IDEX 2023 у Абу Дабију, коме су присуствовали председник Републике Александар Вучић и министар одбране Милош Вучевић. На реномираној сајамској манифестацији представљен је и део производног програма Одбрамбене индустрије Србије, а током обиласка штанда „Југоимпорт-СДПР-а“ председник Вучић, осим што је најавио куповину нових дрона, поручио је и да ће држава уложити додатни новац „за иновације, побољшање квалитета машина и модернизацију српске одбрамбене индустрије“, чиме ће подстаћи привредни раст и јачати своју војску. Боравак у Уједињеним Арапским Емиратима министар одбране Милош Вучевић искористио је и за низ билатералних сусрета с високим страним званичницима.

Председник Вучић првог дана боравка у Абу Дабију поручио је да је почела свеопшта трка у наоружавању, да ће држава уложити доста новца да подигне капацитет Војске Србије, а да је дошао на Сајам наоружања и војне опреме IDEX 2023 и ради куповине дрона.

– Очекујемо их пре краја године у нашој земљи – рекао је председник и посебно истакао значај НОРА и новог оруђа „александр“, названог по краљу Александру. – За војску купујемо 109 „милоша“, 39 „лазара“, модернизује-

мо 26 тенкова, 26 БРДМ, 12 „гвоздика“, радимо на ракетној артиљерији – осам модуларних „огњева“ и 12 дигиталних. То све мора да буде у Војсци Србије до септембра 2024. године – истакао је председник Србије и најавио додатне инвестиције у Одбрамбену индустрију Србије, уз издвајање 300 милиона евра за наоружање.

Дан касније, 21. фебруара, током обиласка штанда „Југоимпорт-СДПР-а“ са шеиком Мухамедом бин Заједом ал Нахјаном и потпредседником Владе и министром одбране Милошем Вучевићем, председник Вучић је истакао да је поносан што је од 1.350 штандова на Сајму шеик

Мухамед бин Зајед ал Нахјан обишао управо српски штанд. Потврдио је и да ће „у року од 48 сати бити потписан први уговор са Уједињеним Арапским Емиратима о куповини њихових дрона и они ће веома брзо бити на територији Републике Србије”. Како је објаснио, реч је о дронима „самоубицама” те изразио наду да ћемо већ у наредних пет или шест месеци имати прве такве летелице у Војсци Србије.

– То је компликован процес, код војске су те процедуре дуге и када кажем да ће бити део наоружања Војске Србије, то значи да смо близу краја свих процедура. Радићемо даље на дронима, али и на свему другом. Свакако, изазован период је пред нама – поручио је председник Републике.

Вучић је рекао и да су домаћини Сајма задовољни развојним пројектима које им је српска страна изложила.

Наше компаније морају у реформи много тога да ураде, да уведу право корпоративно

Министар одбране Милош Вучевић месец за нама започео је обиласком Гарде Војске Србије

управљање и да послују по тржишним принципима, поручио је председник Србије, који је на Међународном сајму наоружања и војне опреме IDEX 2023 био са потпредседником Владе и министром одбране Милошем Вучевићем, замеником начелника Генералштаба Војске Србије генерал-потпуков-

ником Петром Цветковићем и помоћником министра за материјалне ресурсе Ненадом Милорадовићем.

ПРОШИРЕЊЕ ИНФРАСТРУКТУРНИХ КАПАЦИТЕТА СПЕЦИЈАЛНИХ БРИГАДА

Потпредседник Владе и министар одбране Милош Вучевић месец за нама започео је обиласком Гарде Војске Србије. С њим је био и заменик начелника Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Петар Цветковић, а о намени, задацима и традицији ове јединице министра одбране информисао је командант Гарде бригадни генерал Никола Дејановић. Министар Вучевић разговарао је са припадницима Гарде о задацима које обављају, као и о животу и раду у тој елитној јединици Војске Србије и уверио се у њихову мотивисаност и способност за извршавање свих додељених задатака.

Обиласке јединица и састава Војске Србије министар одбране наставио је 8. фебруара

Током посете припадницима 63. падобранске бригаде на Војном аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић” у Нишу

посетом припадницима 63. падобранске бригаде на Војном аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић” у Нишу, где га је командант елитне јединице бригадни генерал Ненад Зонић информисао о задацима који 63. падобранску бригаду очекују у наредном периоду и о обуци војника на добровољном служењу војног рока у тој бригади.

Министар одбране изразио је уверење да је Војска Србије снажна, обучена и способна да брани све њене грађане и нашу државу. Како је нагласио, уверио се у то да 63. падобранска бригада, која следеће године пуни осам деценија постојања, с правом носи „ореол славне, јуначке и одликоване бригаде”.

— Ова јединица примала је и носила борбе широм некадашње државе и ти људи никада не смеју бити заборављени — рекао је министар Вучевић. Према његовим речима, посебно га радује то што у Бригади сви раде и са војницима на добровољном служењу војног рока, па млади имају прилику да осете како је бити припадник 63. падобранске бригаде, носити бордо беретку, бити део те „велике славне породице, јер 63. падобранска негује тај култ не само обичне јединице него много више од тога”.

Министар одбране потврдио је да ће 63. падобранска, уз 72. бригаду за специјалне операције, бити носилац развојног пројекта за који је председник Републике дао наредбу — 5.000 припадника јединица за специјалне операције — те је неопходно да та јединица прошири инфраструктурне капацитете и опрему за пријем нових припадника.

— Поносан сам на њих и на све припаднике Војске

Министар Вучевић обишао је Трећи центар за обуку у Касарни „Војвода Петар Бојовић” у Лесковцу

Србије. У овом месецу ће примити веће плате за 25 одсто, а верујем да када будемо завршили пројекат 5.000 припадника јединица за специјалне операције то ће бити далеко, далеко веће плате — поручио је министар Вучевић и честитао свим припадницима 63. падобранске бригаде на свему што су радили претходних година.

ЈОШ ПРИПРЕМЉЕНИЈИ И МОТИВИСАНИЈИ

Два дана касније министар Вучевић обишао је Трећи центар за обуку у Касарни „Војвода Петар Бојовић” у Лесковцу, где је с командантом Команде за обуку генерал-мајором Жељком Петровићем и командантима бригада и центара Команде за обуку разговарао о кључним задацима и плановима.

— Сагледали смо све оно што је пред нама и шта даље да радимо да још припремљенији и мотивисанији дочекамо следећу класу војника на добровољном служењу војног рока, али и оно што свеукупно ради Команда за обуку, а што је далеко сложеније и свеобухватније — рекао је министар Вучевић, који је током посете обишао и спомен-обележје јунацима одбране СРЈ погинулим у зони одговорности 549. моторизоване бригаде,

где је одао пошту настрадалима.

— Велика је част за мене да сам обишао ово свето место, спомен-обележје посвећено херојској 549. моторизованој бригади, јунацима отаџбине, људима који су бранили нашу државу Србију тамо где је било најтеже, у зони на Косову и Метохији која је била изложена и НАТО агресији и терористичким нападима ОВК — поручио је министар Вучевић.

Истог дана у Лебану министар одбране присуствовао је седници Владе Републике Србије, на којој је председница Владе Ана Брнабић представила резултате у првих 100 дана рада, када је, говорећи о војсци, истакла да је 1.612 кандидата упућено на добровољно служење војног рока и обуку за резервне официре, што је најбољи резултат у последњих пет година.

ПРЕДУГО СЕ ЋУТАЛО О ИСТИНИ

Потпредседник Владе и министар одбране Милош Вучевић обишао је 13. фебруара јединице Прве бригаде Копнене војске у новосадским касарнама „Тврђава” и „Југовићево”, где је разговарао са њиховим припадницима и уверио се у њихову спремност,

обученост и мотивисаност да изврше све задатке који се пред њих поставе. Током обиласка Касарне „Тврђава” министру Вучевићу представљени су радионички капацитети логистичког батаљона и приказан је технолошки процес конзервације наоружања, док је у Касарни „Југовићево” присуствовао обуци професионалног састава и војника на добровољном служењу војног рока на оклопно-извиђачким аутомобилима БРДМ-2, затим обуци на самоходном ракетном систему за ПВД „стрела” С-10М и на тренажеру за обуку оператора на том систему, као и обуци јединица везе на системима телекомуникација.

Истог дана у Новом Саду министар Вучевић присуствовао је отварању просторија Удружења ветерана „Кошаре”, те нагласио да се предуго ћутало о истини, али да је та тишина прекинута 2012. године.

– Неки други су нас убедили да треба да се стидимо сами себе и нажалост неки, који су по имену и презимену припадници нашег народа, веровали су у то или промовисали такву идеју. Данас је ситуација у Србији свакако другачија, не стидимо се ни наших ветерана, ни хероја, ни бораца, не прижељкујући нове сукобе, него управо разумевајући какву смо жртву платили у току 20. века и свакако негујући

културу сећања, јер народ који престане да се сећа, који заборави све оно што је део његовог националног ДНК, тај народ је осуђен на пропаст. Бар ја у то верујем – поручио је министар Вучевић.

СУСРЕТИ

Низ званичних разговора о међународној војној сарадњи потпредседник Владе и министар одбране Милош Вучевић започео је 6. фебруара са амбасадором Словачке Републике у Београду Федором Росохом. Истог дана састао се са амбасадором Републике Грчке Мариом Леванти. Са командантом Националне гарде Републике Кипар генерал-потпуковником Димокритосом Зервакисом српски министар одбране разговарао је на Међународном сајму наоружања и војне опреме IDEX 2023 у Абу Дабију. У Уједињеним Арапским Емиратима имао је и одвојене сусрете са начелником Генералштаба Оружаних снага Египта генерал-потпуковником Осамом Аскером и министром одбрамбене индустрије Арапске Републике Египат Мохамедом Мустафом. Током разговора потврђено је да је билатерална сарадња у области одбране врло добра, као и да постоји простор за њено даље унапређење.

ПОСЕТА ГЕНЕРАЛА МОЈСИЛОВИЋА СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА

На позив команданта Националне гарде Охаја генерал-мајора Џона Хериса, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милан Мојсиловић почетком фебруара боравио је у вишедневној посети Сједињеним Америчким Државама, током које је имао више сусрета са високим званичницима Националне гарде Охаја, цивилних власти ове америчке савезне државе и Министарства одбране САД. Званични део посете започео је у Команди Националне гарде Охаја у Колумбусу, где је одржан трилатерални састанак генерала Мојсиловића, Хериса и команданта Мађарске војске генерал-потпуковника Ромулуса Русин-Сендија, на коме је било речи о активностима које се реализују у оквиру Програма државног партнерства Охаја са Србијом и Мађарском. Генерал Мојсиловић је у Пентагону имао одвојене састанке са начелником Здруженог генералштаба Оружаних снага САД генералом Марком Милијем и другим званичницима Министарства одбране САД. На сусретима је било речи о актуелној безбедносној ситуацији у свету и изазовима у региону, као и о билатералној војној сарадњи Србије и САД. Разговори, којима је присуствовао и амбасадор Републике Србије у Вашингтону Марко Ђурић, били су отворени, садржајни, професионални и усмерени ка будућности. На крају посете САД генерал Мојсиловић се састао и са шефом Бироа Националне Гарде САД генералом Данијелом Хокансоном, с којим је разговарао о билатералној војној сарадњи у областима од обостраног интереса, са тежиштем на сарадњи Војске Србије и Националне гарде Охаја.

Министар одбране сусрео се са амбасадором Словачке Републике у Београду Федором Росохом

Такође, наглашено је да је посебно развијен сегмент сарадње у војно-економском и војнотехничком домену, као и да се сарадња анализира и годишњи планови усаглашавају током заседања Мешовитог војног комитета, који ове године треба да се одржи у Каиру. ■

Пуковник Миле Витезовић, начелник Управе за
телекомуникације и информатику ГШ ВС

ИНФОРМАЦИЈА КЉУЧНИ ПАРАМЕТАР МОЋИ

Реалан однос снага у току борбених дејстава све више зависи од брзине прикупљања, обраде и коришћења информација.

Информација је одувек била један од параметара моћи, али је последњих деценија нагли напредак на пољу информационо-комуникационих технологија омогућио да она постане кључни фактор са којим се добијају битке и ратови – истакао је наш саговорник у разговору поводом Дана информатичке службе.

Пише Мира ШВЕДИЋ
Фото: Горан Станковић

Ист деценија постојања сваке службе значајан је период исписан плодношћу радом, а за информатичку још више јер се она све време убрзано развијала, поготову у 21. веку. Поводом Дана информатичке службе – 21. фебруара, са начелником Управе за телекомуникације и информатику (Г-6) Генералштаба Војске Србије пуковником Милетом Витезовићем разговарали смо о времену протеклом, о овом садашњем, али и будућем.

* УПРАВИ ЗА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ И ИНФОРМАТИКУ (Г-6) ГЕНЕРАЛШТАБА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ НЕПОСРЕДНО СУ ПОТЧИЊЕНЕ БРИГАДА ВЕЗЕ, ЦЕНТАР ЗА КОМАНДНО-ИНФОРМАЦИОНЕ СИСТЕМЕ И ИНФОРМАТИЧКУ ПОДРШКУ И ЦЕНТАР ЗА ПРИМЕЊЕНУ МАТЕМАТИКУ И ЕЛЕКТРОНИКУ. КОЈЕ СУ ОСНОВНЕ ФУНКЦИЈЕ УПРАВЕ КОЈОМ РУКОВОДИТЕ?

– Управа за телекомуникације и информатику одговорна је за планирање, организовање и непрекидно функционисање ТКИ обезбеђења за Министарство одбране и

Војску Србије у миру, ванредном и ратном стању. Надлежна је најпре за реализацију послова, задатака и активности из телекомуникационо-информатичке функције у Министарству и Војсци. У оквиру тога обавља више послова. Најпре телекомуникационо-информатичко обезбеђење, које се спроводи ради непрекидног функционисања телекомуникационо-информационих сервиса у МО и ВС, управљања ресурсима радио-фреквенцијског спектра и инфраструктурног уређења објеката за потребе телекомуникација и информатике у миру, ванредном и ратном стању, потом за развој телекомуникационо-информационих система, где се опремањем савременим средствима и реализацијом развојних задатака из области телекомуникација, информатике и криптозаштите модернизује ТКИ систем, односно унапређује стање у покретној и стационарној компоненти система у складу са савременим захтевима командовања и руковођења. Један од послова је заштита телекомуникационо-информационих система, која се спроводи криптозаштитом и заштитом од компромитујућег електромагнетног зрачења информација и података од значаја за одбрану земље, као и реализацијом задатака и активности из домена информационе

Циљеви савремених нападача нису само војне снаге и системи већ најшири скуп критичне и цивилне инфраструктуре и друштва у целини, уз перманентно дејство нападача и ангажовање одбрамбених снага. У томе су савремене информационо-комуникационе технологије незаобилазни фактор, који може имати и пресудан утицај у коначном исходу сукоба.

безбедности и одбране у сајбер простору. И на крају канцеларијско пословање, којим се стиче увид у стање и предузимају мере за унапређење у области службене преписке и поштанског саобраћаја у МО и ВС.

* ДАНАС СВЕ ЈЕДИНИЦЕ И УСТАНОВЕ МО И ВС ИМАЈУ ИНТЕРНЕТ ПРИКЉУЧКЕ. КОЈА ЈЕ ПРОСЕЧНА БРЗИНА ПРИСТУПА И ДА ЛИ ЈЕ ОНА ДОВОЉНА?

– Војска Србије успешно прати тренд развоја интернета у комерцијалној употреби и обезбеђује свим јединицама и установама МО и ВС прикључке чија брзина приступа омогућава реализацију задатака, стабилно и сигурно коришћење сервиса на интернету. Тренутно користимо гигабитни интернет који додељујемо саставима МО и ВС у зависности од њихових потреба. Користимо сопствене сервере за хостовање и администрирање више сајтова у надлежности МО и ВС, као и мејл сервер који има преко 4.000 корисника, односно активних налога.

Имамо потребно знање и организацију да свакодневно радимо на унапређењу квалитета и брзине приступа интернету како би се задовољиле потребе корисника у МО и ВС. Међутим, желим да истакнем да је Војсци Србије приоритет квалитет, безбедност и сигурност интерне мреже, којим се обезбеђује безбедна реализација задатака посебно у условима претњи из сајбер простора.

* ОБЛАСТ ИНФОРМАТИКЕ ДАНАС ЈЕ ЈЕДАН ОД ОСНОВНИХ ТЕМЕЉА САВРЕМЕНЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ. НА КОЈИ НАЧИН СУ ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ ТРАНСФОРМИСАЛЕ НАЧИН ФУНКЦИОНИСАЊА ВОЈНОГ КОМАНДОВАЊА И РУКОВОЂЕЊА?

– Информационо-комуникационе технологије постале су значајан део свакодневног живота. Побољшале су размену знања, убрзале проток информација и комуникацију. Њихов утицај на живот људи, професионални и приватни, неспоран је. Поред тога развој ИКТ знатно утиче на организације и начин на који оне функционишу. Функционисање Војске Србије постало је незамисливо без употребе савремених информационих технологија.

Нове информационе и комуникационе технологије пружају огромне могућности за повећање брзине и квалитета комуникација. У смислу функционисања војног командовања и руковођења ове чињенице

су значајне, јер је правовремено поседовање квалитетне информације важно за доношење војних одлука. Осим тога, реалан однос снага у току борбених дејстава све више зависи од брзине прикупљања, обраде и коришћења информација. Информација је одувек била један од параметара моћи, али је последњих деценија нагли напредак на пољу ИКТ омогућио да она постане кључни фактор са којим се добијају битке и ратови.

Информационо-комуникационе технологије представљају основно средство за остваривање ефикасног командовања и руковођења, а мрежно увезивање борбених система умножава њихову ватрену моћ без потребе квантитативног повећања броја јединица и борбених средстава.

* ГОТОВО ДА НЕМА МОДЕРНОГ БОРБЕНОГ СИСТЕМА КОЈИ НЕ ЗАВИСИ ОД РАЧУНАРСКИХ СИСТЕМА ИЛИ НИЈЕ ИНФОРМАЦИОНО УВЕЗАН У СИСТЕМ ЈАВЉАЊА, КОМАНДОВАЊА И РУКОВОЂЕЊА. ДА ЛИ ЈЕ ЗНАЧАЈ ИНФОРМАЦИЈА ЗА САВРЕМЕНУ ВОЈСКУ ПОДЈЕДНАКО ВАЖАН КАО И БОРБЕНА МОЋ ТЕХНИЧКИХ СРЕДСТАВА?

– Информација је кроз историју човечанства била у срцу ратовања и препознат је њен значајан допринос приликом великих ратних победа. Достигнућа на пољу информационих технологија утицала су на промене у концепту командовања и руковођења. У будућим борбеним дејствима наоружање у класичном смислу речи представљаће само један сегмент арсенала на располагању странама у сукобу. Очекује се значајна зависност од информација и система који их креирају. С друге стране, повећано ослањање на високотехнолошке информационе системе учинило је да грешке у њиховом раду, због застоја у раду или злонамерног дејства друге стране у сукобу, могу имати велике последице по властите снаге.

* МОЖЕ ЛИ СЕ РЕЋИ ДА МОЋ ИНФОРМАТИКЕ НА САВРЕМЕНОМ БОЈНОМ ПОЉУ НИЈЕ САМО У ПОВЕЋАЊУ СУПЕРИОРНОСТИ САВРЕМЕНИХ ВОЈНИХ СИСТЕМА ВЕЋ И У НЕУТРАЛИСАЊУ МОЋИ ПРОТИВНИКА ДА СЕ БОРИ?

– До пре неколико деценија способности за прикупљањем, чувањем, обрадом и дистрибуцијом података биле су крајње ограничене, што је знатно утицало на начин на који су вршена борбена дејства. Напредак у домену информационих технологија последњих деценија знатно је повећао способности за прикупљањем,

У будућим борбеним дејствима наоружање у класичном смислу речи представљаће само један сегмент арсенала на располагању странама у сукобу. Очекује се значајна зависност од информација и система који их креирају.

обрадом, дистрибуцијом и коришћењем информација. Најзначајнији искораци начињени су у сфери дистрибуције информација било путем радио тј. микроталасних комуникација, било путем рачунарских мрежа. На тај начин увећана је способност дељења информација, садејства и синхронизације. Повећани проток информација на бојишту брзо би постао ирелевантан ако није праћен и одговарајућим променама по питању концепта операција, доктрине, организације, командовања, обуке. Циљ је достизање супремације путем стварања несклада у информационом домену у корист једне од страна у сукобу, која се постиже добијањем релевантних информација уз истовремено онемогућавање супротној страни у сукобу да учини исто.

* ОД 2016. ГОДИНЕ ИЗВОДИТЕ ВЕЖБЕ У САЈБЕР ПРОСТОРУ. КОЛИ СУ ЦИЉЕВИ ТИХ ВЕЖБИ И КАКВИ СУ ЕФЕКТИ?

– Сврха планирања и организовања цивилно-војних вежби је да се припреме војне команде и целине, али и руководство и стручни тимови цивилних организација, да функционишу у кризним ситуацијама током мира, у ванредном стању и у рату. Тако је и сврха вежби у сајбер простору да се стави фокус на организациони, технолошки и безбедносни утицај великог сајбер инцидента

на цело наше друштво. То нам је пружио практичну прилику да разумемо негативан утицај очекиваних сајбер инцидента у будућности, али и да проценимо где се налазимо у односу на захтеване способности.

Такође, ово је била и важна прилика за све нас да разумемо како да се организујемо и да увежбамо начин како да радимо и функционишемо заједно у заштити националне информационе безбедности и у спровођењу сајбер одбране, на децентрализован начин и у обиму на који то нисмо раније практиковали.

Посебно бих истакао велики допринос најважнијих, различитих јавних и приватних, владиних и невладиних, пословних и академских организација које се баве информационом безбедношћу у Републици Србији, као и иностраних партнера за планирање и реализацију вежби у сајбер простору. Жеља нам је била да током заједничког рада ставимо на прво место сарадњу, заједништво, интерресорну и цивилно-војну размену знања између различитих актера.

* КАКО САГЛЕДАВАТЕ ФИЗИОНОМИЈУ САВРЕМЕНИХ СУКОБА?

– Савремени сукоби одвијају се на све неконвенционалнији начин, уз растућу примену високотехнолошких система и серви-

цији. У таквој ситуацији посебно су до изражаја дошли видео-конференцијски системи као и онлајн платформе за рад на даљину, које су нам омогућиле да се и у ванредним условима радни процеси одвијају несметано. При томе смо увек морали да водимо рачуна о конкретној платформи коју користимо са аспекта њене безбедности, како би се испоштовали сви захтеви заштите података.

Организационим мерама и планирањем рада обезбеђивали смо да се у таквим ситуацијама смањи број присутних лица

у просторијама. Предности коришћења видео-конференцијских система и онлајн платформи, које смо у периоду строге примене мера заштите од инфекције користили, показале су се са аспекта брзе организације и реализације састанака, консултација, обука и информисања, при чему се омогућавало активно учешће кадра без обзира на географску локацију, што је смањивало потребе утрошка средстава за превозење и уштеде времена по питању доласка и одласка.

Информатичке технологије саставни су део свих сегмената наших живота. Свака сфера живота у великој мери ослања се на информационе технологије. Образовање, наука, финансије, здравство, култура и остале области данас не би биле на таквом степеноу развијености да није савремених информационих технологија. Због свега тога може се рећи да у данашње време постоји велика зависност од информационих технологија. Међутим, још увек је човек тај који те технологије контролише, који пројектује и имплементира њихову употребу у разним сферама друштва. Дакле, без обзира на то колико од њих зависимо, информационе технологије не могу да завладају сегментима наших живота, јер је човек тај који треба да над њима оствари потпуну контролу. ■

Информатичке технологије су саставни део свих сегмената наших живота. Свака сфера живота ослања се у великој мери на њих. Због тога се може рећи да у данашње време постоји велика зависност од информационих технологија. Међутим, без обзира на то колико од њих зависимо, још увек је човек тај који те технологије контролише, пројектује и имплементира њихову употребу.

са, често у периоду ван оружаних сукоба и у асиметричном амбијенту. Такође, оперативно окружење у току оружаних сукоба постало је вишедимензионално, уз императив савремених снага одбране да обезбеде правовремено и поуздано садејство и комуникацију бројних аутоматизованих система. Циљеви савремених нападача нису само војне снаге и системи већ најшири скуп критичне и цивилне инфраструктуре и друштва у целини, уз перманентно дејство нападача и ангажовање одбрамбених снага. У томе су савремене информационо-комуникационе технологије незаобилазни фактор који може имати и пресудан утицај у коначном исходу сукоба.

* ЕПИДЕМИЈА КОВИДА 19 ПОКАЗАЛА ЈЕ КАКО СЕ МОЖЕ ЖИВЕТИ И РАДИТИ ОНЛАЈН. ДА ЛИ ПОСТОЈИ ОПАСНОСТ ДА ИНФОРМАТИЧКЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ ЗАВЛАДАЈУ СВИМ СЕГМЕНТИМА НАШИХ ЖИВОТА У БУДУЋНОСТИ?

– Епидемија је наметнула обавезу да пронађемо неке друге начине за непрекидну реализацију задатака, уз поштовање мера заштите од вирусне инфекције. Искористили смо све предности које омогућавају савремене информатичке технологије како бисмо, на првом месту, заштитили кадар од потенцијалног излагања инфек-

ПЕРМАНЕНТАНИ БРЗ РАЗВОЈ

О догађајима који су протеклих деценија исписивали историју информатичке службе, пуковник Миле Витезовић каже:

– Дан информатичке службе и Центра за командно-информационе системе и информатичку подршку обележава се у знак сећања на 21. фебруар, када је 1963. године наредбом државног секретара за народну одбрану формирана Шеста управа Генералштаба Југословенске народне армије. Циљ њеног формирања био је да се унапреде административни послови, а административна служба системски, организационо-формацијски, кадровски и материјално-технички осавремени, што би допринело ефикаснијем руковођењу и командовању у оружаним снагама. Шестој управи био је потчињен и Центар за обраду података (ЦОП). Тај дан слави се и као Дан Центра за командно-информационе системе и информатичку подршку.

Да бисмо објаснили који су то догађаји протеклих шест деценија исписали успехе у раду информатичке службе, тај период делимо у четири фазе. Све четири фазе карактерише перманентан и брз развој као резултат, с једне стране, захтева руковођења и командовања за правовременим, тачним и безбедним информацијама у процесу доношења одлука и, са друге стране, одговора на изазов, како и на који начин динамику развоја информационих технологија оптимално ставити у функцију унапређења оперативних и функционалних способности команди и јединица војске.

Први период је фаза иницијалне аутоматизације и обухвата време од 1963. до 1975. године. У њој су техничко-технолошку основу за обраду података чинили рачунари UNIVAC-1004 од 1964. и ICL 4-50 од 1968. године. Ту фазу карактеришу: парцијална примена рачунара за обраду података по функцијама у систему (финансијско пословање, регрутни послови, кадровски послови); централизована обрада података, тако да се припрема података вршила у јединицама и командама, а обрада и коришћење података вршено је преко Центра за обраду података ССНО – унос података у рачунар вршио се путем бушених картица; непостојање типизације у набавци опреме, која је набављана од различитих произвођача, што је усложњавало њено одржавање, и немогућност повезивања рачунара у јединствен информатички систем. У тој фази ажурност информатичких система од тактичког до стратегијског нивоа била је од 30 до 180 дана.

Усвајањем Концепције развоја информатике у оружаним снагама СФРЈ 1975. почиње фаза њеног доктринарно-организационог уређења која обухвата период до 1985. године. Ову фазу карактерише развој и увођење Јединственог аутоматизованог информатичког система (JAIS) који се састоји од: главних АИС подсистема, као што су подсистем АИС борбене готовости, подсистем АИС за људство, подсистем ПАИС (за послове у оквиру функција одржавања, снабдевања, саобраћаја и транспорт, наоружање и војна опрема и интендантура) и система аутоматизације специфичних потреба као што су функције безбедност, одбрамбене технологије, образовање и друго.

Потребно је посебно истаћи да је у овој фази

израђена, усаглашена и на нивоу ССНО усвојена организацијско-формацијска структура органа информатике у оружаним снагама СФРЈ. Наредбама савезног секретара за народну одбрану од 23. јуна 1975. формирана је Управа за информатику и администрацију, која је била потчињена начелнику ГШ ЈНА и од 17. октобра 1983. преформирана у Управу за информатику ГШ ЈНА.

У овој фази функционисање JAIS заснивало се на рачунарима EI-Honeywell H-6 (верзије 33, 47, 57), Digital Equipment Corporation VAX, Control Data Corporation Cyber 170, PDP 11 и помоћној опреми инсталираној у стационарним објектима. Поред стационарног дела у овој фази планирано је и делимично реализовано формирање органа за информатику за опслуживање рачунара у покретним теренским условима рада.

Фаза интензивног умрежавања и командно-информационих система обухвата период 1996–2010. године. Пројектом МАИССО – Мобилни аутоматизовани информатички систем командовања – од 1996. године интензивирају се активности на успостављању WAN мреже засноване на TCP/IP протоколима (рачунарска мрежа на простору територије СРЈ у стационарној и покретној компоненти тадашњег телекомуникационо-информационог система, капацитета линкова 19,2 kb/s између чворова и заштићених формацијским средствима Кз). Реализацијом пројекта створени су услови за обезбеђење информација између командних места у приближно реалном времену тј. од неколико десетина секунди до неколико минута. Успостављена комплексна техничка инфраструктура била је у функцији преноса података и информација током агресије НАТО-а на СРЈ.

Променама током 2006. године информатичка служба је у организацијском смислу интегрисана са службом телекомуникација на свим нивоима командовања, с тим да је задржавала сопствени идентитет у виду органа информатике, посебног наставног модула у систему школовања на Војној академији и др. Четврта фаза у развоју наше службе је фаза електронског потписа, интранет сервиса и социјалних мрежа. Информатичка служба од 2010. наставља са доктринарним уређењем доношењем „Упутства за коришћење Рачунарске мреже командовања у МО и ВС“, „Упутства о организовању и усклађивању Интернета за потребе МО и ВС“ и „Упутства о информатичким системима у Министарству одбране“, те „Доктрине ТКИ обезбеђења Војске Србије“.

Наставак доктринарно-организационог уређења је последица потребе да се одговори на интензиван развој и нарасле телекомуникационе потребе и интернета као глобалне мреже. Техничко-технолошку базу у овој фази чине персонални рачунари делом за комерцијалну, а делом за тактичку намену, опрема за рачунарске мреже LAN и WAN, серверска опрема за складиштење података и периферна опрема. Не сме се заборавити софтвер, који обухвата оперативне системе и системе за виртуализацију, а и комплексну телекомуникациону инфраструктуру која повезује све наведене елементе.

У времену које је пред нама највећи изазов биће очување кадра, јер у сусрет будућности можемо изаћи само са квалитетним припадницима информатичке службе.

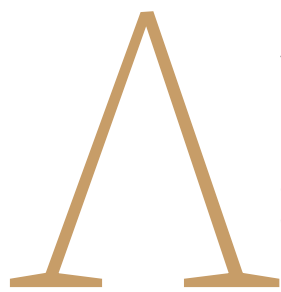
Крајем прошле године база „Добросин“, која је у саставу 4. бригаде Ков, проглашена је за најбољу у Копненој војсци. Знамо да је у својој историји имала тешких тренутака, што њеним припадницима налаже непрекидан опрез, и да су због тога ту концентрисане јаче снаге, али смо се запутили тамо да сазнамо шта их то још издваја од других.

Пише Мира ШВЕДИЋ

Фото: Андрија Гавриловић

Најбоља база у Копненој војсци

ДОБРОСИН

окалним путем Бујановац –Гњилане крећемо се пухом ка бази „Добросин”. Падају крупне капи кише и измаглица је полегла над крајолик. Пролазимо кроз место Лучане. Пут је изузетно узак, непрегледан, изгледа као да су куће њиме пресечене на два дела. Тротоара нема. На излазу из села пут се шири, пење, кривуда, губи у серпентинама. У једном тренутку напуштамо асфалт и настављамо добро утабаним макадамом. Пред нама као тврђава на вису искрсава база „Добросин”, а подно брда, лево, прострло се истоимено село.

При погледу на базу и лаику је јасно да је прављена попут утврђења и да представља неосвојиву тачку и за веће снаге противника. Начичкана је бункерима, групним стрељачким заклонима и заклонима. С разлогом, јер је неколико пута била мета напада албанских терориста. То њеним припадницима налаже непрекидан опрез и ту су концентрисане јаче снаге. Речју, то је прави војнички колектив, који се непрекидно обучава да буде најбољи.

Све то је засигурно утицало да крајем прошле године та база и буде проглашена за најбољу у Копненој војсци, а капетан прве класе Марјан Филиповић из састава 41. пешадијског батаљона 4. бригаде КоВ, на дужности командира, за најбољег командира базе. Он је, како кажу његове колеге, постао и ТВ звезда јер је његов лик присутан у медијима приликом доласка сваке делегације. А њих је било много у протеклом периоду.

Речи добродошлице командира базе, уз чврст стисак руке, говоре нам да смо стигли у базу која се издваја по дисциплини, уређености и сваколиком реду.

БУДНОСТ ПРЕ СВЕГА

– Све базе су сличне по броју људи и површини објеката, а овде је специфично због употребе одређеног броја борбених возила на извршавању задатака. Људство које овде долази припремано је за те задатке, прошло је евалуацију, тестирања, разне провере – психолошке, лекарске и друге – и добро знају шта се од њих тражи. За нас не постоје речи небудност, необученост, неорганизованост... Нема компромиса јер нам ни место ни време не дозвољавају грешке. База је на врло специфичном месту, врло близу админи-

стративне линије и налази се на изузетно осетљивом делу према Косову и Метохији – на путном правцу Лучане–Добросин, па увек постоји могућност да дође до заоштравања ситуације и инцидента – започиње причу о бази „Добросин” капетан Филиповић.

Сарадња са цивилним становништвом, већином албанским, данас је на добром нивоу и нема проблема. Мештани раде на околним њивама, обрађују земљу, баве се пољопривредом, сточарством. Проблем представљају ситни шверцери. У околини базе бележе се преласци административне линије на недозвољеним местима.

– У скорашње време није било шверца наоружања и војне опреме, дроге, али је учествовао шверц робе широкотрошње – алкохола, мяса, цигарета. У томе их спречавају наше патроле, заседе, органи обезбеђења, а све у складу са овлашћењима која су строго прописана правилима употребе Војске у Копненој зони безбедности.

АКТИВНОСТИ НА БАЗИ

Капетан Филиповић нам потом говори о томе шта се све током дана ради на бази. И док набраја активности од раних јутарњих до касних вечерњих сати – од устајања, јутарње смотре, подизања заставе, доручка, упућивања органа на извршење задатака (у патроле, заседе, на осматрачнице) и повратка са задатка, потом обуке и састанака са старешинама, планирања и организовања рада – изгледа као да су те радње савладане до танчина, да су постале рутине од којих се не одступа ни за милиметар.

Посао у бази никад се не завршава, само се људи смењују како би се одморили и наставили рад раније уходом ритмом. Стиче се утисак да су сви саживели са одређеним степеном ризика.

Патроле и заседе су им основни задаци.

– Засада је на једном или два места, а патрола кружи и мобилнија је. Засада се поставља на критично место, а ми углавном знамо која су то места. Командиру базе дато је да то организује, да не буду увек у исто време, предвидиве.

Према Филиповићевим речима, иако су спремни за такве ситуације, иако им је то струка, сваки одлазак у патролу и заседу је ново искуство. У случају наилазак на разне видове прекршаја режима преласка, као што је покушај шверца, реагују у складу са регулисаним овлашћењима. Преступнике легитимишу и заустављају на лицу места, али их не приводе и не спроводе, већ то раде припадници МУП-а. Имају одличну сарадњу са Полицијском станицом Бујановац. Према речима командира базе, број прелазак административне линије на недозвољеним местима зависи од времена, годишњег доба. Некад за месец дана буде по неколико пута, а онда месецима ниједан.

МЕТА НАПАДА

База „Добросин“ је у прошлости била мета више напада. Памти се 27. април 2002. када је цистерна са водом налетела на противтенковску мину постављену у њеној близини. Тада су повређена два војника, а цистерна је уништена. Такође, напад на базу извршен је и 10. августа 2003. из аутоматског бацача граната, а 24. септембра исте године пуцано је из заседе стрељачким оруђем на мајора Рахмана Бандића, тадашњег заменика команданта батаљона. База је гађана из бацача граната са објекта Нишавка, удаљеним неких 800 метара од ње. Тада је погођена канцеларија командира базе, али срећом у том тренутку нико није био у тој просторији. У селу Добросин 2012. два пута је нападнут полицијски пункт.

Филиповић истиче да су војници опремљени савременим средствима НВО, имају комплетну балистичку заштиту, а користе и електронска средства нове генерације за ноћно осматрање, пасивне ноћне нишане.

У заседи или патроли, зависно од плана, ангажују се и службени пси и водичи службених паса. Сваки пас има свог водича. Данас су то белгијски малинои, јер су, како командир каже, бољи за одржавање, спретнији, бржи, а немају ништа слабији стисак од немачког овчара. Пас војницима додаје самопоуздање. Има изоштрана чула и обучен је да их упозори ако примети да се нешто догађа.

АУТОНОМИЈА

База „Добросин“ налази се на 680 метара надморске висине и ту су услови за живот прилично тешки – ноћи и јутра су хладни, чак и лети. Ветровито је. Од 30 дана у месецу, 20 дува ветар. Лети је преко дана топло, некад и изузетно, јер је предео огољен и нема хлада шуме.

На бази су током 2001. и 2002. постављени објекти контејнерског типа, а до тад су ту били шатори. Контејнери су се показали добро, посебно зими. Имају добру изолацију па се лако угреју, а не губе топлоту. Лети је мало теже, јер заштитне мреже које се стављају штите од сунчеве светлости, али не и од врућине. Тај простор је делимично климатизован.

База има аутономију, самостална је јединица – има свог пекара, куvara. Намирнице, вода и енергенти достављају се редовно. Пут до базе је увек проходан, и лети и зими, због дотура воде или евентуалног збрињавања оболелог или повређеног лица.

– По формацији, свака база има болничара, који има сертификат и завршене курсеве нивоа 1 и нивоа 2, и он може да пружи прву медицинску помоћ, а сваки војник код себе има први завој индивидуални и сви су обучени да пруже прву помоћ себи или другом. Овде могу да буду само здрави и способни за

извршење задатака, а лица под поштедом спуштају се са базе на даље лечење. Човек који дође овде треба да буде физички спреман за овако ангажовање. Мора да прође дуг пут у патролама под пуном борбеном опремом, муницијом, наоружањем, по терену који није равничарски. Знам да је то исцрпљујуће и зато морају да одмарају кад год имају прилику. А тако смо правили и смене – да наш припадник поред рада може и да се одмара, бави спортом, да гледа ТВ.

Поред ангажовања у патролама и заседама војници имају и стална задужења на одржавању технике, колективног и личног наоружања... Једна од обавеза јесте и одржавање објеката. Увек неко обавља поправке, почев од поправке заклона, бункера, осматрачница, помоћних барака, али и у контејнеру.

– У случају нестанка струје имамо лице које је стручно оспособљено за рад са агрегатом. Иначе, база се греје централним грејањем. Постоји термоенергетски блок. За потпалу се користе дрва, а за даље грејање угаљ. Све базе у 4. бригади су тако снабдеване – објашњава командир базе.

На бази су ангажоване и жене. Оне су у патролама, заседама и на стражи, раде на средствима везе, као болничарке, пекари. Имају посебан смештај и санитарни чвор. Током нашег боравка тамо упознали смо две припаднице лепшег пола истог презимена, али не и фамилије – Јовану и Ивану Николић.

АКО НИЈЕ ТЕШКО, ОНДА НИЈЕ НИ ЛЕПО...

Капетан прве класе Марјан Филиповић је на бази од 2020, али ту раде и професионални војници чак 15 година. Већином су то људи који су некад радили у граничним јединицама па су, након примопредаје обезбеђења граница МУП-у, дошли најпре у 78. моторизовану бригаду, па у 4. бригаду Копнене војске. Упознали смо двојицу – старијег водника прве класе Тонија Владимирове и десетара Стојнеа Дионисијева. Обојица раде у КЗБ од 2006. и искусни су војници.

Тони Владимиров је пре „Добросина“ радио на базама „Цворе“ и „Гури гат“. О условима рада на бази каже да су зими патроле тешке због хладноће и ветра, а лети због температуре, која скаче и до 40 степени. Још кад се стави заштитна опрема и навале комарци... Питамо га колико дана проводи одвојен од породице, а он каже да је 50 одсто дана у години одвојен од њих.

– Тешко пада та одвојеност од породице, али ми смо сами изабрали овај позив, а породица је навикла на одвојеност. Млађим људима је теже, јер имају малу децу која се разболевају, па имају и породичних проблема. Али ми се између себе помажемо – излазимо једни другима у сусрет ако је реч о свадби, рођендану деце, свако добије оно што тражи – један или два дана. Има овде и занимљивих ситуација и ми кажемо – ако није тешко, онда није ни лепо. А у сушти-

Капетан прве класе
Марјан Филиповић

ни је добро. Међуљудски односи су супер, колектив је добар.

Десетар Стојне Дионисијев, нишанџија на минобацачу 82 mm, на овој бази је од 7. августа 2006, а професионални војник је од 1997. године.

– Ово је моја друга породица. Одем кући, породица, дођем овде, породица – прича Дионисијев и каже да му жена и двоје деце живе у

Босилеграду и да су му деца скоро расла без њега.

– Сваки пут се изненадимо кад се видимо – каже и додаје у шали: – Мислим да је мој брак опстао управо због тога. Да сам чешће кући, ко зна шта би било, а овако не можемо да омрземо једно друго. Кад одем кући и почне тензија, онда одем на терен, а вратим се кад се све среди.

Прича о млађим колегама којима би било тешко без њих старијих.

– Овај посао тражи доста одрицања, а треба га и волети. Ако ниси испуњен, ако га не волиш, ако немаш добро друштво, тешко је издржати, јер је рад на бази понекад монотон и тешко се издржи. Зато командир базе мора да замењује људе, поготово оне који су дуго овде јер неке ствари могу да раде механички, по аутоматизму – што некад може да буде и пропуст.

САРАДЊА СА КФОР-ом

– Сарадња са КФОР-ом је одлична, а реализује се преко једновремених патрола и једновремених осматрачица. Једновремене патроле организују се по пар пута месечно, а кад ће бити, зависи од плана који нам достави претпостављена команда. Сада је са друге стране турски контингент и није било проблема у сарадњи – каже командир базе.

База има и свог домаћина. Тренутно је то заставник Горан Марковић. Он брине о томе да ли су технички исправна средства, кад треба да се ради технички прегледи, води рачуна о исхрани, одлази са војницима по намирнице и доноси их. Брине о томе колико има воде, дрва, угља...

На бази смо упознали и потпоручника Бојана Зарковића, који ће на дужности командира базе наследити капетана Филиповића, јер ће он, према речима нашег водича капетана Николе Петковића из Команде 4. бригаде, бити постављен на нову, вишу дужност. Бојан је почео да ради 2010. као професионални војник, потом је 2018. завршио курс за подофицира и у међувремену стекао диплому правног факултета, па је од јануара прошле године примљен у јединицу као официр. Он ће на бази „Добросин” својим младалачким духом унети додатну ведрину, а на њему је и велика обавеза – да очува славу базе. ┘

Најбољи батаљон Копнене војске

ИНЖИЊЕРЦИ ИЗ ПРОКУПЉА

У 310. инжињеријском батаљону Треће бригаде Ков из Прокупља верују да је признање за најбољи батаљон у Ков-у стигло у њихове руке јер су показали да су најбољи када треба, када је најтеже и када су сви погледи упрти у њих. Они своје квалитете доказују на вежбама, у мисијама, кад разминирају и уништавају неексплодирана убојна средства, кад помажу становништву.

Текст и фотографије Зоран МИЛАДИНОВИЋ

У Копненој војсци Војске Србије има на десетине батаљона, како у саставу бригада, тако и самосталних, чији припадници професионално, ефикасно, пожртвовано и часно обављају свеколике сложене, често тешке и опасне задатке. Отуд је велики подвиг када старешине и војници једне војне јединице заслуже признање најбољег батаљона Копнене војске, а то признање је за прошлу годину припало 310. инжињеријском батаљону Треће бригаде Ков из Прокупља. Поменути чињеница је основни разлог да у разговору са командантом батаљона потпуковником Борком Бућковићем и његовим сарадницима спознамо основне квалитете тог састава и проникнемо у тајну успеха прокупачких инжињераца.

Јединица потпуковника Бућковића има чиме да се представи и похвали и тешко је издвојити, а камо ли побројати сва места, полигоне и војне објекте на којима су они изводили захтевне инжињеријске, пи-

онирске или пиротехничке радове, али и све задатке које инжењерци обављају, у ходу, што такође тражи врхунску обученост и максималну посвећеност.

ЈУНАЦИ СВАКЕ ВЕЖБЕ

Јавност мало зна о активностима 310. инжењеријског батаљона на здружено-тактичким и тактичким вежбама, јер су по правилу увек у првом плану тенкисти, артиљерци или припадници специјалних, механизованих, пешадијских и ракетних јединица, који на терену демонстрирају ефикасна и атрактивна дејства. Командант инжењеријског батаљона потпуковник Борко Бућковић тврди да његови претпостављени, одговорне старешине у Војсци Србије и извођачи вежби, ипак, препознају значај инжењераца у припреми, организацији и извођењу великих здружено-тактичких вежби са бојевим гађањима и имају велико поверење да ће они свој део посла урадити на најбољи могући начин.

– Прошле године учествовали смо на здруженим тактичким вежбама са бојевим гађањима „Ватрени штит 2022” и „Северац 2022”, као и на тактичким вежбама „Српски штит 19”, „Стена 05” и „Нел 2” – каже потпуковник Бућковић. – Дали смо велики допринос успешном извођењу поменутих вежби, а истовремено смо на њима и обучавали припаднике батаљона за реализацију задатака из садржаја инжењеријских дејстава, запречавања, утврђивања, савлађивања препрека, уређења путева, маскирања и пиротехничког обезбеђења. Верујемо да је и признање за најбољи батаљон у КоВ-у стигло у наше руке јер смо најбољи када треба, када је најтеже и када су сви погледи упрти у нас.

Инжењерци не воле да причају о томе, али је познато да вежбе за њих трају много дуже него за припаднике других родова и служби, јер по правилу први дођу на полигон, а последњи оду. Пре доласка вежбајућих јединица, они на терену стварају погодне услове за извођење вежбе, кретање и размештај јединица по полигону, како уређењем прилазних путева и изградњом хелидрома, тако и израдом осматрачница, бина и командних места. Важну улогу у тим данима има пионирска чета, којом командује капетан Александар Митровић, чији припадници израђују фортификацијске препреке, док старешине и војници чете за утврђивање припремају објекте за дејства убојним средствима, те заклоне за борбена средства и људе и на борбеним и на резервним положајима.

– Утврђивање вршимо у свим условима припреме и извођења борбених дејстава, а притом максимално користимо природне услове и погодности земљишта попут шума, пећина или нагиба – говори командир чете за утврђивање капетан прве класе Мартин

МИРНА РУКА И ХЛАДНА ГЛАВА

Вод за разминирање и уништавање неексплодираних убојних средстава (РУНУС) константно се ангажује на откривању и уништавању експлозивних средстава, тако да су припадници тог састава прегледали површину од 90.182 метра квадратна, пронашли и уништили 1.203 неексплодирана убојна средства. Две уништене НАТО авио-бомбе МК 82 се, ипак, издвајају, јер су у себи садржале 87 kg експлозива.

– Испитивањем сумњивих отвора у складишту „Мирничка река” пронашли смо две авио-бомбе са армираним наоружаним упалаљачем, чије је деактивирање изузетно опасно – говори командир вода РУНУС капетан Лазар Ковачевић. – Прва бомба уништена је на лицу места, са безбедне удаљености и уз предузимање мера сигурности. Друга је пронађена на три метра од складишта убојних средстава, тако да је било неопходно уклонити упалаљач. Код инжењераца је правило да најопасније и најризичније послове командир узима на себе, тако да сам мирне руке и хладне главе пришао бомби и скинуо упалаљач. Бомба је после тога безбедно транспортована на уређено место за уништавање.

Манић и додаје: – Обим утврђивања зависи од планираних дејстава, карактера земљишта и расположивог времена, али се ми ниједног изазова у пословима утврђивања не плашимо, поготово када се има у виду да једна наша инжењеријска машина успешно мења физичко ангажовање на стотине војника.

Важну улогу на вежбама имају и припадници вода за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава који се ангажују, како на пословима пиротехничког обезбеђења, тако и у склопу имитационог апарата за постављање и активирање експлозивних пуњења на одбрамбеним положајима. Визуелни и звучни ефекти активiranог експлозива доприносе атрактивности вежбе, али треба знати да обављање тог задатка није ни једноставно, нити безопасно. Припадници вода, којим командује капетан Лазар Ковачевић, управо зато исказују на вежбама максимум професионализма и стручности да би

експлозив употребили на прави начин, ни преблизу, ни далеко, увек безбедно по учеснике. Завршетак вежби није крај и за инжењерце, који све враћају у пређашње стање, док припадници вода РУНУС пажљиво и стрпљиво проверавају вежбовну просторију и уништавају заостала неексплодирана убојна средства.

УРЕЂЕЊЕ РЕЧНИХ КОРИТА

Изградња и уређење путева је свакодневица прокупачких инжењераца, који те послове обављају готово непрестано и на различитим правцима. Прошле године су, на пример, уредили 38,5 km путева који воде према базама на административној линији према Космету – „Караула”, „Велики трн”, „Трмка” и „Шушњак” – мада треба имати у виду да су то путеви које користе и на стотине мештана из забачених и неприступачних предела у Копненој зони безбедности. Не сме се заборавити да су инжењерци током године обавили исушивање тла, правили дренажне канале, уређивали противпожарне појасеве и реконструисали путеве у више војних комплекса Копнене војске и Централне логистичке базе.

– Тренутно се активно ангажујемо на одржавању проходности путева у зимским условима, јер су у нашој надлежности правци, телекомуникациона чворишта и војни комплекси који су у брдским и планинским пределима, што нам говори да су и путеви до њих често завејани – истиче потпуковник Борко Бућковић. – На овим пословима ангажовано је чак тринаест инжењеријских машина, што указује на то колику пажњу придајемо том задатку. Увек смо спремни да помогнемо цивилном становништву, што смо више пута показали и у пракси. Увек смо тамо где је најтеже, када нас задесе елементарне непогоде, приликом поплава или када треба доћи до завејаних села. Прошле године пружили смо помоћ и ЈП „Србија шуме”, на територији шумске управе општине Медвеђа, уредивши 7,6 km путева на простору Равне и Старе Бање.

Припадници инжењеријског батаљона Треће бригаде КоВ у прошлој години отишли су и корак даље у цивилно-војној сарадњи, која је до сада уистину највећим делом била везана за пружање помоћи становништву у случају поплава, пожара, суша или неких других елементарних непогода и несрећа. Забележени су неки нови и специфичнији модалитети цивилно-војне сарадње, везани за превентивно деловање против изливања река или постављање тешког механизованог моста. Мост је постављен на захтев прокупачке локалне самоуправе, како би се сачувало значајно археолошко налазиште, у коме су пронађени вредни артефакти. Инжењеријска радна група, предвођена заставником Сашом Стаменковићем, професионално, стручно и ефикасно је поставила два

чланка тешког механизованог моста, дужине 20 m и носивости од једанаест тона по осовини и до 40 тона укупног оптерећења. Стручњаци су се већ изјаснили да таква пракса није забележена у српској археологији и да пружа путоказ даље сарадње свих који раде на заштити културног наслеђа Србије и инжењерије Војске Србије тамо где то буде потребно.

Мудра је одлука да се предузму превентивне мере како би се, колико год је могуће, спречиле поплаве, а важан сегмент у остваривању тог циља представља уређење речних корита. Припадници инжењеријске јединице из Прокупља су активности на плану уређења речних корита започели ангажовањем у општини Куршумлија, где су очишћени делови Топлице и Косанице које протичу кроз ову општину. Верује се да ће на тај начин бити смањене могућ-

ности за бујичне поплаве, које протеклих година нису биле ретке у куршумлијском крају. Сличне радове инжињеријска рад-на група прокупачког батаљона извела је и на реци Јошаница у општини Блаце. Пројекат у Блацу реализован је уз помоћ запослених у јавном комуналном преду-зећу из тог града, који су, такође, уређи-вали речно корито реке која је у прошлос-ти стварала велике невоље мештанима оближњих села. Капацитет речног корита Јошанице знатно је проширен, повећана је пропусна моћ за воду, лед и наносе, чиме су и створени услови за заштиту од бујичних поплава.

СТРУЧЊАЦИ СВИХ ПРОФИЛА

Важан испит за прокупачке инжињерце предста-вљало је и њихово учешће у 19. ротацији мултина-ционалне операције Унифил у Либану. Информације са лица места говоре да су један официр, три подофи-цира и 17 професионалних војника из инжињеријс-ког батаљона послове мировњака обављали часно и професионално, што указује да је и њихова обука у Прокупљу и у бујановачком Центру за обуку једини-ца за мултинационалне операције проведена на прави начин.

– Тежишно смо били ангажовани на патролирању, на осматрачким пунктовима, у обезбеђењу конвоја и у другим активностима ради обезбеђења мира у Републици Либан – наглашава учесник мисије и главни подофицир у батаљону заставник прве класе Властимир Здравковић. Није било већих проблема у учешћу инжињераца у мировној мисији, а о њи-ховом здрављу бринули су докторка капетан Јована Николић и медицински техничар заставник Душан Стошић.

– Лечили смо, у склопу цивилно-војне сарадње, и становнике Либана, избеглице из Сирије и Палестине – каже докторка Јована Николић. – Имали смо око 130 таквих интервенција, држали курсеве и преда-вања Либанцима.

Потпуковник Бућковић не жели да издваја људе или јединице у инжињеријском батаљону ни по једном сегменту, јер су како каже они тим на истом задатку.

– Важно је што смо правилним и поштеним ра-дом, командовањем и добрим међуљудским односима успели да сачувамо људе већ неколико година уназад. А то су врсни инжињерци, добри мајстори, искус-ни пионири и стручњаци свих профила. Значајне су нам све инжињеријске специјалности, али и логистика, без које не бисмо могли да функцио-нимо. Логистичари, којима командује мајор Милан Трифунов, снабдевају, обезбеђују интендантска сред-

Потпуковник
Борко Бућковић

Капетан прве класе
Мартин Манић

Заставник прве класе
Властимир Здравковић

ства, одржавају, брину о транспорту и заштити ресур-са не само у батаљону већ и за још седам ослоњених састава и четири базе у Копненој зони безбедности. Илустрације ради, поменимо податак да су возачи и руковоаоци инжињеријских машина у 2022. године остварили 338.275 километара и 5.622 мото-часа.

Инжињеријске радне групе из инжињеријског батаљона Треће бригаде КоВ при уређивању путе-ва, чишћењу речних корита и при другим задацима користе инжињеријске машине и средства којима је јединица опремљена претходних година. Реч је о новој опреми и техници која је обновљена у складу са највишим стандардима, захваљујући великим улагањима Министарства одбране и донацијама Народне Републике Кине и Сједињених Америчких Држава. Савремена инжињеријска средства знатно су унапредила оперативне способности инжиње-ријског батаљона, Треће бригаде и Копнене војске у реализацији инжињеријских и противинжињеријских дејстава, поготово што су се и на теренима показала као изузетно квалитетна и поуздана и са добрим упо-требним карактеристикама. У јединицу су недавно пристигла и два нова самоистоваривача, тако да у инжињеријском батаљону верују да ће се осавре-мењивање и занављање инжињеријских машина и средстава наставити. ■

НАСТАВНИ ФИЛМ

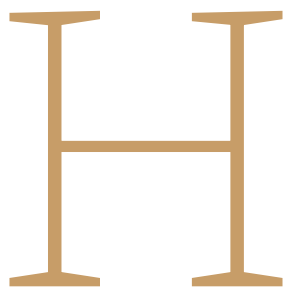
Редитељ Марко Каменица и сниматељ Мирко Лукановић из „Заставе филма“ снимали су заједно са припадницима вода за разминирање и уништавање неексплодираних убојних средстава из инжињеријског батаљона Треће бригаде средином прошле године наставни филм „Разминирање и уништавање неексплодираних убојних средстава“. Наставни филм сниман је у Касарни „Војвода Петар Бојовић“ у Лесковцу.

Дан у 119. мешовитој
хеликоптерској ескадрили

СПРЕМНИ ЗА ИЗА

Јединица у саставу 98. ваздухопловне бригаде, намењена за транспорт људи и средстава, обављање трагања и спасавања, медицинско превозење, извиђање и осматрање бојишта, као и за ватрену подршку, опремљена је ваздухопловима Х-145М, Ми-8 и Ан-2, што јој омогућава успешну реализацију различитих задатака. Услов за то је и непрекидна обука састава који сунчан фебруарски дан на Војном аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић“ у Нишу проводи ужурбано, са много полета и адреналина, желећи да успешно реализује све планиране активности.

Пишу капетан Невена МАРИЧИЋ и Владимир ВЈЕШТИЋ

ајвећи изазов за јединицу у последње три године сасвим извесно било је увођење новог „Ербасовог“ хеликоптера Х-145М. Поред свих техничких детаља, било је веома битно успоставити систем обуке за ту летелицу, како пилотског, тако и техничког састава.

Задатак није био нимало лак, каже командир хеликоптерског одељења у 119. мешовитој хеликоптерској ескадрили (мхе) мајор Александар Аксентијевић, и сам пилот на том савременом хеликоптеру.

– Ниво оспособљености људства који су завршили обуку у СР Немачкој знатно је подигнут, а поред тога извршена је и преобука одређеног броја пилота и техничара са других типова ваздухоплова. Што се тиче нових пилота на овом типу хеликоптера, они су након успешно извршене преобуке наставили и, такође успешно, завршили обуку за летење у ноћним условима уз коришћење наочара за ноћно летење. Имплементацијом савременог

система наоружања, спектар задатака је проширен, па је и пилотски и технички састав приступио обуци за рад са наоружањем. Завршетку те обуке за поједине пилоте присуствујете и ви данас, јер се на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ изводе ватрена дејства, односно ракетирање невођеним ракетним зрнима из овог хеликоптера – каже мајор Аксентијевић.

Део пилотског састава са хеликоптера Ми-8, који поседује ова јединица, у претходном периоду завршио је преобуку за управљање новијим и модернијим Ми-17 и у ескадрили сви жељно очекују њихов долазак. Акценат на обуци претходних месеци био је на подизању нивоа борбене оспособљености, па ће, поред дејстава Х-145М, на „Пасуљанским ливадама“ пилоти ватрено дејствовати невођеним ракетним зрнима и из хеликоптера Ми-8, потврђује командир хеликоптерског одељења у 119.мхе.

ПОДМЛАЂИВАЊЕ САСТАВА

Та мешовита хеликоптерска ескадрила опремљена је и транспортним авионом Ан-2. Сваке године из те летелице извршава се велики број де-

ЗОВЕ

сантирања падобранаца, с обзиром на то да јединица дели аеродром са 63. падобранском бригадом.

– После дуго година без новог људства, преваходно кад је реч о техничком саставу, током претходне две године у јединицу је пристигао одређени број младих момака и девојака, чиме је обезбеђен неопходан континуитет преношења знања са старијих на млађе – каже мајор Аксентијевић и додаје да је руководећи кадар у позитивном смислу изненадило то што су се млади подофицири одлично уклопили у систем рада јединице.

Једна од њих је водник Јана Јовановић, техничар за радио и електроопрему. Испричала нам је како изгледа њена уобичајена смена на послу. Каже да је летачки дан на аеродрому детаљно регулисан, свако има свој део посла и зна шта му је обавеза.

– Мој задатак су прегледи – претполетни, међуполетни и послеполетни. Уобичајена процедура је да прегледам све инструменте који се налазе у ваздухоплову, њихову исправност, а пре полетања моја дужност је да обезбедим напон за стартовање хеликоптера. Све радим уз помоћ колега, помажемо се

РАДУЈЕМ СЕ УСАВРШАВАЊУ И НАПРЕДОВАЊУ

Поручник Саша Стојменовић је пилот у 119.мхе који је, након завршене Војне академије, у септембру 2020. на нишком војном аеродрому започео и успешно завршио преобуку на хеликоптеру Х-145М, након чега је прошао обуку за употребу наочара за ноћно летење и сад му предстоји својеврсно „ватрено крштење“ – обука за употребу система наоружања.

– Долазак у ову јединицу била је моја жеља и веома сам задовољан. Поклопило се и то што је у јединици постојала потреба за младим пилотима. Војска младим официрима током каријере заиста пружа много прилика за усавршавање и напредовање, промену места службовања и остале погодности. Ја сам у одличној јединици, распоређен сходно годинама, чину и категорији оспособљености, али се радујем даљем усавршавању и напредовању у војничком и летачком смислу – каже Стојменовић, који не потиче из војничке породице, али је за свој избор животног позива пилота хеликоптера имао велику подршку родитеља и пријатеља и који свим младим људима препоручује студирање на Војној академији, као и позив војног пилота.

и допуњујемо, а увек су ту и старије колеге да нас посаветују и преконтролишу.

Јана је завршила Средњу стручну војну школу и почела је да ради пре годину и по дана.

– Школовала сам се четири године, а још увек се двоумим око факултета. За сада сам задовољна послом, а с обзиром на то да сам из Ниша, жеља ми је била да радим у родном граду, баш на овом аеродрому. Ту прилику да бирам себи сам обезбедила добрим просеком током школовања – истиче водник Јана Јовановић и сведочи да на послу влада добра и колегијална атмосфера.

Каже да се током летачких дана пуно ради, сви су „као један“, а у дану без летења обнављају знање и прелиставају ваздухопловно-техничка упутства.

– Хеликоптер Х-145М има много електроопреме, што мени одговара, јер ми је то била ужа специјалност током школовања, али најважније је да волиш свој посао, јер се тада заиста трудиш и ништа ти није тешко.

Водник Катарина Коцић, која већ две године ради у 119.мхе као механичар на хеликоптеру Х-145М, кад је реч о школовању, имала је другачији пут од колегинице Јане. Она је прва генерација водника који су завршили курс за подофицире РВ и ПВО. Након завршене Електротехничке школе у Нишу и уписаног факултета пријавила се на конкурс, па је, након завршених провера, тестирања и захтевне обуке, после шест месеци добила посао на нишком аеродрому.

– Обука је била занимљива, брзо сам је завршила и док сам трепнула нашла сам се на аеродрому са задужењем на најновијим и најсавременијим ваздухопловима. Као електротехничару није ми било лако да се одмах усредсредим на механику и све што она подразумева, али није дуго трајало и успела сам да се усавршим и да кренем у самостални рад. Уз помоћ колега и уз велики број наставних часова успела сам да савладам основе механике. Пронашла сам се у свом тренутном послу, али ту је и факултет и остале перспективе које овај, понекад и напоран посао доноси – каже девојка чији је задатак у летачком дану да обави три уобичајена прегледа ваздухоплова, како би с колегама гарантовала његову исправност, док у техничком дану обавља обимније прегледе који захтевају много више времена.

– Заиста себе видим у овом послу и сигурно ћу га обављати још много година – поручује водник Катарина Коцић.

Још једна млада снага 119. мешовите хеликоптерске ескадриле је и водник Немања Ковачевић, који се, осим о радио-радарској опреми у чети за одржавање, бави и дужношћу оружара. Каже да га инспиришу обе дужности и обе су му изазов.

– Радио-радарски уређаји уско су повезани са електроопремом, па се могу лако прилагодити. Током школовања стекао сам доста знања о радио-радарским уређајима и могло би се рећи да сам уско специјализован за тај смер, а када је реч о наоружања за Х-145М, то је посебан изазов јер сам у контакту са страном технологијом, а посебна драж је чињеница да је реч о новом хеликоптеру па сам у прилици да слушам предавања од много искуснијих и старијих колега, који до танчина објасне све – каже Немања.

Када није ангажован на задацима везаним за летење, обнавља знања и стиче нова, превасходно проучавајући детаље из ваздухопловно-техничких

упутстава, као и упутстава из „Ербаса”. Његов задатак у летачком дану започиње од тренутка када се прецизира летење – визуелним прегледом хеликоптера у хангару, па редом...

– Да ли је све исправно, то је основ, чак иако се не гађа тог дана, увек се све проверава. Све мере предострожности се поштују, а када почне летење, помажемо колегама механичарима који су, тако рећи, главни за летење и практично они су стуб процеса припреме ваздухоплова. Посао нас оружара је да будемо поред хеликоптера док не полети, а код гађања је већ друга прича. Ту се види наш део посла и ту ми ступамо на сцену, јер бојево гађање је у сваком смислу комплексан задатак, пун безбедносних ризика и изазова – каже водник Немања Ковачевић, који је већ трећу годину један од младих подофицирских узданица јединице.

УНАПРЕЂИВАЊЕ БОРБЕНИХ МОГУЋНОСТИ ХЕЛИКОПТЕРА

Млади припадници 119.мхе уживају велику подршку старијих колега, који им своје знање несебично преносе, и то је својеврсни добитни спој младости и искуства, каже командир хеликоптерског одељења у 119.мхе мајор Александар Аксентијевић.

– Наш старији технички састав свакодневно преноси искуство млађима, што ће, као што је увек било, они чинити будућим генерацијама. С друге стране, могу да изразим задовољство што младе колеге веома брзо савладавају нове модерне системе, не устручавајући се да за све дилеме питају старије, а охрабрују се и да износе своја мишљења. Једном речју будућност ове ескадриле је обезбеђена – поручује Аксентијевић, искусни пилот чији је основни тип хеликоптера, пре преобуке за Х-145М, био борбени хеликоптер „гама”.

– С обзиром на то да је Х-145М један од најбољих, ако не и најбољи хеликоптер у својој класи у свету, изузетно сам задовољан могућношћу да у даљој каријери уживам у летењу на том типу. Најсавременији навигацијски системи, системи управљања и наоружања, као и безбедност летења, на овом хеликоптеру су на највишем нивоу. У разговору с колегама из јединице, с пилотима Министарства унутрашњих послова, као и с пилотима из СР Немачке, који су нас преобучавали, уверио сам се да су сви изузетно задовољан овим типом хеликоптера и већина њих се изјашњава да је најбољи којим су икад управљали. А ако ме питате имам ли жељу да некад седнем у мој стари хеликоптер, како кажу људи, „стара љубав заборавља нема”, па ми понекад дође да одлетим на „гами”, али, заиста, брзо ме то прође, чим седнем за контроле Х-145М.

Према речима мајора Аксентијевића у наредном периоду јединицу очекује наставак подизања нивоа

Мајор Александар
Аксентијевић

Поручник
Саша Стојменовић

Водник
Јана Јовановић

Водник
Немања Ковачевић

Водник
Катарина Коцић

ИСКУСТВО ДЕСАНТИРАЊА ИЗ Х-145М

На нишком војном аеродрому „Наредник-пилот Михајло Петровић”, осим 119. мешовите хеликоптерске ескадриле, базирају и 63. падобранска бригада и 161. батаљон за обезбеђење летења.

– Умногосте зависимо једни од других, па су координација и сарадња на високом нивоу. С колегама из 63. падобранске превасходно сарађујемо у процесу обуке. Поред вишегодишњег десантирања падобранаца из хеликоптера Ми-8 и авиона Ан-2, у периоду за нама опитовали смо и могућност десантирања из новог хеликоптера Х-145М, уз позитивна искуства, па се у наредном периоду очекује увођење и ове летелице у процес. Сарадње са батаљоном за обезбеђење летења доминантно се односи на обезбеђење летења и одржавање технике – каже командир хеликоптерског одељења у 119.мхе мајор Александар Аксентијевић.

обучености пилотског и техничког састава.

– С обзиром на то да ће у скорје време јединица бити попуњена са још нових хеликоптера Х-145М, и надамо се и Ми-17, очекује нас још више посла. Такође, ради се на унапређивању борбених могућности Х-145М развратком и имплементацијом савременијих вођених ракета, што ће довести и до унапређења борбене обуке на том хеликоптеру. Много је задатака пред нама, али уз континуитет, квалитетан рад, обуку и константно усавршавање, ова јединица има сјајну будућност – поручује мајор Александар Аксентијевић. ■

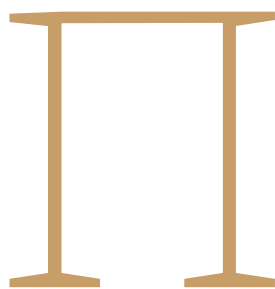
Обука извиђача Копнене војске у зимским условима

НЕВИДЉИ И НЕЧУЈНИ

После вишедневне вежбе реализоване на Гочу још једном се показало да су извиђачи Друге бригаде не само оспособљени за извршавање и најсложенијих наменских задатака већ и да терен у зони одговорности јединице којој припадају познају као „свој џеп“

Пише Душан ГЛИШИЋ

ВИ

рича о извиђачима спада у једну од најзанимљивијих у свакој војсци, па и Војсци Србије. То и не чуди, с обзиром на врсту задатака које извршавају и терена на којима се, углавном, неопажено крећу, невидљиви и нечујни за све оне који би

да их открију, зауставе и спрече да остваре своју намеру. Свесни одговорности и значаја задатака који обављају, извиђачи знају да немају превише права на грешку. Јер од успеха њихове мисије и информација које доставе о снази, распореду, кретању и опремљености непријатеља, умногоме зависе одлуке команде о предстојећој акцији. Зато извиђачке јединице своје ризичне, у већој или мањој мери опасне, наменске задатке који побуђују машту и најхладнијих глава, најчешће извршавају дубоко у територији непријатеља, окружени његовим мањим или већим снагама, по природи спремним за свакаква изненађења. Ипак, извиђаче је тешко открити. И што су боље обучени и опремљени, то је теже стати им на пут.

ОПРЕМЉЕНИ ОРУЖЈЕМ, ЗНАЊЕМ И ВЕШТИНАМА

У Другој бригади Копнене војске, као и у целој Војсци Србије, добро знају важност извиђачких јединица, па им се традиционално поклања посебна пажња. Њихова обука, сложенија, разноврснија, комплекснија, интензивнија и психички и физички напорнија од уобичајене, одвија се непрекидно, током целе године, у свим временским условима, дању и ноћу. Иако је изненађење један од предуслова њихове ефикасности и успеха у извршавању задатака, они сами не смеју бити изненађени. Зато своју обуку реализују у посебним теренским условима, најприближнијим онима који их очекују у стварној ситуацији, у рату. И као што за време летњих месеци, поред осталог, увежбавају савлађивање водених препрека формацијским и импровизованим средствима и пловилима, или летњу алпинистику и

кретање по неприступачним шумовитим теренима, зими су окренути снегом покривеним суровим планинским прелазима и неприступачним пределима које побеђују с истраживачком упорношћу. Зимску алпинистику савлађују са не мање жара од летње, а вештине борења без оружја и с оружјем, ватреним и хладним, пливање с теретом и без њега, кретање и преживљавање на неприступачном снежном терену и оријентација у свим метео-условима њихову обуку зими чини захтевном и често непоновљивом. Баш као што је и природа у којој се „боре за живот”. Јер на терену, ван матичне касарне, формацијска средства се, углавном, не користе. Пољске кухиње остају „тамо негде”, а у извиђачку патролу одлази се опремљен оружјем и знањем о условима које планина нуди зими, кад је хране знатно мање него током летњих месеци.

СПЕЦИФИЧНИ УСЛОВИ ИСХРАНЕ И БОРАВКА НА СНЕГУ

Почетком фебруара припадници извиђачке чете Командног батаљона Друге бригаде Копнене војске реализовали су вишедневну обуку у посебним, зимским условима на Гочу, на надморској висини од 1.000 метара. Истичући да је обука официра, подофицира и професионалних војника јединице била изузетно захтевна, на моменте чак и сурова, командир чете капетан прве класе Јовица Симијонових рекао је да је циљ вежбе био веома амбициозан, с обзиром на то да је конфигурација терена утицала на елементе обуке.

– Не бирамо ни земљиште ни време у коме извршавамо задатке. Када је, током кретања патроле, било потребно да пређемо с једног брда на друго, користили смо верачку ужад, правили импровизоване мостовне прелазе, кад смо морали да прелазимо дуже раздаљине по целцу, користили смо турно скије или крпље, кад је било потребно да се заштитимо од мећаве, или сместимо у импровизовано склониште, изградили бисмо иглое или вучје јаме, у којима је температура износила свега неколико степени Целзијуса више него на отвореном... Извиђачи морају бити спремни на све, видети све, открити све. А при томе остати невидљиви и нечујни. Опремљени најсавременијом заштитном опремом, најновијим и веома моћним оптоелектронским средствима за дневно и ноћно извиђање, врло ефикасним и модерним наоружањем, не само основним стрељачким, спремни смо да извршимо сваки задатак у позадини противника – истакао је капетан Симијонових, додајући да им подршка команданта Друге бригаде пуковника Синише Сташевића и његово разумевање одговорности и специфичности задатака које обављају много значи и обавезује на још веће и интензивније напоре.

Готово нечујне беспилотне летелице које извиђачи упућују и до један километар испред патроле, знатно повећавају њихову безбедност

Истакавши да се слична обука у посебним условима реализује сваке године, млађи водник Миљан Тимотијевић, оператор беспилотне летелице, рекао је да је на Гочу било изузетно занимљиво и напорно. Поред специфичне исхране у зимским условима, која је знатно сложенија од оне током летњих месеци, зимске алпинистике, односно савлађивања снегом покривених планинских врхова и преласка с узвишења на узвишење помоћу формацијских ужади или импровизованих мостића, увежбавали су и одређене тактичке радње извиђачких јединица, попут препада, извиђачке патроле, заседе...

– Наравно, посебну пажњу, као и увек, поклањали смо маскирању, као једном од најважнијих предуслова за извршавање наших задатака. Познато је да извиђачи не смеју да буду откривени, јер би то угрозило њихову мисију. Сада је знатно лакше остати непримећен јер у извршавању задатака у дубини непријатеља можемо да користимо и готово нечујне беспилотне летелице које упућујемо и до један километар испред патроле, што повећава нашу безбедност. Поред тога, морамо да будемо оспособљени да преживимо и у најсуровијим зимским условима, када у снегом покривеним шумама нема живо-

Капетан прве класе
Јовица Симијоновић

Водник прве класе
Милан Ракочевић

Млађи водник
Миљан Тимотијевић

тића, тешко је доћи и до воде јер су језера залеђена. Сваке године услови обуке су нешто другачији, или је снег дубљи, или је превише тврд, па је заклоне теже изградити, или нема воде. Током тих неколико дана изградили смо објекте за боравак и заштиту људства на планини, попут иглоа или вучје јаме, увежбали одређене тактичке радње и поступке, реализовали неколико километарских маршева. Физички смо били изузетно припремљени још пре поласка на планину, а и иначе смо у доброј кондицији – рекао је млађи водник Тимотијевић.

С њим се слаже и водник прве класе Милан Ракочевић, који је рекао да извиђачи, с обзиром на задатке које извршавају, треба да буду спремни и оспособљени да и по неколико сати непомично леже скривени у снегу или бораве у вучјој јами.

– То није тако једноставно, поготову зими, на планини, када веома брзо мрзну руке, када нам дрхти цело тело, чак је и оружје ледено. Очи нам се замагле, вид је помућен, а опет морамо бити спремни да све видимо и усред мећаве или по магли. Зато је наша обука изразито напорна, разноврсна и не сме да буде попуштања. То нам не дозвољава ни одговорност задатака које извршавамо, али ни ризик који подразумевају. Сваки пут нам обука понуди нешто ново, на планини се временски услови промене за неколико минута, конфигурација терена је другачија, услови кретања измењени. И ми се увек прилагодимо, то је предуслов успеха. Важно је да смо спремни на сва изненађења и временска и просторна – рекао је Ракочевић.

И после ове фебруарске вежбе на Гочу, још једне у зимским условима, нема сумње да су извиђачи Друге бригаде оспособљени за извршавање и најсложенијих наменских задатака. Показало се, такође, да подручје у зони одговорности јединице којој припадају познају као „свој џеп”. Јер и то је један од циљева сваке њихове вежбе на терену. ■

Опремљени најсавременијом заштитном опремом, најновијим и веома моћним оптоелектронским средствима за дневно и ноћно извиђање, врло ефикасним и модерним наоружањем, не само основним стрељачким, спремни су да изврше сваки задатак у позадини противника

Трећа мисија Војске Србије

ПОМОЋ У ПОПЛАВАМА

Припадници пешадијског батаљона из Рашке увек су спремни да помогну својим суграђанима, посебно у случају општих опасности

Пише Душан ГЛИШИЋ

Средином јануара нека места у Рашкој области по други пут су за свега два месеца једва издржала поплавне таласе река. У Новом Пазару, Лепосавићу, Богутовцу, Рашки, Ибар је носио све пред собом, бујица је продирала у куће, фабрике, школе. Као и увек, угроженима први упомоћ дошли су припадници Друге бригаде Војске Србије, међу којима су били и они из 21. пешадијског батаљона у Рашки. Истичући да та јединица традиционално има вод који се ангажује у сличним приликама, командир 1. пешадијске чете и заменик команданта батаљона капетан прве класе Милош Драмићанин рекао нам је да мештани Краљева, Рашке и околних места сваке године траже помоћ војске у борби против поплава.

– На основу захтева локалне самоуправе изашли смо на терен и током та три или четири дана, онда кад је било најтеже, нашли смо се људима који нису могли сами да се изборе с воденом стихијом. Један од задатака био је да ојачамо заштитне бедеме новим џаковима песка, којим смо заустављали налете реке. Важно је рећи да у тим приликама присуство војске обично значи виши ниво организације и ефикаснији рад, што је, показало се толико пута, мештанима и најважније. Дешавало се да од страха, неизвесности, неке малодушности која их обузме, без нас веома тешко могу ефикасно да раде и извршавају оно што је потребно. Времена у тим приликама обично нема превише, тако да је свако стајање веома скупо. Зато је организација у тим тренуцима битна, а

њу доноси војска. Сваке године помажемо људима на поплављеном подручју, углавном је то израда насипа, сарађујемо са ватрогасцима, рударима, представницима Сектора за ванредне ситуације, волонтерима... Ми имамо вод који користимо за извршавање задатака из треће мисије Војске, а колико људи ћемо да ангажујемо на специфичном задатку, зависи од потреба и опасности која прети – каже капетан Драмићанин.

Рашка и околна места већ су претрпеле велике штете не само у јануару већ и раније, средином новембра. О помоћи војске и сарадњи са припадницима Друге бригаде Зоран Стојановић из Одељења за послове безбедности, одбране и цивилне заштите у Општини Рашка каже:

– Ми већ годинама традиционално имамо добре односе с војском, посебно са припадницима Друге бригаде и рашким пешадијским батаљоном. И овог пута, у јануару, када су нас задесиле јаче поплаве него у новембру, припадници јединице стациониране у нашем граду помогли су нам у критичним моментима. Уз њихову помоћ успели смо да се заштитимо од бујица и предупредимо опасности од нових падавина и поплава. Увек је добро кад дођу припадници војске, јер ми сами не бисмо могли ни тако брзо, ни тако ефикасно да отклонимо опасност. Кад мештани виде да војска ради, раде и они. А војници се заиста не штеде, знају и они колико нам значи њихова помоћ. Сарадња с војском не одвија се само током временских непогода, посећујемо се током војних и локалних празника у Краљеву и Рашки, присутни смо у касарни током отворених врата, за време конкурса за упис у војне школе... Планирали смо и да заједно радимо на чишћењу канала како бисмо предупредили сличне ситуације убудуће. ■

Зоран Стојановић

Увек је добро кад дођу припадници војске, јер ми сами не бисмо могли ни тако брзо, ни тако ефикасно да отклонимо опасност. Кад мештани виде да војска ради, раде и они.

Обука припадника оклопно-извиђачког
батаљона БРДМ-2М у зимским условима

ИЗАЗОВ САВЛАДАВАЊЕ ПЛАНИНЕ

Млада јединица, нова возила, стручан кадар, млади и мотивисани професионални састав, то је укратко оклопно-извиђачки батаљон БРДМ-2М. Основни предуслови да тај састав успешно унапређује оперативне способности су обучено људство и исправна техника, а тимски дух и братски међуљудски односи чине ову јединицу великом породицом.

Пишу капетан Лука ШЋЕПАНОВИЋ и Владимир ВЈЕШТИЋ

НО

Током снежних дана за нама припадници оклопно-извиђачког батаљона БРДМ-2М на 51. скијашком полигону Копаноник и скијашким стазама нашег најпознатијег ски-центра успешно су реализовали обуку у зимским условима.

Редовна тактичка, као и обука у скијању, реализована је у другој половини јануара, када је део припадника јединице, који је први пут стао на скије, успешно савладао основне технике скијања, док су они искуснији у значајној мери унапредили постојећа знања.

Новопридошли у јединицу, захваљујући великом труду и посвећености инструктора и професора физичког васпитања из састава Копнене војске, по завршетку обучавања оспособљени су да на скијама савладају захтевни планински терен.

Обука у смучању реализована је током преподневна, а у поподневним часовима, према предвиђеном плану, извођена је и тактичка обука припадника јединице. Реализацијом тактичких радњи и поступака припадници батаљона обучавају се за прикупљање обавештајних података у припреми и извођењу борбених дејстава и неборбених активности, тако што образују извиђачке органе из свог састава. Циљ оклопно-извиђачког батаљона је да са оклопно-извиђачким аутомобилом БРДМ-2МС, у сваком тренутку, успешно реализују обавештајно обезбеђење Копнене војске.

Обука у оклопно-извиђачком батаљону је сталан процес, којим се припадници јединице оспособљавају за извршавање наменских задатака, каже командант јединице, потпуковник Иван Симоновић.

– Основни принцип у планирању и извођењу обуке је креирање услова, који су приближни реалним, борбеним ситуацијама, онолико колико то конкретна тематика и капацитети дозвољавају. За припадника извиђачких јединица обука у посебним условима зими није само процес стицање нових знања, вештина и навика већ и прилика за развој психофизичких способности појединца, јачање колектива

Потпуковник
Иван Симоновић

Капетан
Лука Штјепановић

Старији водник
прве класе
Милан Ћирковић

и међусобног поверења, али и поверења у опрему која се користи. Обуком на 51. скијашком полигону „Копаоник” и у рејону размештаја јединице максимално је искоришћен период у години са повећаним снежним падавинама и екстремно ниским температурама, чиме су у потпуности остварени сви циљеви обуке – каже командант оклопно-извиђачког батаљона БРДМ-2М потпуковник Иван Симоновић.

Командир вода и заменик командира оклопно-извиђачке чете капетан Лука Штјепановић истиче да су током обуке са припадницима увежбавани тактичке радње и поступци уз употребу опреме за осматрање и прикупљање обавештајних података, као и организовање и реализовање

извиђачких патрола, препада и заседа у зимским условима.

– Екстремни услови са којима смо се сустрели заиста захтевају велика психофизичка оптерећења, али, исто тако, слични су околностима у којима се извиђачи могу наћи приликом извршавања наменских задатака. Успешном реализацијом оваквих задатака, у реалним условима, стичемо драгоцено искуство за реализацију предстојећих актив-

ности – каже капетан Лука Шћепановић.

Старији водник прве класе Милан Ћирковић истиче да је као командир одељења веома задовољан трудом и залагањем професионалних војника у реализацији свих сегмената обучавања.

– Почев од обуке у скијању, за коју су припадници показали велико интересовање, до реализације тактичке обуке, која је потпуно другачија, специфична, јер на овакве услове не можемо да рачунамо на полигонима у близини наше мирнодопске локације – каже

старији водник прве класе Ћирковић.

За разлику од обуке коју реализују на полигонима у близини Ниша, ова је и те како другачија и тежа.

– Имамо јединствену прилику да реализујемо тактичку обуку у зимским условима, користећи ову зимску идилу и снег. Кретање по дубоком снегу и кроз шуму је отежано, али и веома изазовно – сведочи извиђач, разводник Стефан Мијатовић. Његов колега, такође разводник Ненад Вучковић, возач БРМД-2МС,

ове године је први пут у животу стао на скије.

– Захваљујући инструкторима успешно сам савладао основе скијања и могу да кажем да сам презадовољан новим стеченим вештинама. Надам се да ћу даљим радом у јединици имати прилике да те вештине користим и унапређујем – каже разводник Вучковић.

Континуирана обука која се реализује током целе године кључна је за очување високе борбене готовости оклопно-извиђачког батаљона и за оспособљеност јединице да у различитим тактичким, временским и земљишним условима изврши све наменске задатке и тако обезбеди обавештајне податке неопходне за успех операција Копнене војске и Војске Србије. ■

Разводник
Ненад Вучковић

Разводник
Стефан Мијатовић

Обука кадета Војне академије
у зимским условима

НАПОРИ НАГРАЂЕНИ НОВИМ ВЕШТИНАМА

Различити посебни облици наставе, реализовани током вишедневних логоровања у специфичним условима, представљају садржај који је, по традицији, најзанимљивији свакој генерацији будућих официра Војске Србије. Тако је било и са 146. класом кадета Војне академије, који су почетком фебруара реализовали двонедељно зимско логоровање.

Пише Душан ГЛИШИЋ
Фото: Андрија Гавриловић

Иовог фебруара Копаоник, који се с правом сматра српском планинском краљичом, није био без високог снежног покривача, кадети 146. класе Војне академије, на надморској висини изнад 1.700 метара имали су прилику да, поред завидних скијашких вештина, савладају и опсежни део посебних облика наставе везаних за зимске услове. На 51. скијашком полигону који традиционално нуди веома повољне услове за обуку у алпском и нордијском скијању и наставу из алпинистике, топографије, оријентације, многи кадети први пут су стали на скије, али се то већ после десетак дана веома интензивне обуке није примећивало.

Циљ двонедељног зимског логоровања био је да се кадети оспособе за ефикасно кретање уз помоћ скијашке опреме, овладају војним знањима и навикама у оријентацији зими, обуче у правилном руковању оружјем уз употребу скијашке опреме и оспособе за израду објеката за дејство, биваковање и заштиту у зимским условима.

Командант логорске просторије мајор Жељко Маринковић истакао је да обука кадета у зимским условима подразумева савлађивање неколико значајних вештина и знања и да зимско логоровање није само скијање, иако се тој вештини поклања највећа пажња.

– Поред скијања, алпског и нордијског, кадети на Копаонику савлађују неке од вештина потребних за ефикасно командовање јединицом у савлађивању снежних предела различите конфигурације. Готово сваки тренутак који кадети проведу на Копаонику део је опсежне и интензивне обуке и практичне наставе у посебним теренским условима. Од устајања до повечерја заокупљени су стицањем нових практичних знања и вештина које им преносе искусни наставници и инструктори тактике, топографије, наоружања с наставом гађања и, наравно, скијања. Поред тога, кадети на Копаонику стичу нова искуства у боравку на терену, у логорској просторији у којој је начин организације живота и рада знатно другачији него на академији. И овде су, наравно, под будним оком својих наставника и командира, али су им дани испуњенији практичним активностима. Током вишесатног боравка на снегу свакодневно се обучавају за изградњу објеката за дејство и заштиту од снега, за кретање на непознатом снежном терену, правилног заузимања ставова за гађање из пешадијског наоружања... Наравно, све активности се изводе уз максимално поштовање мера безбедности. Друга недеља зимског логоровања традиционално је пос-

већена савлађивању вештина алпског и нордијског скијања, када наши кадети одлазе на скијашке стазе и ту показују ниво стеченог умећа. Групе су различите, неки од кадети први пут стају на скије, док су други, посебно они који су завршили Војну гимназију, већ савладали основне скијашке вештине. По повратку у Београд биће богатији за искуство које могу да стекну само на планини, понекад суровој, понекад гостољубивој, свакако другачијој него током летњих месеци – напоменуо је мајор Маринковић.

ТОПЛО И У ЗИМСКОМ БИВКУ

Мајор Срђан Костић, наставник тактике инжењерије, истакао је да обука из утврђивања зими подразумева изградњу објеката за ватрено дејство и заштиту од снега, уз примену мера безбедности и заштите људства на планини, у суровим зимским климатским условима.

– Ове године дебелина снежног покривача није нам дозволила да направимо шири дијапазон објеката за смештај и заштиту, па смо изградили бивак под јелом и ескимску колибу, односно игло. По десетак кадета су, уз поштовање свих мера безбедности у раду, изградили неколико објеката у којима су се уверили у могућности краћег и дужег боравка и заштите. Поред ових објеката, у случају већих падавина, можемо да направимо вучје и медвеђе јаме, или склоништа за десетак војника, попут бунара у коме може да се заштити и већи број људи. Али за изградњу таквих склоништа потребна је висина снега од бар метар и 20 центиметара, а сада је снежни покривач на Копаонику нешто изнад пола метра. На овом делу обуке кадети проведу око шест сати, понекад по лепом времену, а неретко и током обилних падавина, када снежне пахуље упадају у очи и отежавају рад. Ипак, на овом одељенском нивоу, на коме се сада одвија њихова обука, ефикасно се ради и по лошем времену, чак и у време снежне вејавице. У тим објектима, уз контролисану ватру, или две до три упаљене свеће, температура је виша и за десетак степени од спољашње, у шта се и сами кадети увере. Нема страха током обуке ма какво да је време, јер на теоријским часовима они стекну потребна знања о искуствима боравка у зимским условима на планинама, чак и из ранијих ратова, па и у време Наполеона, или ратова у Русији, где је зима баш сурова – рекао је мајор Костић.

Водник Милан Глуховић је инструктор обуке у нордијском скијању и каже да су кадети, на основу расположивог нивоа скијашких вештина, подељени у групе чији је заједнички циљ савлађивање кретања по различитом терену на нордијским и алпским скијама.

— Током ове обуке, користећи савремену скијашку опрему, кадети ће савладати основне вештине у класичном и слободном скијању алпским и нордијским стилем, што ће им омогућити ефикасно кретање низбрдо и узбрдо по целцу и утабаном снегу. Скијање је иначе веома напоран спорт, али су кадети физички добро припремљени и могу да издрже све напоре обуке. С друге стране, и обука је поступна, конципирана тако да се полази од једноставнијих ка сложенијим покретима и радњама, па, на крају, немамо никог ко не савлада основне скијашке вештине. Још пре скијања кадети уче о историјату алпског и нордијског скијања, опреми која се користи, мерама безбедности у скијању, подешавању одеће и обуће... Ниво скијања који овде стекну, омогућава им да извршавају задатке на снежном терену различите конфигурације и дубине снега, што је и основни циљ оспособљавања. Зато, поред основних стројевих радњи на алпским и нордијским скијама, кадети се обучавају за кретање низ падину, промену правца кретања, разне врсте заокрета, скијање у ноћним условима, координацију покрета уз отискивање штаповима... Иако током зимског логоровања не користе турно скије, скијашке вештине које кадети овде стекну, представљају предуслов за њихово касније коришћење у јединицама и савлађивање различитих снежних препрека у кретању на турно скијама.

НА СНЕГУ ЈЕ СВЕ ДРУГАЧИЈЕ

Један од занимљивијих сегмената реализације посебних облика наставе на Копаонику свакако је и топографија, током које кадети, поред осталог, науче да се крећу и оријентишу по задатој маршрути на непознатом терену покривеном снежним наносима. О томе потпуковник др Дарко Лукић, начелник Групе наставника за предмете војна географија и топографија, каже:

— У склопу зимског логоровања кадети савлађују тему кретања на непознатом терену покривеном снежним наносима у различитим метео и временским условима, чији је циљ да надограде стечена знања, како тео-

Ниво скијања који кадети стекну на Копаонику, омогућава им да извршавају задатке на снежном терену различите конфигурације и дубине снега, што је и основни циљ оспособљавања. Зато, поред основних стројевих радњи на алпским и нордијским скијама, кадети се обучавају за кретање низ падину, промену правца кретања, разне врсте заокрета, скијање у ноћним условима, координацију покрета уз отискивање штаповима...

ријска, тако и практична. Кретање зими по планини, или планинским превојима, захтева значајну меру не само теоријских знања већ и практичних вештина, као и одређеног нивоа храбрости, која се стиче само упознавањем планине и њених ћуди. Уопште говорећи, топографија је један од предмета који се уче цео живот и чије се вештине стално, у различитим приликама и условима, надограђују и обогаћују. Тако током две недеље боравка на Копаонику из топографије кадети науче да се правилно крећу по непознатој маршрути зими, да се оријентишу на снежном терену у различитим временским и земљишним условима, да примењују доступан геото-

пографски материјал и инструменте за оријентацију у простору и најзад да се увере у своје способности сналажења на планини. Ове године кадети су први пут имали прилику да користе нове дигиталне карте у издању ВГИ и савремена средства која се примењују у јединицама, што квалитативно обогаћује њихову обуку. Још једна од карактеристика ове практичне наставе је велики физички напор који она захтева. С обзиром на то да су још пре доласка на Копаоник, у склопу припрема за зимско логоровање, реализовали додатне физичке вежбе у кругу Војне академије, ови напори су им пали лакше него што бисмо очекивали. Посебно је тешко било кретати се по снежним наносима током мећаве која нас је задесила за време обуке.

Поред обуке у скијању и практичне наставе из топографије и тактике, кадети се на Копаонику обучавају и у гађању, односно заузимању ставова за

гађање на скијама. Да то није тако једноставно, сведочи потпуковник Жељко Јокић, наставник Наоружања с наставом гађања, који каже да све вештине које се савлађују током зимског логоровања имају своје специфичности у односу на летње месеце.

– Није исто гађати на скијама, или без њих, што значи да, поред обучавања у правилном руковању и коришћењу оружја, зими кадете оспособљавамо и за правилно заузимање свих ставова прописаних Правилном за гађање из пушака и пушкотригера. То је надоградња оних знања и вештина већ стечених у првој и делу друге године, пре свега, у заузимању стојећег, две варијанте лежећег и две варијанте клечећег става на скијама. Пошто се обучавају на алпским скијама, узимају се у обзир одређене специфичности опреме коју користе. Иако је обука доста сложена, кадети су веома мотивисани и постижу добре резултате упркос немалим физичким напорима, посебно у реализацији патролног кретања с гађањем из ваздушне и аирсофт пушке – истиче потпуковник Јокић.

Посебан утисак са логоровања носи и кадеткиња Сара Поповић из Владимираца крај Шапца, која истиче да је нордијско скијање новост с којом се до сада није сусрела. Описујући квалитет скија које је користила, каже да је као ученик Војне гимназије знала да скија на алпским скијама, али да је вештина кретања на нордијским ипак другачија и да захтева мало специфичније знање, посебно јер су пете слободне и кретање је лакше.

– Стопала су на нордијским скијама слободнија, што нам омогућава лакше кретање и извршавање борбених задатака. Иако је физички напорније, нордијско скијање је занимљивије, свеобухватније, нордијске скије су практичније, на њима је могуће кретати се по различитим конфигурацијама терена, нису везане само за спуст.

Кадеткиња Ивана Стојковић из Ниша истиче да јој на логоровању ништа није било тешко. Чак ни марш од десет километара током реализације обуке из топографије, кад су се попели на два планинска врха с којих је поглед био предиван.

– Све муке и напоре које смо претрпели пењући се на те видиковце, заборавили смо на врху, посматрајући предиван крајолик пред нашим очима. Напори током обуке били

Потпуковник
Жељко Јокић

Мајор Жељко
Маринковић

Један од занимљивијих сегмената реализације посебних облика наставе на Копаонику свакако је и топографија, током које кадети, поред осталог, науче да се крећу и оријентишу по задатој маршрути на непознатом терену покривеном снежним наносима. Ове године кадети су први пут имали прилику да користе нове дигиталне карте у издању ВГИ и савремена средства која се примењују у јединицама, што квалитативно обогаћује њихову обуку.

су предупређени једномесечном физичком обуком на Војној академији. Тада су нам наставници говорили да већи физички напори на академији значе мање повреда и успешнију обуку на логоровању. И заиста је тако. Осим лакших прехлада и понеког жуља, нисмо имали озбиљнијих повреда, упркос знатним напорима на обуци. Скијање је тешко, напорно и захтева велику кондицију, а још кад томе додамо обуку из инжињерије, наставе гађања и кретања по снегу целцу, јасно је да нам није било лако. А било је и сунца и снега, тако да смо с полигона увек долазили прилично уморни, жељни одмора и, наравно, чаја, који нам се свакодневно чинио лепшим него што је можда стварно и био.

Кадет Немања Симовић истиче да је обука на логоровању у појединим моментима била исцрпљујућа, о чему сведочи уобичајени мир у собама и пре повечерја, али да је свакодневно задовољство мером наученог и стеченог знања права награда за уложени труд.

– Сви смо веома задовољни након напорног радног дана, тако да готово и немамо времена за слободне активности. Уосталом, од устајања у шест сати па до повечерја активности се ређају као на треници. Послеподне обично се припремамо за наредни дан, учимо теорију, како бисмо спремнији дочекали сутрашње задатке. Пре повечерја увек размењујемо искуства о томе ко је на ком полигону био тог дана и шта је научио. Док једни причају о настави из топографије, други описују израду иглоа и искуство с боравком у изграђеним снежним објектима. Некима

од нас је најупечатљивија била обука из наставе гађања, односно заузимање ставова за гађање, тако да смо већ после неколико дана сви знали готово све, мада нисмо још били на сваком од терена.

После двонедељног логоровања кадети су се вратили на Војну академију, где су их сачекали испити и ново доказивање. Који дан касније искуства и доживљаји „са скијања“ биће затрпани новим причама и емоцијама. Тако је то са сваком генерацијом после сваког зимског логоровања. У срцима остаје Копаоник, а у уму и мишићима нове вештине које их чине способнијим и спремнијим за изазове који их тек очекују. ▀

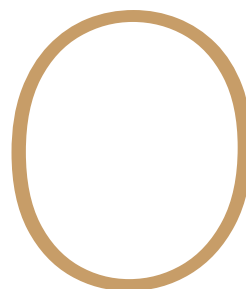
Војногеографски
институт „Генерал
Стеван Бошковић”
– 147 година рада

ПРВИ ИНСТИТУТ У СРПСКОЈ ВОЈСЦИ

Рад Војногеографског института „Генерал Стеван Бошковић” бележи дуги низ од 147 година, у ком су се ређали успеси у раду, који су га темељно градили, а имена познатих геодета била су прозор у свет – сјај војне геодезије у цивилству

Пише Мира ШВЕДИЋ
Фото: Горан Станковић

снимање Војногеографског института „Генерал Стеван Бошковић” везује се за 5. фебруар 1876. године (по грегоријанском календару), када је формирано Друго одељење Главног ђенералштаба српске војске. Већ после две године промењен је у

Географско одељење Главног ђенералштаба српске војске. Од 1920. настављају рад као Географски институт Главног ђенералштаба. Тада је то била прва и дуго једина наша војна установа која је носила назив институт. Данас, када обележавају 147 година постојања, са поносом истичу да у прослављају и 100 година свог имена Војногеографски институт, а од 2020. том називу придодато је и „Генерал Стеван Бошковић”, по њиховом најистакнутијем руководиоцу, касније и академику, који је 37 година руководио том реномираном установом.

Иако је ВГИ у својој историји и сложеним околностима мењао називе, никада није променио основну делатност, која је била прописана ондашњим устројством Главног ђенералштаба „војничко премеравање Србије, састављање за војну потребу нужних карата, снимање и израђивање разних војничких планова, осматрање и проучавање земље своје и суседне у погледу географском, топографском, статистичком итд.”.

Радећи на том задатку, првенствено на премеру државне територије и изради топографских и других карата у размерама од 1 : 25.000 до 1 : 1.500.000, Војногеографски институт дао је велики допринос развоју геодезије, картографије, астрономије, гео-

физике, топографије, фотограметрије, географије и других геонаука и геодисциплина у Србији и региону, а поједина технолошка решења и иновације трајно су ушла у историју светске геодезије.

НОВИ ПУТ ГЕОТОПОГРАФСКОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА

Иако су се мењала времена, околности па и државе, увек су их научне и технолошке иновације нагониле да им се прилагођавају, усвајају их и примењују у раду, како би били јачи, напреднији и отпорнији на све промене. У претходне две-три године, које је у светским мерилима описала епидемија ковида 19, када су многи радили онлајн, у ВГИ-у успели су да учине много тога напредног и та установа данас није иста у односу на почетак 2020. године.

– У протеклом периоду Војногеографски институт се превасходно бавио наставком реализације новог дигиталног премера државне територије у размери 1 : 25.000. Повећали смо продукцију израде ТК25 за преко 90%, значи скоро дупло, што нам омогућава да за две-три године приведемо крају тај обиман посао топографског премера 1 : 25.000. То смо постигли захваљујући потпуној имплементацији технолошког процеса и технолошких решења која самостално успостављамо и развијамо, као и успостављању нове организације рада и пријемом новозапослених, а посебно нових генерација официра геодетске службе. Већ сада активно радимо на истраживању и имплементирању нових технолошких решења заснованих на даљинској детекцији, машинском учењу, аутоматској екстракцији података, као и програмирању појединих технолошких корака и формирању база података како бисмо што више аутоматизовали процесе и скратили ажурирање карата у наредном периоду. Тако да ће сви којима буду потребни ти подаци имати ажурне карте и омогући ће се да ажурирање карата зависи само од брзине снимања – истакао је пуковник доц. др Дејан Ђорђевић, директор Војногеографског института и додао да ће када ураде ТК25, која је четврто издање топографских карата Института, или како су га назвали прво дигитално, њихов најважнији задатак бити да заврше и израду осталог размерног низа карата, пре свега у размери 1 : 50.000 и 1 : 100.000.

У претходној години за потребе Војске израдили су карту размере 1 : 250.000 у три варијанте (копнена, ваздухопловна и зидна).

Успоставили су и савремени DATA центар ВГИ и Геопортал ВГИ, који омогућавају нови пут развоја геотопографског обезбеђења Војске Србије и система одбране, а који би требало да омогуће управљање, дистрибуцију и коришћење геотопографског материјала (ГТМ) кроз, како каже директор, сервисно оријентисану архитектуру. Сервисно оријентисана архитектура значи да се геопросторни подаци дист-

рибуирају преко Геопортала двојако – као јавно доступни или као заштићени и дистрибуирани преко унутрашње мреже институција за јединице Војске. То је наредни важан процес и представља општи тренд развоја.

РАЗВОЈНА ИСТРАЖИВАЊА, НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКТИ

У институту се поносе што су прошле године успели да по трећи пут, под строжим условима него раније, акредитују ВГИ код матичног одбора за акредитацију научноистраживачких организација и министарства надлежног за науку као научноистраживачку установу у области техничко-технолошких наука – геодетско инжењерство. То им је у протеклом периоду омогућило да учествују у десетак пројеката НИД-а у Министарству одбране, да објаве резултате истраживања у преко 20 радова на SCI листи категорије M20 и исто толико на M51, као и да учествују на међународним конференцијама у земљи и иностранству.

– Прошли смо без већих проблема. Прихваћено нам је све јер смо имали знатан број објављених радова, што је сада битан услов за акредитацију. Имали смо и потребан број научног кадра. То ће нам омогућити да и даље добијамо пројекте НИД-а, како из фонда Министарства одбране, тако и из фонда Министарства науке. За један пројекат смо већ аплицирали и видећемо да ли ћемо проћи код Министарства науке – истакао је са посебним задовољством директор ВГИ и додао да им је у наредном периоду жеља да се у потпуности реализују четири актуелна пројекта НИД-а који су у току, као и друга истраживања која реализују како би унапредили и убрзали техничко-технолошки процес израде ГТМ.

– Такође, тежимо да на основу израђеног пројекта Затворени метролошки простор МЛ-06 набавимо опрему и адаптирамо простор за те намене. Стварањем бољих услова за те послове осавременићемо цео процес, а са друге стране уштедети на

тим метролошким радовима. То је такође један тренд у метрологији који ће нам омогућити не само да обављамо послове метролошке делатности за потребе Војске, што смо досад примарно радили, већ да имамо метролошку следивост и са метролошким лабораторијама у држави и у свету. Да ли ће то на крају условити да се акредитујемо у цивилству, то ће бити каснија одлука. Можда је довољно рећи да имамо метролошку следивост у Србији и у свету за дужине и угао за које је та наша метролошка лабораторија и предвиђена.

Развојним истраживањима, научноистраживачким пројектима и другим програмима у ВГИ-у трасирају пут развоја геодетске службе у Војсци и држави.

МЛАДЕ НАДЕ ГЕОДЕЗИЈЕ

Септембра прошле године ВГИ је добио нову класу официра геодетске службе – седам девојака и три младића. Пуковник Ђорђевић каже да су они у односу на све претходне генерације били најбоље припремљени за посао који их је очекивао и брзо су се снашли. Разлог за то је што су у њиховом школовању постојали знатни елементи дуалног образовања. Такође, њих карактерише и висок просек на школовању, највиши од свих досадашњих генерација геодета. Висок просек је важан и за Институт јер ће нове младе наде моћи да се баве научноистраживачким радом.

– Сви они ће, зависно од афинитета, жеља и личних амбиција, имати услове за школовање на мастер и докторским студијама. И скоро сви су већ изабрали мастер студије, углавном на Географском факултету Универзитета у Београду и на Техничком факултету – смер геодезија Универзитета у Новом Саду. И ми очекујемо да то заврше за пар година – истиче директор ВГИ.

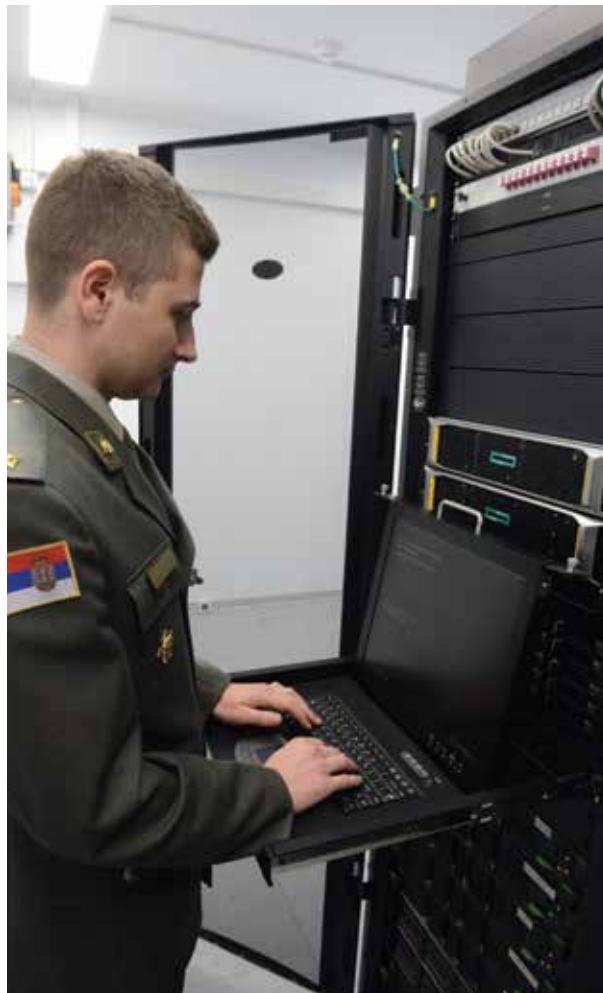
Наш саговорник додаје да је за успех у школовању заслужна и Војна академија, па су тој војношколској установи поводом Дана Института уручили плакету. У акредитационом циклусу ВА – геодетско инжењерство две генерације завршиле су школовање, а ВГИ је добио изузетно квалитетан кадар. Надају се да ће Академија успети да обезбеди услове за школовање нове класе официра геодетске службе јер већ за неколико година две генерације геодета иду у пензију, тако да руководство Института мора да премости јаз између генерација како се не би нарушио производни

процес, што се дешавало у ранијем периоду, када се није на време реаговало.

Питали смо директора и чиме ће се ова нова генерација војних геодета бавити за пет-шест година.

– Претпостављам да ће се бавити визуелизацијом простора. Ми већ сада радимо на томе и омогућавамо да наши производи могу да се користе у технологијама такозване виртуелне стварности. Значи, радимо симулације бојишта. Радићемо и више када будемо завршили премер и будемо имали податке за целу територију Србије. Већ смо завршили један пројекат који се бави тиме и мислим да ће машинско учење, дубоко учење и вештачка интелигенција омогућити брзу допуну ТК25 и препознавања кроз аутоматску екстракцију појединих или свих елемената карте, пре свега препознавања разлика оног што већ имамо или новог садржаја који треба да буде унет. То би требало да буде тренд и о томе смо писали у нашим радовима и објављивали у научним часописима, као и аутоматској или диригованој аутоматској генерализацији садржаја из размерног низа 1 : 25.000 ка 1 : 50.000 и 1 : 100.000 – објашњава пуковник доц. др Ђорђевић.

Нова класа официра геодетске службе је у односу на све претходне генерације најбоље припремљена за посао који их је очекивао и брзо се снашла. Разлог за то је што су у њиховом школовању постојали знатни елементи дуалног образовања. Такође, њих карактерише и висок просек на школовању, највиши од свих досадашњих генерација геодета.

НАЦИОНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА ГЕОПРОСТОРНИХ ПОДАТАКА

У Војногеографском институту су радили и на више пројеката од националног значаја. У овој години завршиће учешће у националном пројекту ИПА 2014 – изради мапа ризика од поплава, за који раде LiDAR снимања, а почеће и неке друге заједничке пројекте, пре свега преко Фонда за науку.

Пуковник Ђорђевић истиче да им је у пројекту ИПА 2014 значајно помогао авион за аерофотограметријска снимања PIPER Seneca V који је Министарство одбране набавило за те намене.

– У прошлој години успели смо да постигнемо рекордан број сати налета, захваљујући изузетној сарадњи са 138. транспортном ескадрилом. Остварили смо сва планирана снимања. Убрзан је и планиран периодични ремонт авиона, за шта је задужен ВЗ „Мома Станојловић”. Крајем 2022. успели смо да после десет година коришћења урадимо и додатно сервисирање и калибрацију дигиталне камере за аерофотограметријско снимање – каже директор.

Упитали смо га да ли на нивоу државе постоји заједничка база геопросторних података које и ВГИ може да користи.

– У Републици Србији требало би да заживи Национална инфраструктура геопросторних података. Носилац успостављања тог националног пројекта је Републички геодетски завод, а ВГИ је један од субјеката. Био сам члан савеза за Националну инфраструктуру геопросторних података, а и сад ме је Министарство одбране предложило. У оквиру Националне инфраструктуре геопросторних података већ сада постоји један национални геопортал – Гео Србија, у коме су похрањени и поједини геопросторни подаци других институција. Успостављен је законски оквир и донета су подзаконска акта, међутим, они још нису сортирани по свим темама из директиве ЕУ по којој се и формира, и ми очекујемо да се то успостави ускоро. ВГИ има у свему томе двојаку улогу – с једне стране смо субјект Националне инфраструктуре геопросторних података, а са друге МО и ВС је неко ко би требало да користи бенефите те инфраструктуре геопросторних података. У том смислу ВГИ би могао да користи многе податке који ће се ту сливати за израду ТК25. У овом моменту то није случај – објашњава пуковник др Дејан Ђорђевић и додаје да ВГИ данас партиципира и више добија геопросторне податке у билатералној сарадњи са одређеним институцијама, највише са РГЗ, али се нада да би убудуће,

**Пуковник
доц. др Дејан
Ђорђевић:** Наша истраживања и наша научноистраживачка делатност су пре свега везани за побољшање технолошког процеса израде геотопографског материјала, а не за науку ради науке. То су примењена истраживања којима је циљ унапређење процеса рада. Већ смо припремили нека технолошка решења која ћемо презентовати у надлежним телима, која су само наша и јединствена су у свету по многим питањима. То смо већ приказали, а и убудуће ћемо преко радова у међународним часописима највишег нивоа (M21, M22).

потпуним успостављањем Националне инфраструктуре геопросторних података, могло да дође до размене свих геопросторних података и да ће бити одређени субјекти за сваку од 34 тема које чине ту националну инфраструктуру. То јесте будућност.

БУДУЋИ РАД

А шта у блиској будућности чека ВГИ? Задатак број један је завршетак топографског премера 1 : 25.000 и уз њега размерног низа карата 1 : 50.000 и 100.000. Предстоји им да у наредним годинама занове штампарске капацитете. Постојећи су предвиђени за други технолошки процес и не могу да прате израду ТК25 и повећану продукцију дигиталних карата. То опремање требало би да се реализује преко Програма развоја одбрамбене технолошке и индустријске базе Републике Србије.

Жеља им је да у наредном периоду набаве опрему за израду рељефних модела и рељефних карата. То је ВГИ раније радио и волели би да наставе ту традицију. Постоје пројекти, усвојени су програми реализације, и чим добију финансијска средства за то, оспособиће се и наставити са израдом рељефних модела и рељефних карата ВГИ-а.

У наредним годинама планирају и набавку једне аерофотограметријске беспилотне летелице за потребе прикупљања геопросторних података. То ће им омогућити нов приступ у раду који до сада нису користили. То је данас пракса у свету и ВГИ жели да и у том правцу држи корак са савременим трендовима. А тај дрон ће моћи да се користи и за друге потребе, не само институтске.

Ближи им се један и по век постојања и већ су започели изградњу монографије и још неких монографских издања. Као и у свему што раде, кренули су на време да би у року и завршили. Јер геодете знају да све што није забележено и објављено, као да се није ни десило. ■

СЛАВНИ ПРЕТХОДНИК

Геодетски генерал Стеван Бошковић руководио је Институтом 37 година. Био је једини геодета академик САНУ. Занимљиво је рећи да га је за чланство предложио наш велики научник Милутин Миланковић. Поред тога, са Јованом Цвијићем био је оснивач Српског географског друштва, у коме је био његов заменик, а после Цвијићеве смрти и председник.

Glock пиштољи Gen5

БЕСКОМПРОМИСАН КВАЛИТЕТ

„Најбољи производ за најбољу вредност“. „Glock“ користи напредне технолошке методе производње, као и концепте високе технологије како би обезбедио међународне захтеве за безбедност, поузданост и једноставност одржавања. Са овом посвећеношћу бескомпромисном квалитету у стању је да преузме водећу позицију на светском тржишту.

Пише пуковник у пензији др Иван Ч. СТАМЕНОВ

Glock Ges.m.b.H. је практично синоним за лаган пиштољ Glock, који је дизајнирао његов оснивач раних осамдесетих година прошлог века. Од тог времена користе га бројне војске и заузео је водеће место на тржишту оружја за спровођење закона. Фирма производи и друге делове војне опреме, као и пластичне и металне производе за различита тржишта.

ПОРЕКЛО

Гастон Глок (Gaston Glock), аустријски инжењер, основао је „Glock Ges.m.b.H.“ 1963. године. Компанија са седиштем у граду Дојче Ваграм (Deutsch-Wagram), у Аустрији, у почетку је производила предмете од челика и пластике, кваке, шарке и комерцијалне уређаје. Седмдесетих година прошлог века почели су да праве ножеве, гранате, реденике за мит-

раљезе и алате за укопавање за аустријску војску. Почетком осамдесетих Гастон Глок, који никада раније није дизајнирао пиштољ, развио је полуаутоматски пиштољ калибра 9 mm како би испунио захтеве аустријске војске. Први прототипови настали су 1981, након шест месеци развоја. Следеће године Glock 17 је победио све конкуренте и добио уговор са аустријском војском. Почетна наруџбина од 30.000 комада предата је 1983. године. Норвешка је 1984. постала прва НАТО земља која је увела тај пиштољ у наоружање своје војске. Као део тестирања у циљу прихватања у НАТО, из сваког пробног пиштоља испалено је 10.000 метака у року од пет сати, при чему није дошло до значајног хабања.

Велика употреба полимера учинила је пиштољ Glock лакшим (до 40% од конвенционалних пиштоља) и релативно јефтиним за производњу. „Glock“ је тврдио да је прва компанија која је уградила полимер у дизајн пиштоља од почетних фаза. Остале предности синтетичких материјала су и једноставност одржавања, као и отпорност на климатске промене и корозију. Већина челичних компоненти пиштоља Glock третира се поступком нитрирања који се назива „тенифер“, а који повећава површинску тврдоћу и чини оружје отпорним на корозију и хабање. Ова заштита пружала је могућност да пиштољ користе и рониоци. Формирање синтетичког рама захтевало је израду мањег броја делова, што је резул-

ГЛОСК

тирало нижим трошковима монтаже и мањим бројем појединих резервних делова на лагеру.

АМЕРИЧКА ПОДРУЖНИЦА

Америчка подружница „Glock, Inc.” основана је 1985. године, са седиштем у предграђу Атланте у Смирни, Џорџија. Поред продаје, фирма је састављала пушке од увозних компоненти. Популарност стрељачког спорта на југу САД вероватно је допринела да регион постаје атрактивна локација – у тој области се наводно налази скоро половина ватреног оружја у земљи. Фондација за стрељаштво „Glock” била је домаћин годишњег такмичења у близини Атланте, које је привукло четиристо такмичара из читаве земље са разноликим стиливима живота, од полицајаца до црквених веродостојника.

Ширење у САД дошло је баш у тренутку када су јединице полиције широм земље вршиле замену својих уобичајених револвера за полуаутоматске пиштоље. Ко што је оснивач компаније својевремено изјавио за „Advertising Age”, „Glock” је своје почетне маркетиншке напоре усмерио на институције за спровођење закона, надајући се да ће касније остварити продор и продају на комерцијалном тржишту оружја. Компанија је понекад чак и поклањала пиштоље полицијским управама.

Међутим, политички услови били су далеко неповољнији за „Glock” у Америчком конгресу, који је расправљао о забрани пиштоља. Неки су то схватили као терористичку претњу, верујући да је употреба пластичних делова

у пиштољу Glock учинила мање видљивим за рендгенске апарате на аеродромима – оптужба којој се противила Федерална управа за ваздухопловство. Ипак, 1988. године Конгрес је финансирао пиштољ за полицијску управу Вашингтона.

Либерални закони о оружју у Џорџији дошли су под националну контролу 1996, након што је њујоршки полицајац убијен пиштољем Glock који је купљен у Атланти. Њујоршке нарко-бане су их куповале преко „купаца сламе”. Пиштољи Glock вредели су до три пута више на црном тржишту, од малопродајне цене од 500 долара. Амерички биро за алкохол, дукан и ватрено оружје саопштио је да је више од половине од 2.560 комада оружја украденог од међудржавних превозника, украдено у Џорџији, где се налазе „United Parcel Service”, као и „Glock”. „Glock” је одговорио тако што је своје паковање учинио мање препознатљивим и сигурнијим. Уз своје пошиљке приложио је и експлодирајуће пакете мастила.

Критичари пиштоља Glock 17 жалили су се да је тежина окидања на обарачу исувише лагана, што га чини подложним случајном самоопалењу. Компанија се деведесетих година суочила са неколико тужби, у којима се наводи тај аргумент. Присталице су се томе супротставиле тврдњом да су уз одговарајућу обуку пиштољи Glock сигурни као и свако друго оружје.

ШИРЕЊЕ КОМПАНИЈЕ

Друга фабрика отворена је у Ферлаху, Аустрија, 1987. године. Истовремено је компанија развила свој аутоматски пиштољ Glock 18 „Selective

Fire”, најмање оружје те врсте на свету. Компанија „Glock H.K9 Ltd.” основана је у Хонг Конгу 1988. за пласирање производа у Азију, Аустралију и Океанију. Исте године почела је производња пиштоља Glock 19 „Compact” и Glock 17L „Competitor”.

До краја 1990. године било је више од 300.000 пиштоља Glock у употреби у Северној Америци. Пиштољи су се такође извозили у 45 других земаља. Отприлике 2.000 полицијских управа у САД увело их је у наоружање, што чини укупно око 150.000 комада.

Још један међународни продајни објекат „Glock Amerika N.V.” основан је у Уругвају 1990. године. Са својим пиштољима Glock 22 и Glock 23, фирма је тврдила да је постала прва која је агенцијама за спровођење закона испоручила одређену количину пиштоља калибра .40. Већи меци овог оружја имали су већу зауставну моћ, на њих се гледало као на алтернативу гломазним пиштољима калибра .45, чији је капацитет оквира био само половина метака од калибра 9 mm.

Глокова фабрика у Дојче Ваграму проширена је 1990, а већ следеће године почела је производња аутоматских пиштоља Glock 20 (10 mm) и Glock 21 (.45). Четврта подружница „Glock France S.A.” отворена је 1992. за тржиште у Француској и франкофонској Африци.

Друго оружје калибра .40, Glock 24, почело је да се производи 1994. године. Auto Glock 25 калибра .380 и два „subcompact” модела Glock 29 калибра 9 mm и Glock 27 (.45) лансирана су следеће године. Компанија је 1996. започела производњу Glock 28 калибра .380, као и верзије

свог оригиналног пиштоља за обуку, познатог као Glock 17T. Ово оружје је могло да испали муницију са ампулама у боји мале брзине или гумене пројектиле.

Портпарол компаније је 1995. године изјавио да „Glock” продаје 20.000 пиштоља месечно по цени од 600 долара по комаду, стварајући процењене приходе од скоро 150 милиона долара годишње. Компанија је смањила оглашавање због великог броја заосталих поруџбина у својим фабрикама. Либерализација закона о скривеном ношењу оружја у неколико држава допринела је повећању потражње.

НАЈВЕЋА ПРОИЗВОДЊА У ЕВРОПИ

„Glock” је до 1996. године продао два милиона пиштоља полицији, војсци и комерцијалним купцима у шездесет земаља. Његов оригинални пиштољ Glock 17 пратила су 32 друга модела са осам калибара. Нико у Европи, наводи се у подацима компаније, није у то време производио више оружја дневно.

Два нова модела почела су да се производе 1997. године: 10 mm Auto Glock 29 и Auto Glock 30 калибра .45. Исте године завршено је проширење фабрике у Ферлаху, Аустрија, и почела изградња нове пословне зграде у Дојче Ваграму. Компанија је 1998. почела да производи сопствено оружје калибра .357 – Glock 31, Glock 32 и Glock 33, као и Glock 34 калибра 9 mm и Glock 35 калибра .40. Пиштољи „slimline” .45 Auto и Glock 36 ушли су у производњу следеће године, а представљени су и други модели за обуку. „Glock” је између 1985. и 1999. произвео два и по милиона пиштоља. Имао је више

од 50% тржишног удела на тржишту за спровођење закона и 5 до 7% на потрошачком тржишту.

Након сталног осавремењавања модела компанија „Glock” тренутно производи пиштоље пете генерације (Gen5).

GLOCK 17 GEN5

Пета генерација класичног пиштоља Glock 17, која носи ознаку Glock 17 Gen5, додатно је побољшана у многим елементима. Пиштољ је намењен војсци и полицији и најпродаванији је у свету. Новим дизајном рукохвата са неклизајућом РТФ2 текстуром уклоњени су жлебови за прсте на предњој страни, што омогућава удобније коришћење различитим величинама шаке, уз лако подешавање помоћу изменљивих додатака различите дебљине са задње стране рукохвата. Широки вертикални урези са леве и десне стране на предњем делу навлаке обезбеђују кориснику већу брзину током поновног пуњења – препуњавања када

1	Укупна дужина	202 mm
2	Дужина навлаке	186 mm
3	Укупна ширина	34 mm
4	Ширина навлаке	25,5 mm
5	Укупна висина са оквиром	139 mm
6	Дужина нишанске линије (нишани од полимера)	165 mm
	Дужина нишанске линије (нишани од челика)	164 mm
7	Удаљеност обараче	70 mm

ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Калибар	9×19 mm
Систем осигурања	Троструко – Safe Action
Капацитет оквира	Стандардно: 17 метака Опционо: 19/24/31/33
Дужина цеви	114 mm
Тежина без оквира	630 g
Тежина са оквиром	708 g
Тежина са пуним оквиром	945 g
Тежина окидања	24 N

су делићи секунде важни. Ивице предњег дела навлаке су заобљене. Увећан је и утврђивач оквира, који може сам корисник да премести са леве или десне стране рукохвата, у зависности од тога којом руком држи пиштољ. Новим дизајном уведена је двострана полуга задржава навлаке

Пиштољ Glock 17 Gen5 MOS Tactical са пригушивачем

у задњи положај, чиме је пиштољ подједнако удобан за руковање и десноруких и леворуких корисника.

Хладно кована цев са далеко прецизнијим профилом жлебљења унутрашњости и нешто модификованим устима цеви обезбеђује повећање прецизности. Глатка површинска „nDLC” заштита (дијамантски карбонски премаз) обезбеђује коришћење оружја у различитим климатским условима. Механизам за окидање је мекши. Извршена је оптимизација отвора пријемника за оквир у руковату ради брже измене оквира. Доносач метака у оквиру је наранџасте боје. Ознака произвођача утиснута је на доњем делу руковата са десне стране.

GLOCK 17 GEN5 MOS TACTICAL

Пиштољ модел Glock 17 Gen5 MOS представља побољшање већ скоро савршеног „оригинала” 17 Gen5 додатком модуларног оптичког система (МОС). На горњој површини задњег дела навлаке постоји могућност монтаже популарних оптичких или колиматорских нишана. Предњи део навлаке са леве и десне стране је назубљен ради бржег и лакшег повлачења приликом препуњавања. Најновија „Glock-ова” „nDLC” површинска заштита на главним металним компонентама је без премца у погледу тврдоће и отпорности на корозију. Пиштољ је задржао све карактеристике Glock 17 Gen5 (текстуру површине руковата која обезбеђује добро при-

Пиштољ Glock 17 Gen5 MOS Tactical, димензије

1	Укупна дужина	202 mm
2	Дужина навлаке	186 mm
3	Укупна ширина	34 mm
4	Ширина навлаке	25,5 mm
5	Укупна висина са оквиром	139 mm
6	Дужина нишанске линије (нишани од полимера)	169 mm
	Дужина нишанске линије (нишани од челика)	168 mm
7	Удаљеност обараче	70 mm

ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Калибар	9×19 mm
Систем осигурања	Троструко – Safe Action
Капацитет оквира	Стандардно: 17 метака Опционо: 19/24/31/33
Дужина цеви	114 mm
Тежина без оквира	625 g
Тежина са оквиром	705 g
Тежина са пуним оквиром	948 g
Тежина окидања	26 N

ањање руке и спречава клизање, уметке са задње стране рукохвата за подешавање, двостране елементе за управљање, универзално признати „Glock-ов” троструки систем сигурности механизма за запињање и окидање). Врхунски модел Glock 17 генерације 5 са левим навојем на устима цеви M13,5 × 1 који омогућава постављање тактичког пригушивача пуцња. Такође постоји могућност уградње оптичког влакна црвене боје у мушници.

GLOCK 17 GEN5 СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ „ФРАНЦУСКА ВОЈСКА”

Као ограничено издање „Glock” је лансирао специјалну серију идентичног модела за потребе француске војске. Рукохват овог модела пиштоља има свој тон боје. Задњи и предњи нишан израђени су од челика са контрастним уметцима који светле у зеленој боји. Са доње задње стране рукохвата је интегрисана алка за постављање сигурносног канапа.

GLOCK 17P GEN5

Овај модел пиштоља (школски) намењен је за практичну обуку у руковању: правилно држање, пуњење и пражњење, нишањење и окидање, расклапање и склапање (рутинско увежбавање радњи и поступака без коришћења бојеве муниције). Идентичан је пиштољу Glock 17 Gen5 по начину функционисања, тежини, величини и балансу. Стрелац у руци има „прави пиштољ”, који једино не „пуца”. Школски пиштољи Gen5 имају нови премаз црвене боје који их чини препознатљивим као средство за обуку.

Пиштољ Glock 17 Gen5, специјално издање за француску војску, комплет у фабричком коферу

Пиштољ Glock 17P Gen5, димензије

1	Укупна дужина	204 mm
2	Дужина навлаке	186 mm
3	Укупна ширина	32 mm
4	Ширина навлаке	25,5 mm
5	Укупна висина са оквиром	139 mm
6	Дужина нишанске линије (нишани од полимера)	165 mm
7	Дужина нишанске линије (нишани од челика)	164 mm
	Удаљеност обараче	72 mm

ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Калибар	9×19 mm
Систем осигурања	Троструко – Safe Action
Капацитет оквира	Стандардно: 17 метака
Дужина цеви	114 mm
Тежина без оквира	625 g
Тежина са оквиром	705 g
Тежина са пуним оквиром	915 g
Тежина окидања	28 N

Пиштољ
Glock 19 Gen5,
димензије

ПИШТОЉ
GLOCK 19 GEN5

Полуаутоматски пиштољ аустријске компаније „Glock” најновија је верзија пете генерације једног од најпознатијих, најпопуларнијих, сигурних и ефикасних пиштоља модерног доба. Glock 19 је мања, компактна, али не и најмања верзија изведена из основног модела Glock 17. Пиштољ има нову полигонално жлебљену цев GMB (Glock Marksman Barrel) са увијањем удесно. Нови рукохват са додацима за подешавање – плочица за задњи део рукохвата – омогућава подешавање пиштоља према величини руке и потреби корисника. Са доње стране рама налази се шина за монтажу тактичке лампе или ласерског обележавача циља. Има нове обостране елементе за управљање.

Glock 19
Gen5 MOS,
са уграђеним
рефлексним
нишаном

1	Укупна дужина	185 mm
2	Дужина навлаке	174 mm
3	Укупна ширина	34 mm
4	Ширина навлаке	25,5 mm
5	Укупна висина са оквиром	128 mm
6	Дужина нишанске линије (нишани од полимера)	153 mm
	Дужина нишанске линије (нишани од челика)	152 mm
7	Удаљеност обараче	70 mm

ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Калибар	9×19 mm
Систем осигурања	Троструко – Safe Action
Капацитет оквира	Стандардно: 15 метака Опционо: 17/24/31/33
Дужина цеви	102 mm
Тежина без оквира	610 g
Тежина са оквиром	670 g
Тежина са пуним оквиром	855 g
Тежина окидања	26 N

GLOCK 19
GEN5 MOS
- МОДУЛАРНИ
ОПТИЧКИ
СИСТЕМ ЗА GEN5

Са моделом Glock 19 Gen5 MOS повећано је интересовање за скоро савршене моделе пиштоља генерације 5, уз додатак модуларног оптичког система (МОС). Навлака пиштоља је изузетно прецизно обрађена како би се обезбедила поуздана монтажа система за постављање популарних оптичких – колиматорских нишана. У комплекту пиштоља испоручује се више адаптерских плочица за брзо и лако монтирање минијатурних оптоелектронских оптичких додатака (колиматорских нишана) на горњу површину задњег дела навлаке. Навлака је на предњем делу са леве и десне стране назубљена ради лакшег повлачења у задњи положај приликом препуњавања пиштоља. Све карактеристике квалитета Gen5 заступљене су и код овог пиштоља компактне величине. Најновији начин површинске обраде и заштите главних металних компоненти „Glock nDLC surface” је без премца по тврдоћи и отпорности на корозију, текстура површине рукохвата обезбеђује сигурно приањање у руку корисника и спречава клизање, обострана полука задржача навлаке у задњи положај омогућава удобно коришћење и десноруким и леворуким стрелцима, брз утврђивач оквира са могућношћу премештања с десне стране, модуларни – подесиви умети за задњи део рукохвата, универзални механизам за запињање и окидање са три нивоа осигурања, нарочито уочљив доносач метака у оквиру, наранџасте боје.

Револуционарни механизам за запињање и окидање „Safe Action System” компаније „Glock” обезбеђује конзистентно повлачење обараче од првог до последњег корака. Три аутоматска, независно делујућа осигуравајућа механизма уграђена су у механизам за запињање и окидање. Сваки модел пиштоља Glock поседује три независна осигурања: осигурач обараче, осигурач ударне игле, осигурање од случајног испалења приликом пада.

Сва три осигурача искључују се узастопно један за другим када се повуче обарач. Они се аутоматски поново активирају када се обарач отпусти.

ОСИГУРАЧ ОБАРАЧЕ

Осигурач обараче је полука уграђена у обарачу. Када је осигурач обараче у предњем положају, он блокира померање обараче према назад. Осигурач обараче и обарача морају бити потпуно притиснути истовремено да би могло да се изврши испалење. Ако осигурач обараче није притиснут, обарача се неће померати уназад и неће омогућити испалење. Осигурач обараче дизајниран је да заштити од случајног испалења, ако пиштољ испадне или је обарача изложена бочном притиску.

ОСИГУРАЧ УДАРНЕ ИГЛЕ

Осигурач ударне игле механички блокира ударну иглу да се креће према напред када је у запетом положају и спремна за опалење. Приликом повлачења обараче назад полука обараче потискује осигурач ударне игле навише и ослобађа канал ударне игле. Ако корисник одустане од испалења метка и отпусти обарачу, осигурач ударне игле се аутоматски поново укључује.

Троструки
сигурносни
систем

ОСИГУРАЊЕ ОД СЛУЧАЈНОГ ИСПАЉЕЊА ПРИЛИКОМ ПАДА

Обарача лежи на сигурносној рампи унутар кућишта обараче. Обарача захвата задњи део ударне игле и спречава ударну иглу да се помера напред. Приликом повлачења обараче уназад полука обараче спушта се низ сигурносну рампу и омогућава ослобађање ударне игле. Након испалења полука обараче помера се навише и поново блокира ударну иглу. Чим се обарача отпусти, сви осигурачи се аутоматски поново активирају. ▀

Пиштољ
Glock 19 Gen5 MOS,
димензије

1	Укупна дужина	185 mm
2	Дужина навлаке	174 mm
3	Укупна ширина	34 mm
4	Ширина навлаке	25,5 mm
5	Укупна висина са оквиром	128 mm
6	Дужина нишанске линије (нишани од полимера)	157 mm
	Дужина нишанске линије (нишани од челика)	156 mm
7	Удаљеност обараче	70 mm

ТЕХНИЧКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Калибар	9×19 mm
Систем осигурања	Троструко – Safe Action
Капацитет оквира	Стандардно: 15 метака Опционо: 17/24/31/33
Дужина цеви	102 mm
Тежина без оквира	605 g
Тежина са оквиром	675 g
Тежина са пуним оквиром	850 g
Тежина окидања	26 N

„Хероине Спомен-збирке Павла Бељанског“
у Галерији Дома Војске Србије

СУСРЕТ СА ЛЕПОТОМ

Од 10. фебруара до 8. априла 2023. године Велика галерија Дома Војске Србије биће место сусретања оних који воле уметност са врхунским делима седам српских уметница: Надежде Петровић, Видосаве Ковачевић, Зоре Петровић, Љубице Сокић, Лепосаве Ст. Павловић, Лизе Крижанић и Милице Зорић – из збирке познатог колекционара и дипломате Павла Бељанског

Пише виши кустос Јелена КНЕЖЕВИЋ

У Великој галерији Дома Војске Србије, уз присуство бројних поштовалаца уметности, отворена је изложба „Хероине Спомен-збирке Павла Бељанског“. Настала је у сарадњи те новосадске установе културе и Медија центра „Одбрана“. Осмишљена је као пројекат у складу са програмским концептом Фондације „Нови Сад – Европска престоница

културе“, како би се показала још једна посебност легата дипломате и колекционара Павла Бељанског. Изложба је премијерно приказана 2022. године у Новом Саду.

Као увод у представљање поставке, коју ауторски потписују проф. др Миланка Тодић, мр Милана Квас и др Валентина Вуковић, а која доноси избор радова седам српских уметница, на отварању изложбе чули су се стихови Јована Дучића, у изведби Владимира Вјештића, у којима легендарни српски песник у „Песми жени“, глорификујући њену лепоту и тајновитост, кон-

статује да је „пољубац сусрет највећи на свету“. У складу с тим, и овај сусрет публике са уметношћу седам ванвременских жена окарактерисан је као „додир нежности и својеврсан пољубац, који дарујемо њиховој отелотвореној женствености која нам је дата у њиховим уметничким остварењима“.

– На зиду Ратничког дома у коме се налазимо је бронзано знамење посвећено „Српским мајкама“, које приказује ликове наших знаменитих мајки. Оне симболизују све жене које су, како наш књижевник Милован Витезовић каже, „бдијући над колевкама бдеће над судбином народа“. Изложба „Хероине“ налази се на сличном путу, јер представља вредносни микрокосмос чији су центар жене. Оне које су уместо бдења над судбином народа, његовој души подариле део своје душе – истакла је пред испуњеном галеријом Дома Војске Србије директор Медија центра „Одбрана“ потпуковник Биљана Пашић, уз поруку да је пред посетиоцима „то универзално благо које треба прихватити као најлепши поклон који нам, након овог сусрета са лепотом, никад не може бити одузет“.

О изложбеној поставци коју, осим дела наведених ауторки, чине и остварења из аквизиције Спомен-збирке Павла Бељанског значајна за сагледавање њихових уметничких биографија, говори-

ла је директорка Спомен-збирке мр Милана Квас. Она је истакла да посебан сегмент поставке чини и седам видео-презентација посвећених свакој од уметница. Осим слика и таписерија из легата, презентације укључују разноврсну музејску грађу – фотографије, писма, разгледнице, документе, као и значајан број ликовних дела у различитим техникама, набављених последњих деценија.

Ретке су колекције у националним и светским оквирима које у свом саставу имају четвртину дела с потписима жена. У збирци Бељанског, од укупно 184 дела, 46 су остварења седам уметница: Надежде Петровић, Видосаве Ковачевић, Зоре Петровић, Љубице Сокић, Лепосаве Ст. Павловић, Лизе Крижанић и Милице Зорић. Знатна заступљеност дела уметница у његовој колекцији може се објаснити не само одличним познавањем савремених уметничких токова и естетским афинитетима већ и профилем њего-

ве личности, осећајног, емпатичног и моралног човека коме су опште, хуманистичке вредности биле изнад сваке идеологије или владајуће културне политике.

– О свесној тежњи Павла Бељанског да нагласи значај уметница у колекцији немамо сигурне доказе – истиче у каталогу изложбе др Валентина Вуковић – са свим уметницама које је познавао, развио је искрене пријатељске односе, посебно са Зором Петровић. Спајали су их разговори о уметности, припадали су и истим интелектуалним и уметничким круговима. Из ауторског текста у којем Бељански објашњава околности и стратегију формирања колекције, сазнајемо да је посебно био импресиониран Надеждом Петровић као личношћу која је схватила епоху која долази, као и Милицом Зорић, својом савременицом, која је инспирацију за своја дела налазила у националној баштини.

Највећи број дела у колекцији Павла Бељанског имају Надежда Петровић и Зора Петровић – по четрнаест – што је више од броја заступљених дела било којег мушког аутора у колекцији

Највећи број дела у колекцији Павла Бељанског имају Надежда Петровић и Зора Петровић – по четрнаест – што је више од броја заступљених дела било којег мушког аутора у колекцији. Обе сликарке, доминантне личности свог времена израженог покретачког духа, спадају међу српске уметнице 20. века које су највише заокупљале пажњу истраживача и њиховом делу посвећене су бројне монографије.

Поред изложбене поставке, посетиоци ће током трајања изложбе бити у прилици да погледају и презентацију „Идентификације: суптилност и суровост“, која доноси интеракцију између дела седам реномираних ауторки са радовима савремених новосадских уметница: Милице Дукић, Зорице Чолић, Јелене Владушић, Јелене Јанев, Монике Сигети, Јелене Ковачевић и Драгане Б. Стевановић. Изложбу прати и занимљив програм у виду ауторских вођења и предавања. ■

IT CISM FUTSAL CUP FOR PEACE
24 June 2022, Novi Sad, Republic of Serbia

Десетар Милош Трајковић

НАЈБОЉИ СПОРТИСТА ВРАЊА

Победе и голови на бројним турнирима и у лигама малог фудбала у Србији и у иностранству, донели су Милошу Трајковићу позиве у фудбал репрезентацију Србије и фудбал репрезентацију Војске Србије. Успехе у репрезентативним и клупским каријерама, препознају и у његовом родном граду, где су га ове године по други пут прогласили за најбољег спортисту Врања.

Пише Зоран МИЛАДИНОВИЋ

Велики је подвиг бити најбољи спортиста у Врању, јер је реч о спортској средини

у којој се спорту придаје велика пажња и где такмичари у многим спортовима стреме ка највећим достигнућима. Десетар Милош Трајковић из Четврте бригаде Копнене војске је у таквој конкуренцији завредео признање најбољег спортисте Врања већ два пута у последњих неколико година – 2019. и 2022. године. Прошлогодишње признање за најбољег спортисту Врања додељено му је јануара ове године. Примајући пехар и друга знамења, играч клуба малог фудбала „Врање“, репрезентативац фудбал репрезентације Србије и фудбал репрезентације Војске Србије, рекао је: – Ово је велико признање за мене и мој рад, као и мотивација за будуће резултате. Хвала граду што је препознао мој рад, клубу и саиграчима који гину са мном на терену, као и најбољој публици у Србији. Велику захвалност дугујем и Војсци Србије, команданту Копнене војске генерал-потпуковнику Милосаву Симовићу и команданту Четврте бригаде бригадном генералу Новици Петровићу, који ми поред свих војних обавеза омогућавају да додатно тренирам и остварујем одличне резултате.

ФУДБАЛСКА КАРИЈЕРА

Десетар Милош Трајковић је рођен у Врању 1990. године, где је завршио основну и средњу школу, а потом је у Лепосавићу дипломирао на Факултету за спорт и фи-

зичко васпитање. Потом је у Београду похађао Школу резервних официра и добио звање резервног потпоручника. Данас ради као професионални војник у механизованом батаљону Четврте бригаде Копнене војске, где се перманентно усавршава у обављању формацијских дужности стрелца.

– Своје дужности у механизованом батаљону обављам са великим еланом, водећи рачуна да пружим максимум у стварању врхунски обученог војног колектива. Моја велика жеља је да, с обзиром на образовање које сам стекао и активно бављење спортом, у будућности учествујем у промовисању и организацији спорта у Војсци Србије, било као припадник спортске чете или као професор физичког васпитања у војсци.

Прве фудбалске кораке направио је на игралишту у Врању већ са шест година, а убрзо је почео и да тренира велики фудбал у врањским фудбалским клубовима и осваја награде на такмичењима основних и средњих школа и школским олимпијадама.

– Од тада је фудбал за мене не само страст већ и спорт који ме је учио такмичарском духу, дисциплини, раду у колективу и пре свега здравом начину живота – наглашава десетар Милош Трајковић и додаје: – У 2007. години сам одлучио да коначно заменим патикама, стадион двораном и да се професионално бавим малим фудбалом у клубу „Рушче“, касније преименованом у КМФ „Врање“. Одлука је била тешка, зато што је велики фудбал заступљенији и популарнији, док је мали фудбал (фудзал) још увек био у развоју. Мали фудбал је за мене, ипак, ди-

намичнији, узбудљивији, са доста трчања, кратких шпринтова, летећих измена, тако да верујем да сам изабрао прави спорт.

Фудбалска каријера десетара Трајковића ишла је узлазном путањом, колико год да су се мењали клубови малог фудбала за које је наступао. Занимљиво је да је две године наступао за клуб малог фудбала „АС” из Бујановца, у коме су му саиграчи и тренери били Албанци, али чињеница да је био једини Србин у екипи није престављала никакву тешкоћу да са свима има одличну сарадњу, што је још један доказ да спорт не прави разлике и нема границе. Све се то поновило и у бујановачком ромском клубу малог фудбала „Зуфо”, у коме је био најбољи стрелац Четврте, Треће и Друге лиге и тако довео клуб на праг Прве лиге, играјући пред ватреним навијачима који су на свакој утакмици правили бразилску атмосферу. Од 2019. године враћа се у свој родни град и матични клуб КМФ „Врање”, где и данас поносно носи дрес са бројем 88. Клуб од његовог повратка бележи успехе, не бори се за опстанак као раније, већ за титулу, а утакмица плеј-офа играна је пред чак три хиљаде гледалаца. Била је то најпосећенија утакмица у историји клуба и представљала је велики спортски догађај не само за Врање већ и за југ Србије.

СТРЕЛАЦ И У ВОЈСЦИ, СТРЕЛАЦ У ФУТСАЛУ

Клубови и лиге су се мењали, али је десетар Трајковић редовно био међу најбољим стрелцима на теренима малог фудбала. Протекла сезона је за њега била најуспешнија у каријери, јер је од Фудбалског

савеза Србије добио специјално признање за најбољег стрелца лиге са постигнутих 27 голова, а истовремено и признање за најбољег играча Фудсал лиге Србије. Голови и добре игре препоручиле су га за репрезентацију Србије у малом фудбалу, за коју је недавно наступао у Будимпешти на два пријатељска меча са репрезентацијом Мађарске. У досадашњој каријери постигао је 250 голова и нада се са ће се тренд ефикасности наставити. На питање да ли обављање дужности стрелца у војсци помаже да буде и стрелац на фудбалским теренима, Трајковић одговара: – Можда. Мада је тајна давања мојих голова пре свега у искуству, великој жељи за победом и луцидности на терену, уз, свакако, битне факторе попут среће и правог момента.

Десетар Трајковић каже да је изузетно срећан што већ годинама наступа и за репрезентацију Војске Србије. Дебитовао је за војну фудсал репрезентацију учешћем на десетом „ЦИСМ-фудсал купу за мир” војних селекција бивших југословенских република, одржаном у Колашину, у Црној Гори, 2018. године, када је војна репрезентација Србије освојила прво место, а он био проглашен за најбољег играча такмичења. Министарство одбране Републике Србије је управо због овог успеха прогласило војну репрезентацију Србије за најуспешнију спортску екипу у мушкој конкуренцији у тој години. Трајковић је играо за репрезентацију Војске Србије и на ЦИСМ турнирима у Скопљу и Сарајеву, где је српска војна репрезентација освојила трећа места, да би Срби победничку титулу опет узели 2022. године на ЦИСМ

турниру у Новом Саду, када је Србија била домаћин такмичења. Министар одбране Републике Србије и начелник Генералштаба Војске Србије више пута су примали најбоље војне фудсал репрезентативце поводом успешних резултата које су остваривали.

Не треба посебно наглашавати да је десетар Милош Трајковић, поред клупске и репрезентативне каријере, учествовао, освајао и добијао признања на бројним турнирима у Србији и у иностранству. Он, наравно, редовно наступа и за екипу Копнене војске, као што је редовни учесник свих турнира на нивоу Четврте бригаде КоВ и механизованог батаљона. За фудбалски тим „Небески анђели” нема право да наступа, али их редовно прати на утакмицама и тврди: – Они су једна нормална, здрава и права прича, посебно што је оснивање клуба везано за почаст погинулим припадницима Војске. Надам се да ће у Војсци постојати још неки клуб са сличном енергијом. ■

ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Управа за људске ресурсе

расписује

ЈАВНИ КОНКУРС

за пријем лица из грађанства у својству
професионалних војника на одређено време,
ради попуне упражњених формацијских места

1) у 72. бригаду за специјалне операције

- Професионални војник

Општи услови:

- да су пунолетни држављани Републике Србије;
- да су здравствено и психолошки способни за службу у Војсци Србије;
- да имају одговарајућу стручну спрему за радно место за које конкуришу;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа;
- да нису старији од 30 година у тренутку пријаве на јавни конкурс;
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности и да нису осуђивани на казну затвора од најмање шест (6) месеци;
- да су безбедносно проверени и да нема безбедносних сметњи за пријем на радна места на која конкуришу и
- да су завршили војну обуку са оружјем.

Право на пријаву на конкурс имају и кандидати који нису завршили војну обуку са оружјем предвиђену чланом 39. тачка 9) Закона о Војсци Србије, а који ће бити упућени на основну војну обуку са оружјем ради стицања услова за пријем у професионалну војну службу.

Посебни услови:

- да су пливачи.

II) Заједничко за сва формацијска места

Изборни поступак: У изборном поступку биће примењени Критеријуми прописани Одлуком о каријерном вођењу у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист”, бр. 5/23).

За сва формацијска места извршиће се селекција по следећим активностима: завршен ниво школовања, основна психолошка процена кандидата, медицинско-здравствена процена, улазна провера физичке способности, безбедносна провера и селективна обука.

Место, дан и време када ће се спровести изборни поступак: Кандидати чије су пријаве благовремене, допуштене, разумљиве, потпуне и уз које су приложени сви докази и који испуњавају све услове за записивање на формацијским местима за која конкуришу, биће упућени у надлежне војноздравствене установе на оцену здравствених способности, која укључује и психолошку процену капацитета.

О датуму, времену и месту обављања оцено здравствених способности и психолошке процене капацитета кандидати ће бити благовремено обавештени телефонским путем на бројеве телефона које су навели у својим пријавама или путем mail-а на e-mail адресе наведене у пријави.

Кандидати који не задовоље на оцени здравствених способности и психолошкој процени, или који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка, губе право на даље учешће у изборном поступку.

За кандидате који задовоље оцену здравствених способности и процену психолошких капацитета биће организована улазна провера физичких способности. Кандидати који не савладају успешно физичку проверу губе право на даље учешће у изборном поступку.

Кандидати који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка губе право на даље учешће у изборном поступку.

О датуму, времену и месту обављања улазне физичке провере кандидати ће бити благовремено обавештени телефонским путем на бројеве телефона које су навели у пријавама, писаним путем или путем mail-а на e-mail адресе наведене у пријави.

За кандидате који су задовољили оцену здравствених способности, процену психолошких капацитета и улазну проверу физичких способности, уз њихову писану сагласност биће извршена безбедносна провера у складу са *Правилником о безбедносним проверама лица*, коју обавља Војнобезбедносна агенција.

Кандидати који су завршили одговарајућу војну обуку са оружјем упућују се на селективну обуку у складу са одобреним планом и програмом. Кандидати који не савладају успешно одређене фазе селективне обуке губе право на даље учешће у изборном поступку.

Кандидати који нису завршили војну обуку са оружјем биће упућени на основну војну обуку, а по успешно завршеној основној војној обуци упућују се на селективну обуку. Кандидати који не савладају успешно основну војну обуку са оружјем губе право на даље учешће у изборном поступку.

Основна војна обука са оружјем и селективна обука кандидата биће реализоване у Касарни „Растко Немањин”, Улица јабучки пут бб, 26000 Панчево и на полигонима за обуку Војске Србије.

Уколико се кандидат не одазове позиву за селективну обуку у року који му је одређен, сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу. Све евентуалне трошкове путовања до Касарне „Растко Немањин”, Улица јабучки пут бб, 26000 Панчево, ради реализације основне војне и селективне обуке, носе кандидати који су позвани на обуку.

Место рада: за сва наведена формацијска места је Панчево.

III) Рок за подношење пријаве на јавни конкурс је 45 (четрдесет пет) дана и почиње да тече наредног дана од дана када је јавни конкурс оглашен.

IV) Информације о јавном конкурсима могу се добити на телефон 013/326-078, 013/326-323 или 013/326-221, радним даном од 08.00 до 15.00 часова.

V) Адреса на коју се подноси пријава за јавни конкурс

Поштом на адресу **ВП 8486 Панчево, Улица јабучки пут бб, 26000 Панчево**, са назнаком „за јавни конкурс”. Лична достава пријава може се извршити у деловодству **ВП 8486 Панчево**, Панчево. Кандидати који нису одслужили војни рок са оружјем, дужни су пре пријављивања на конкурс да се јаве надлежном Регионалном центру Министарства одбране ради увођења у војну евиденцију.

VI) Докази који се прилажу уз пријаву на јавни конкурс

Уз пријаву у којој се наводе основни лични подаци, адреса становања, контакт телефон, mail адреса, кандидати поред кратке биографије, за сва радна места прилажу следеће доказе:

- оригинал или оверена фотокопија дипломе којом се потврђује захтевана стручна спрема, односно стечено прописано звање (не старија од шест месеци);
- уверење о држављанству (оригинал – не старије од шест месеци);
- извод из матичне књиге рођених (ако није нови образац, не старији од шест месеци);
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (оригинал – не старије од шест месеци);
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању од најмање шест (6) месеци (оригинал – не старије од шест месеци);
- уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа (само за лица која су била запослена у државној служби);
- доказ о завршеној војној обуци са оружјем, за лица која су је завршила;
- други подаци од значаја за пријем у својству професионалног војника (дипломе са значајнијих спортских такмичења, дипломе или сертификати о оспособљености за неку од борилачких вештина, возачка дозвола „Б” или „Ц” категорије, диплома или сертификат о познавању страног језика и слично).

Сви докази прилажу се у оригиналу или у фотокопији која је оверена од јавног бележника.

Изузетно у градовима и општинама у којима нису именовани јавни бележници, докази могу бити оверени у основним судовима, судским јединицама, пријемним канцеларијама основних суда, односно општинским управама као поверени посао.

Напомена:

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази у оригиналу или фотокопији овереној у општини, суду или код јавног бележника, биће одбачене решењем.

Јавни конкурс спроводи Конкурсна комисија коју именује надлежни старешина, која ће утврдити испуњеност услова за пријем у професионалну војну службу и сачинити извештај са предлогом кандидата за пријем.

Одлуке о избору кандидата за пријем у професионалну војну службу донеће надлежне старешине, о чему ће писаним путем бити обавештени сви кандидати који су учествовали у изборном поступку.

Кандидати ће обавештења о резултатима избора добити од председника комисије која утврђује испуњеност услова за пријем у професионалну војну службу.

Са изабраним кандидатима закључује се уговор о раду на одређено време и примају се наредбом надлежног старешине у професионалну војну службу у својству професионалног војника на период од шест месеци, уз могућност продужења уговора о раду на период до три (3) године и обнављања истог.

Уколико се кандидат не одазове позиву ради закључења уговора о раду, сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу, а уместо њега позваће се други кандидат са коначне листе за избор.

Лица примљена у професионалну војну службу остварују сва права и обавезе у складу са Законом о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10-др. закон, 10/15, 88/15-УС, 36/18, 94/19 и 74/21-УС).

Информације су доступне на сајту Министарства одбране (www.mod.gov.rs) и Војске Србије (www.vs.rs).

ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Управа за људске ресурсе

р а с п и с у ј е

ЈАВНИ КОНКУРС

за пријем лица из грађанства у својству
професионалних војника на одређено време,
ради попуње упражњених формацијских места

I) у 63. падобранску бригаду

- Падобранац (извиђач, диверзант, војни полицајац, курир, радио-телепринтериста, телефониста-линијаш, слагач падобрана, кувар, пекар, возач).

НАПОМЕНА: Сва формацијска места подразумевају обављање падобранске службе.

Општи услови:

- да су пунолетни држављани Републике Србије;
- да су здравствено и психофизички способни за службу у Војсци Србије;
- да имају одговарајућу стручну спрему за радно место за које конкуришу;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа;
- да нису старији од 30 година у тренутку пријаве на јавни конкурс;
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности и да нису осуђивани на казну затвора од најмање шест (6) месеци;
- да су безбедно проверени и да нема безбедносних сметњи за пријем на радна места на која конкуришу и
- да су завршили војну обуку са оружјем.

Право на пријаву на конкурс имају и кандидати који нису завршили војну обуку са оружјем предвиђену чланом 39. тачка 9) Закона о Војсци Србије, а који ће бити упућени на основну војну обуку са оружјем ради стицања услова за пријем у професионалну војну службу.

Посебни услови:

- да су чланови њихове уже породице (брачни друг и деца) држављани Републике Србије;
- да су пливачи;
- да имају средње образовање.

II) Заједничко за сва формацијска места

Изборни поступак: У изборном поступку биће примењени Критеријуми прописани Одлуком о каријерном вођењу у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист”, бр. 5/23).

За сва формацијска места извршиће се селекција по следећим активностима: завршен ниво школовања, основна психолошка процена кандидата, медицинско-здравствена процена, улазна провера физичке способности, безбедносна провера и селективна обука.

Место, дан и време када ће се спровести изборни поступак: Кандидати чије су пријаве благовремене, допуштене, разумљиве, потпуне и уз које су приложени сви докази и који испуњавају све услове за запошљавање на формацијским местима за која конкуришу, биће упућени у надлежне војноздравствене установе на оцену здравствених способности, која укључује и психолошку процену капацитета.

О датуму, времену и месту обављања оцено здравствених способности и психолошке процене капацитета кандидати ће бити благовремено обавештени телефонским путем на бројеве телефона које су навели у својим пријавама, или путем mail-а на e-mail адресе наведене у пријави.

Кандидати који не задовоље на оцени здравствених способности и психолошкој процени, или који се не

одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка, губе право на даље учешће у изборном поступку.

За кандидате који задовоље оцену здравствених способности и процену психолошких капацитета биће организована улазна провера физичких способности. Кандидати који не савладају успешно физичку проверу губе право на даље учешће у изборном поступку.

Кандидати који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка губе право на даље учешће у изборном поступку.

О датуму, времену и месту обављања улазне физичке провере кандидати ће бити благовремено обавештени телефонским путем на бројеве телефона које су навели у пријавама, писаним путем или путем mail-а на e-mail адресе наведене у пријави.

За кандидате који су задовољили оцену здравствених способности, процену психолошких капацитета и улазну проверу физичких способности, уз њихову писану сагласност биће извршена безбедносна провера у складу са *Правилником о безбедносним проверама лица*, коју обавља Војнобезбедносна агенција.

Кандидати који су завршили одговарајућу војну обуку са оружјем упућују се на селективну обуку у складу са одобреним планом и програмом. Кандидати који не савладају успешно одређене фазе селективне обуке, губе право на даље учешће у изборном поступку.

Кандидати који нису завршили војну обуку са оружјем биће упућени на основну војну обуку, а по успешно завршеној основној војној обуци са оружјем упућују се на селективну обуку. Кандидати који не савладају успешно основну војну обуку са оружјем губе право на даље учешће у изборном поступку.

Основна војна обука са оружјем и селективна обука кандидата биће реализоване у Касарни „Наредник-пилот Михајло Петровић” у Нишу, Улица 63. падобранске бригаде (Сарајевска) бб.

Уколико се кандидат не одазове позиву за селективну обуку у року који му је одређен, сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу. Све евентуалне трошкове путовања до Касарне „Наредник-пилот Михајло Петровић” у Нишу ради реализације основне војне и селективне обуке, сnose кандидати који су позвани на обуку.

Место рада: за сва формацијска места професионалних војника је Ниш.

III) Рок за подношење пријаве на јавни конкурс је 45 (четрдесет пет) дана и почиње да тече наредног дана од дана када је јавни конкурс оглашен.

IV) Информације о јавном конкурсима могу се добити на телефон 018/508-482, радним даном од 08.00 до 15.00 часова.

V) Адреса на коју се подноси пријава за јавни конкурс

Молбе за пријем на селективну обуку у 63. падобранској бригади кандидати подносе **ВП 6006 Ниш (Улица 63. падобранске бригаде (Сарајевска) бб)** лично, која је у обавези да пријаву заведе са даном подношења. Кандидати који нису одслужили војни рок са оружјем, дужни су пре пријављивања на конкурс да се јаве надлежном Регионалном центру Министарства одбране ради увођења у војну евиденцију.

VI) Докази који се прилажу уз пријаву на јавни конкурс

Уз пријаву у којој се наводе основни лични подаци, адреса становања, контакт телефон, mail адреса, кандидати поред кратке биографије, за сва радна места прилажу следеће доказе:

- оригинал или оверена фотокопија дипломе којом се потврђује захтевана стручна спрема, односно стечено прописано звање (не старија од шест месеци);
- уверење о држављанству (оригинал – не старије од шест месеци);
- извод из матичне књиге рођених (ако није нови образац, не старији од шест месеци);
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (оригинал – не старије од шест месеци);
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању од најмање шест (6) месеци (оригинал – не старије од шест месеци);
- уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа (само за лица која су била запослена у државној служби);
- доказ о завршеној војној обуци са оружјем, за лица која су је завршили;
- други подаци од значаја за пријем у својству професионалног војника (дипломе са значајнијих спортских такмичења, дипломе или сертификати о оспособљености за неку од борилачких вештина, возачка дозвола „Б” или „Ц” категорије, диплома или сертификат о познавању страног језика и слично).

Сви докази прилажу се у оригиналу или у фотокопији која је оверена од јавног бележника.

Изузетно у градовима и општинама у којима нису именовани јавни бележници, докази могу бити оверени у основним судовима, судским јединицама, пријемним канцеларијама основних судова, односно општинским управама као поверени посао.

Напомена:

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази у оригиналу или фотокопији овереној у општини, суду или код јавног бележника, биће одбачене решењем.

Јавни конкурс спроводи Конкурсна комисија која именује надлежни старешина, која ће утврдити испуњеност услова за пријем у професионалну војну службу и сачинити извештај са предлогом кандидата за пријем.

Одлуке о избору кандидата за пријем у професионалну војну службу донеће надлежне старешине, о чему ће писаним путем бити обавештени сви кандидати који су учествовали у изборном поступку.

Кандидати ће обавештења о резултатима избора добити од председника комисије која утврђује испуњеност услова за пријем у професионалну војну службу.

Са изабраним кандидатима закључује се уговор о раду на одређено време и примају се наредбом надлежног старешине у професионалну војну службу у својству професионалног војника на период од шест месеци, уз могућност продужења уговора о раду на период до три (3) године и обнављања истог.

Уколико се кандидат не одазове позиву ради закључења уговора о раду, сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу, а уместо њега позваће се други кандидат са коначне листе за избор.

Лица примљена у професионалну војну службу остварују сва права и обавезе у складу са Законом о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10–др. закон, 10/15, 88/15–УС, 36/18, 94/19 и 74/21–УС).

Информације су доступне на сајту Министарства одбране (www.mod.gov.rs) и Војске Србије (www.vs.rs).

ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Управа за људске ресурсе

расписује

ЈАВНИ КОНКУРС

за пријем лица из грађанства у својству
професионалних војника на одређено време,
ради попуне упражњених формацијских места

I) у Одред војне полиције специјалне намене „КОБРЕ” Генералштаба Војске Србије

- Специјалност противтерориста

Општи услови:

- да су пунолетни држављани Републике Србије;
- да су здравствено и психолошки способни за службу у Војсци Србије;
- да имају одговарајућу стручну спрему за радно место за које конкуришу;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа;
- да нису старији од 30 година у тренутку пријаве на јавни конкурс;
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности и да нису осуђивани на казну затвора од најмање 6 месеци;
- да су безбедносно проверени и да нема безбедносних сметњи за пријем на радна места на која конкуришу и
- да су завршили војну обуку са оружјем.

Право на пријаву на конкурс имају и кандидати који нису завршили војну обуку са оружјем предвиђену чланом 39. тачка 9) Закона о Војсци Србије, а који ће бити упућени на основну војну обуку са оружјем ради стицања услова за пријем у професионалну војну службу.

Посебни услови:

- да су пливачи,
- да имају средње образовање.

II) Заједничко за сва формацијска места

Изборни поступак: У изборном поступку биће примењени Критеријуми прописани Одлуком о каријерном вођењу у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист”, бр. 5/23).

За сва формацијска места извршиће се селекција по следећим активностима: завршен ниво школовања, основна психолошка процена кандидата, медицинско-здравствена процена, улазна провера физичке способности, безбедносна провера и селективна обука.

Место, дан и време када ће се спровести изборни поступак: Кандидати чије су пријаве благовремене, допуштене, разумљиве, потпуне и уз које су приложени сви докази и који испуњавају све услове за запослење на формацијским местима за која конкуришу, биће упућени у надлежне војноздравствене установе на оцену здравствених способности, која укључује и психолошку процену капацитета.

О датуму, времену и месту обављања оцено здравствених способности и психолошке процене капацитета кандидати ће бити благовремено обавештени телефонским путем на бројеве телефона које су навели у својим пријавама или путем mail-а на е-mail адресе наведене у пријави.

Кандидати који не задовоље на оцени здравствених способности и психолошкој процени, или који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка, губе право на даље учешће у изборном поступку.

За кандидате који задовоље оцену здравствених способности и процену психолошких капацитета биће организована улазна провера физичких способ-

ности. Кандидати који не савладају успешно физичку проверу губе право на даље учешће у изборном поступку.

Кандидати који се не одазову позиву да учествују у овој фази изборног поступка губе право на даље учешће у изборном поступку.

О датуму, времену и месту обављања улазне физичке провере кандидати ће бити благовремено обавештени телефонским путем на бројеве телефона које су навели у својим пријавама, писаним путем или путем mail-а на е-mail адресе наведене у пријави.

За кандидате који су задовољили оцену здравствених способности, процену психолошких капацитета и улазну проверу физичких способности, уз њихову писану сагласност биће извршена безбедносна провера у складу са *Правилником о безбедносним проверама лица*, коју обавља Војнобезбедносна агенција.

Кандидати који су завршили одговарајућу војну обуку са оружјем упућују се на селективну обуку у складу са одобреним планом и програмом. Кандидати који не савладају успешно одређене фазе селективне обуке, губе право на даље учешће у изборном поступку.

Кандидати који нису завршили војну обуку са оружјем биће упућени на основну војну обуку, а по успешно завршеној основној војној обуци упућују се на селективну обуку. Кандидати који не савладају успешно основну војну обуку са оружјем, губе право на даље учешће у изборном поступку.

Основна војна обука са оружјем биће реализована у центрима за обуку Команде за обуку, након чега ће кандидати бити позвани на реализацију селективне обуке у Одред војне полиције (с/н) „КОБРЕ” Генералштаба Војске Србије.

Уколико се кандидат не одазове позиву за селективну обуку у року који му је одређен, сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу. Све евентуалне трошкове путовања до центара за обуку Команде за обуку и Касарне „Васа Чарапић” у Београду, улица Михаила Аврамовића број 30, ради реализације основне војне и селективне обуке, сноси кандидати који су позвани на обуку.

Место рада: за сва формацијска места професионалних војника је Београд.

III) Рок за подношење пријаве на јавни конкурс је 45 (четрдесет пет) дана и почиње да тече наредног дана од дана када је јавни конкурс оглашен.

IV) Информације о јавном конкурсима могу се добити на телефон 011/3603581, радним даном од 08.00 до 15.00 часова.

V) Адреса на коју се подноси пријава за јавни конкурс

Поштом на адресу: **Војна пошта 2282 Београд, Улица Михаила Аврамовића број 30, општина Савски венац, Београд**, са назнаком „за јавни конкурс”. Кандидати који нису одслужили војни рок са оружјем, дужни су пре пријављивања на конкурс да се јаве надлежном Регионалном центру Министарства одбране ради увођења у војну евиденцију.

VI) Докази који се прилажу уз пријаву на јавни конкурс

Уз пријаву у којој се наводе основни лични подаци, адреса становања, контакт телефон, mail адреса, канди-

дати поред кратке биографије, за сва радна места прилажу следеће доказе:

- оригинал или оверена фотокопија дипломе којом се потврђује захтевана стручна спрема, односно стечено прописано звање (не старија од шест месеци);
- уверење о држављанству (оригинал – не старије од шест месеци);
- извод из матичне књиге рођених (ако није нови образац, не старији од шест месеци);
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (оригинал – не старије од шест месеци);
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању од најмање шест (6) месеци (оригинал – не старије од шест месеци);
- уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа (само за лица која су била запослена у државној служби);
- доказ о завршеној војној обуци са оружјем, за лица која су је завршила;
- други подаци од значаја за пријем у својству професионалног војника (дипломе са значајнијих спортских такмичења, дипломе или сертификати о оспособљености за неку од борилачких вештина, возачка дозвола „Б” или „Ц” категорије, диплома или сертификат о познавању страног језика и слично).

Сви докази се прилажу у оригиналу или у фотокопији која је оверена од јавног бележника.

Изузетно у градовима и општинама у којима нису именовани јавни бележници, докази могу бити оверени у основним судовима, судским јединицама, пријемним канцеларијама основних судова, односно општинским управама као поверени посао.

Напомена:

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази у оригиналу или фотокопији овереној у општини, суду или код јавног бележника, биће одбачене решењем.

Јавни конкурс спроводи Конкурсна комисија коју именује надлежни старешина, која ће утврдити испуњеност услова за пријем у професионалну војну службу и сачинити извештај са предлогом кандидата за пријем.

Одлуке о избору кандидата за пријем у професионалну војну службу донеће надлежне старешине, о чему ће писаним путем бити обавештени сви кандидати који су учествовали у изборном поступку.

Кандидати ће обавештења о резултатима избора добити од председника комисије која утврђује испуњеност услова за пријем у професионалну војну службу.

Са изабраним кандидатима закључује се уговор о раду на одређено време и примају се наредбом надлежног старешине у професионалну војну службу у својству професионалног војника на период од шест месеци, уз могућност продужења уговора о раду на период до три (3) године и обнављања истог.

Уколико се кандидат не одазове позиву ради закључења уговора о раду, сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу, а уместо њега позваће се други кандидат са коначне листе за избор.

Лица примљена у професионалну војну службу остварују сва права и обавезе у складу са Законом о Војсци Србије („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09, 101/10–др. закон, 10/15, 88/15–УС, 36/18, 94/19 и 74/21–УС).

Информације су доступне на сајту Министарства одбране (www.mod.gov.rs) и Војске Србије (www.vs.rs).

Скенирајте код
и погледајте све
конкурсе на сајту
Министарства
одбране

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
УПРАВА ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ (Ј-1)

РАСПИСУЈЕ

ЈАВНИ КОНКУРС

за пријем лица из грађанства у професионалну
војну службу
у својству подофицира на неодређено време

а) пешадија:

1. војни полицајац – возач, ФВЕС ПП5ОР, место службовања Београд, 1 извршилац;
2. командир одељења, ФВЕС ПП10П, место службовања Београд, 2 извршиоца;
3. командир одељења, ФВЕС ПП00П, место службовања Сомбор, 3 извршиоца;
4. командир одељења, ФВЕС ПП00П, место службовања Ваљево, 2 извршиоца;
5. командир одељења – извиђач, ФВЕС ПП61Р, место службовања Нови Сад, 2 извршиоца;
6. оператер – извиђач, ФВЕС ПП61Р, место службовања Нови Сад, 1 извршилац;
7. командир одељења, ФВЕС ПП00П, место службовања Панчево, 2 извршиоца;
8. командир одељења, ФВЕС ПП22П, место службовања Панчево, 2 извршиоца;
9. командир одељења, ФВЕС ПП11П, место службовања Рашка, 2 извршиоца;
10. командир одељења, ФВЕС ПП11П, место службовања Зајечар, 5 извршилаца;
11. командир одељења, ФВЕС ПП30П, место службовања Зајечар, 1 извршилац;

б) артиљерија:

12. инструктор за обуку на 130 mm, ФВЕС ПН11П, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
13. инструктор за обуку на Х 122 mm, ФВЕС ПН12Р, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
14. инструктор за обуку на СХ 122 mm, ФВЕС ПН12Р, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
15. командир одељења – руковалац, ФВЕС ПН00П, место службовања Ћуприја, 1 извршилац;
16. руковалац, ФВЕС ПН00П, место службовања Ћуприја, 1 извршилац;
17. командир одељења, ФВЕС ПН14П, место службовања Сремска Митровица, 1 извршилац;
18. командир одељења, ФВЕС ПН14П, место службовања Ваљево, 1 извршилац;
19. командир одељења, ФВЕС ПН12П, место службовања Краљево, 1 извршилац;
20. послужилац на дизалици, ФВЕС ПН12П, место службовања Ниш, 3 извршиоца;
21. извиђач, ФВЕС ПН21П, место службовања Ниш, 1 извршилац;
22. нишанџија, ФВЕС ПН12П, место службовања Ниш, 3 извршиоца;

в) артиљеријско-ракетне јединице за противваздухопловна дејства:

23. оператор система – возач, ФВЕС ПУ22П, место службовања Зуце, 1 извршилац;
24. оператор система – возач, ФВЕС ПУ22Р, место службовања Јаково, 1 извршилац;
25. командир одељења – возач, ФВЕС ПУ22Р, место службовања Јаково, 1 извршилац;

26. оператор система – возач, ФВЕС ПУ23П, место службовања Јаково, 1 извршилац;
27. послужилац – возач, ФВЕС ПУ23П, место службовања Јаково, 1 извршилац;
28. оператер, ФВЕС ПУ21П, место службовања Ниш, 1 извршилац;
29. оператер, ФВЕС ПУ12П, место службовања Ниш, 2 извршиоца;
30. оператер, ФВЕС ПУ12П, место службовања Нови Сад, 2 извршиоца;
31. оператер, ФВЕС ПУ21П, место службовања Крагујевац, 1 извршилац;
32. оператер, ФВЕС ПУ12П, место службовања Крагујевац, 1 извршилац;
33. оператор система – инструктор, ФВЕС ПУ22Р, место службовања Батајница, 2 извршиоца;
34. послужилац УКС 400 – инструктор, ФВЕС ПУ21Р, место службовања Батајница, 1 извршилац;
35. послужилац – инструктор, ФВЕС ПУ10Р, место службовања Батајница, 2 извршиоца;
36. командир одељења, ФВЕС ПУ12Р, место службовања Краљево, 2 извршиоца;
37. командир одељења, ФВЕС ПУ11П, место службовања Краљево, 1 извршилац;

г) оклопне јединице:

38. инструктор, ФВЕС ПЦ10Р, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
39. инструктор, ФВЕС ПЦ10П, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
40. инструктор за обуку БРДМ, ФВЕС ПЦ10П, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
41. инструктор, ФВЕС ПЦ20П, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
42. командир тенка, ФВЕС ПЦ10П, место службовања Сремска Митровица, 3 извршиоца;
43. командир тенка, ФВЕС ПЦ10П, место службовања Краљево, 2 извршиоца;
44. командир тенка, ФВЕС ПЦ00П, место службовања Ниш, 2 извршиоца;
45. заменик командира б/в, ФВЕС ПЦ20П, место службовања Врање, 2 извршиоца;
46. нишанџија, ФВЕС ПЦ11П, место службовања Ниш, 2 извршиоца;
47. возач, ФВЕС ПЦ12П, место службовања Ниш, 1 извршилац;

д) инжењерија:

48. инструктор за обуку мостне специјалности, ФВЕС ПЖ3ОР, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
49. инструктор за обуку возача – послужилаца грејдера, ПЖ0ОР, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
50. инструктор за обуку маскирне специјалности, ПЖ52Р, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
51. инструктор за обуку возача – послужилаца копача, ФВЕС ПЖ0ОР, место службовања Пожаревац, 1 извршилац;
52. командир одељења – руковалац, ФВЕС ПЖ0ОР, место службовања Ћуприја, 1 извршилац;
53. руковалац, ФВЕС ПЖ0ОР, место службовања Јаково, 1 извршилац;
54. командир одељења, ПЖ0ОР, место службовања Нови Сад, 2 извршиоца;
55. командир одељења, ФВЕС ПЖ3ОР, место службовања Сремска Митровица, 1 извршилац;
56. командир одељења, ФВЕС ПЖ0ОР, место службовања Бачка Топола, 2 извршиоца;
57. командир одељења, ФВЕС ПЖ0ОР, место службовања Краљево, 1 извршилац;

ђ) телекомуникације:

58. радио-телепринерист-шифрер-возач, ФВЕС ПТ11П, место службовања Батајница, 1 извршилац;
59. радио-релејац, ФВЕС ПТ12Р, место службовања Београд, 7 извршилаца;
60. телефонист-линијаш, ФВЕС ПТ23Р, место службовања

- Београд, 3 извршиоца;
61. радио-телепринерист, ФВЕС ПТ11Р, место службовања Београд, 3 извршиоца;
62. радио-релејац, ФВЕС ПТ12П, место службовања Београд, 1 извршилац;
63. радио-телепринерист – шифрер, ФВЕС ПТ31П, место службовања Зуце, 1 извршилац;
64. оператер, ФВЕС ПТ20П, место службовања Панчево, 1 извршилац;
65. радио-релејац-возач, ФВЕС ПТ12П, место службовања Јаково, 1 извршилац;
66. радио-релејац, ФВЕС ПТ12Р, место службовања Батајница, 1 извршилац;
67. радио-релејац, ФВЕС ПТ12П, место службовања Београд, 1 извршилац;
68. радио-телепринерист, ФВЕС ПТ11Р, место службовања Нови Сад, 1 извршилац;
69. командир одељења, ФВЕС ПТ11Р, место службовања Краљево, 1 извршилац;
70. радио-телепринерист, ФВЕС ПТ11Р, место службовања Краљево, 1 извршилац;
71. командир одељења, ФВЕС ПТ23Р, место службовања Ниш, 1 извршилац;
72. радио-релејац, ФВЕС ПТ12П, место службовања Ниш, 1 извршилац;

е) атомско-биолошко-хемијска служба:

73. командир одељења, ФВЕС ПХ0ОР, место службовања Лађевци, 1 извршилац;
74. командир одељења, ФВЕС ПХ0ОР, место службовања Нови Сад, 1 извршилац;
75. извиђач, ФВЕС ПХ0ОР, место службовања Нови Сад, 1 извршилац;
76. командир одељења, ФВЕС ПХ0ОР, место службовања Краљево, 1 извршилац;
77. извиђач, ФВЕС ПХ0ОР, место службовања Краљево, 1 извршилац;
78. командир одељења, ФВЕС ПХ0ОР, место службовања Ниш, 1 извршилац;
79. извиђач, ФВЕС ПХ0ОР, место службовања Крушевац, 2 извршиоца;

ж) техничка служба:

80. техничар-возач, ФВЕС ПК3ОР, место службовања Батајница, 2 извршиоца;
81. техничар за РРУ и УНФ, ФВЕС ПК3ЗР, место службовања Београд, 1 извршилац;
82. техничар за КзУ, ФВЕС ПК34Р, место службовања Београд, 1 извршилац;
83. руковалац, ФВЕС ПК31Р, место службовања Београд, 1 извршилац;
84. опитни техничар за авион и мотор, ФВЕС ПК82П, место службовања Батајница, 2 извршиоца;
85. опитни техничар за ваздухопловну опрему, ФВЕС ПК83П, место службовања Батајница, 1 извршилац;
86. техничар, ФВЕС ПК32Р, место службовања Београд, 2 извршиоца;
87. техничар, ФВЕС ПК34Р, место службовања Београд, 1 извршилац;
88. техничар за радио-уређаје, ФВЕС ПК31Р, место службовања Београд, 1 извршилац;
89. руковалац, ФВЕС ПК61Р, место службовања Београд, 1 извршилац;
90. техничар за РРУ и УНФ, ФВЕС ПК3ЗР, место службовања Београд, 1 извршилац;
91. пиротехничар, ФВЕС ПК61П, место службовања Панчево, 6 извршилаца;
92. руковалац-возач, ФВЕС ПК61Р, место службовања Батајница, 1 извршилац;
93. техничар за муницију и минско-експлозивна средства-руковалац, ФВЕС ПК61Р, место службовања Батајница, 1 извршилац;
94. техничар, ФВЕС ПК3ЗР, место службовања Батајница, 1 извршилац;
95. техничар за мултиплексне уређаје, ФВЕС ПК3ЗР, место службовања Београд, 1 извршилац;

цинско-здравствену процену, сматраће се да је одустао од даљег учешћа у изборном поступку.

За кандидате ће бити извршена безбедносна провера за пријем на рад у Војсци Србије.

Све евентуалне трошкове путовања до касарне и војноздравствених установа ради реализације селекције, психолошке и медицинско-здравствене процене, као и евентуалне трошкове смештаја и исхране сноси кандидати.

Од кандидата који успешно реализују поступак селекције биће изабрани кандидати за упућивање на Курс за подофицире. О месту и времену јављања биће обавештени благовремено.

Курс за подофицире траје девет месеци. За време оспособљавања кандидати се налазе у центрима за обуку Војске Србије у својству лица за оспособљавање за подофицира, где су им обезбеђени бесплатан смештај и исхрана, уџбеници, школски прибор, униформа и друга неопходна средства. Током оспособљавања полазници имају обезбеђену здравствену заштиту и новчана примања. Са кандидатима који буду упућени на Курс за подофицире биће склопљен уговор о оспособљавању ради реализације Курса за подофицире – кандидати из грађанства.

Поласници Курса за подофицире који успешно заврше оспособљавање постају кандидати за пријем у професионалну војну службу у својству подофицира на неодређено време.

Уколико процес селекције не задовољи довољан број кандидата, неће бити реализације Курса за подофицире.

НАЧИН ИЗБОРА И РАНГИРАЊЕ КАНДИДАТА

Избор кандидата за пријем у професионалну војну службу у својству подофицира на неодређено време вршиће се од кандидата који задовоље опште и посебне услове конкурса, а рангирање ће се вршити по Критеријуму за избор кандидата.

Кандидати се рангирају према укупном броју бодова оствареном у изборном поступку за формацијска места за које су поднели пријаве.

ОСТАЛО

Све информације у вези са конкурсом могу се добити на сајту Министарства одбране www.mod.gov.rs, сајту Војске Србије www.vs.rs или на телефон 011/2063-332.

ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
 УПРАВА ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ (Ј-1)

РАСПИСУЈЕ

ЈАВНИ КОНКУРС

за пријем лица из грађанства у својству цивилних лица
 на служби у Војсци Србије
 у радни однос на неодређено време
 ради попуне радних места у

I НАЗИВ УСТАНОВЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ У КОЈОЈ СЕ ВРШИ ПОПУНА РАДНИХ МЕСТА:

Гарда Војске Србије

Радна места која се попуњавају:

1. радник за спремање просторија – 3 извршиоца;
2. радник за спремање просторија – 7 извршилаца;
3. механичар за возила точкаше – 1 извршилац;
4. механичар за возила точкаше – возач, 1 извршилац;
5. електромеханичар за возила точкаше – возач, 1 извршилац;
6. механичар за ПП средства и судове под притиском – 1 извршилац;

7. возач – 2 извршиоца;
8. инсталатер водовода и канализације – 1 извршилац;
9. шумар – чувар шуме – 1 извршилац.

ОПШТИ УСЛОВИ:

- да су кандидати пунолетни држављани Републике Србије;
- да су здравствено и психофизички способни за рад у Министарству одбране и Војсци Србије;
- да имају одговарајућу стручну спрему за радно место за које конкуришу;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа;
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности и да нису осуђивани на казну затвора од најмање 6 месеци;
- да су безбедносно проверени и да нема безбедносних сметњи за пријем на радна места на која конкуришу.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ:

Радна места на редном броју 1 и 2:

- завршена основна школа.

Радно место на редном броју 3:

- 3. степен стручне спреме образовни профил аутомеханичар.

Радно место на редном броју 4:

- 3. степен стручне спреме и специјализација за механичара за возила точкаше,
- возачка дозвола Ц категорије.

Радно место на редном броју 5:

- 3. степен стручне спреме и специјализација за електро-механичара за возила точкаше,
- возачка дозвола Ц категорије.

Радно место на редном броју 6:

- 3. степен стручне спреме и специјализација за механичара хидраулике и пнеуматике.

Радно место на редном броју 7:

- 3. степен стручне спреме и специјализација за возача и возачка дозвола Ц категорије.

Радно место на редном броју 8:

- 3. степен стручне спреме и специјалистичко образовање из водоводних и канализационих инсталација.

Радно место на редном броју 9:

- 4. степен стручне спреме, образовни профил шумарски техничар.

II ИЗБОРНИ ПОСТУПАК:

У изборном поступку биће примењени критеријуми прописани Одлуком о критеријумима за пријем цивилних лица на службу у Војсци Србије јавним конкурсом и без јавног конкурса („Службени војни лист”, број 13/19, 20/20 и 2/22), за сва радна места биће спроведене следеће активности:

- просек оцена са нивоа школовања предвиђеног за формацијско место које се попуњава (40% од укупног броја бодова);
- психолошка процена кандидата (30% од укупног броја бодова);
- разговор са кандидатом (30% од укупног броја бодова),
- медицинско-здравствена процена и безбедносна провера.

Кандидати чије су пријаве благовремене, допуштене, разумљиве, потпуне и уз које су приложени сви докази и који испуњавају све услове за запослење на радним местима за која конкуришу биће упућени на психолошку процену капацитета у надлежне војноздравствене установе. Наведена процена врши се путем стандардизованих тестова. О датуму, времену и месту обављања процене психолошких капацитета кандидати ће бити обавештени писаним путем на адресе наведене у пријави.

Кандидати који не задовоље на психолошкој процени губе право на даље учешће у изборном поступку.

Са кандидатима који задовоље процену психолошких капацитета биће обављен разговор. О датуму, времену и

месту обављања разговора, кандидати ће бити обавештени писаним путем на адресе наведене у пријави.

Такође, за кандидате који испуњавају услове конкурса, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера у складу са Правилником о безбедносним проверама лица које обавља Војнобезбедносна агенција.

Кандидати који се не одазову позиву у било којој фази изборног поступка губе право на даље учешће у изборном поступку.

Кандидати који уђу у најужу избор пре пријема у радни однос доставиће лекарско уверење о здравственој способности за рад на радним местима на која су конкурисали.

Место рада:

- Београд: за радна места под редним бројем: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 и 8;
- Добановци (Београд): за радно место под редним бројем: 9.

III РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВЕ НА ЈАВНИ КОНКУРС:

30 (тридесет) дана и почиње да тече од наредног дана када је јавни конкурс оглашен у магазину „Одбрана”.

IV ЛИЦЕ ЗАДУЖЕНО ЗА ДАВАЊЕ ОБАВЕШТЕЊА О ЈАВНОМ КОНКУРСУ:

Вера Рајковић, телефон 011/2064-374.

V АДРЕСА НА КОЈУ СЕ ПОДНОСИ ПРИЈАВА ЗА ЈАВНИ КОНКУРС:

Поштом на адресу **ВП 4795 Београд, Јована Мариновића бб, 11000 Београд, са назнаком „за јавни конкурс”**.

Лична достава пријава може се извршити у деловодству **ВП 4795 Београд, Београд**.

VI ДОКАЗИ КОЈИ СЕ ПРИЛАЖУ УЗ ПРИЈАВУ НА ЈАВНИ КОНКУРС:

Уз пријаву у којој се наводе основни лични подаци, адреса становања, контакт телефон, и-мејл адреса, назив и редни број радног места на које се конкурише, кандидати поред кратке биографије прилажу и следеће:

- оригинал или оверену копију дипломе којом се потврђује стручна спрема, односно стечено прописано звање или занимање;
- оригинал или оверене копије сведочанства за сваки разред захтеване школе (за радна места за која је прописан 2, 3, 4. или 5. степен стручне спреме);
- оригинал или оверену копију уверења о положеном специјалистичком испиту – за радна места за која је прописан 5. степен стручне спреме;
- копију возачке дозволе – за радна места под редним бројем 4, 5 и 7;
- уверење о држављанству (не старије од шест месеци);
- извод из матичне књиге рођених (ако није нови образац – не старије од шест месеци);
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (не старије од шест месеци);
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању од најмање шест месеци (не старије од шест месеци);
- уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа (уколико је кандидат радио у државном органу).

Сви докази прилажу се у оригиналу или у фотокопији која је оверена код јавног бележника.

НАПОМЕНА:

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази у оригиналу или фотокопији овереној код јавног бележника биће одбачене решењем.

Сагласно одредби члана 125. Закона о Војсци Србије, при избору за пријем у службу у својству цивилног лица на

служби у Војсци Србије додатно се вредније чињеница да је кандидат супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе у Војсци Србије, дете палог борца, супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања и супружник односно члан породице професионалног војног лица. Након реализације свих активности у селекцији, а пре формирања листе за избор, кандидати који испуњавају услове члана 125. Закона о Војсци Србије укупно остварен број бодова увећава се за 5%.

Пробни рад обавезан је за све оне кандидате који први пут заснивају радни однос у државном органу. Пробни рад за радни однос заснован на неодређено време траје шест месеци. Запосленим који не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду без отказа.

Јавни конкурс спроводи Конкурсна комисија коју именује министар одбране.

Одредбом члана 9. и члана 103. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/16 и 95/18) прописано је, између осталог, да у поступку који се покреће по захтеву странке орган може да врши увид, прибавља и обрађује личне податке о чињеницама о којима се води службена евиденција када је то неопходно за одлучивање, осим ако странка изричито изјави да ће податке прибавити сама.

Потребно је да кандидат попуни изјаву којом се опредељује за једну од две могућности: да орган прибави податке о којима се води службена евиденција или да ће то кандидат учинити сам. Наведену изјаву могуће је преузети на сајту Министарства одбране или Војске Србије.

Потписану изјаву је неопходно доставити уз молбу уз напред наведене доказе како би орган могао даље да поступа. Документа о чињеницама о којима се води службена евиденција су: уверење о држављанству, извод из матичне књиге рођених, уверење из суда и МУП-а да се против лица не води кривични поступак, односно да лице није осуђивано на казну затвора у трајању од најмање шест месеци, уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа.

Кандидати који конкуришу на више формацијских места подносе појединачне пријаве за свако формацијско место на које конкуришу, у којима наводе уз коју од пријава су приложили тражене доказе.

Лице које је већ запослено у Министарству одбране или Војсци Србије, ако се пријављује на јавни конкурс, уместо уверења о држављанству и извода из матичне књиге рођених, подноси решење о распоређивању на радно место, односно формацијско место у организационој јединици у којој ради или решење да је нераспоређено.

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
МЕДИНСКИ ФАКУЛТЕТ
ВОЈНОМЕДИЦИНСКЕ АКАДЕМИЈЕ

РАСПИСУЈЕ

ЈАВНИ КОНКУРС

за избор у звање наставника у образовно-научном пољу
медицинских наука, и то:

- једног наставника за ужу научну област оториноларингологија са максилороцијалном хирургијом у доцента

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да кандидат поседује научни степен доктора наука из области за коју се бира;
- да кандидат није правоснажно осуђиван за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе

- коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи;
- да је кандидат професионално војно лице/војни службеник.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да испуњава услове за избор у звање доцента из члана 17. и члана 18. Правилника о начину, поступку и ближим условима стицања звања наставника („Службени војни лист”, број 40/21);
- кандидати који се први пут бирају у звање доцента морају имати позитивно оцењено приступно предавање из уже научне области за коју се бирају. Приступно предавање биће одржано 4. априла 2023. године и не може бити краће од 30 минута, нити дуже од једног школског часа (45 минута). Тему приступног предавања бира кандидат, а све у складу са одредбама Правилника о приступном предавању наставника („Службени војни лист”, број 42/21).

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ
ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати прилажу:

- документацију према Упутству за припрему конкурсне документације и изјаву извештаја за избор у звање наставника (одлуке Сената број 10/121 од 21. јуна 2022. године), које је објављено на интернет страници Универзитета одбране (Медицинског факултета ВМА);
- попуњен одговарајући образац Извештаја комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање наставника (CD или USB);
- уверење надлежног органа МУП-а о непостојању правоснажне пресуде за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи;
- сагласност претпостављене команде за ангажовање у наставном процесу у оквиру студијских програма Медицинског факултета ВМА, осим за лица постављена на формацијско место наставника Универзитета одбране.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор/реизбор у звање наставника подносе се на адресу **Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране: Црнотравска 17, Београд, са назнаком „конкурс за избор у звање наставника”**.

У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за које се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација неће се враћати кандидату. Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
МЕДИНСКИ ФАКУЛТЕТ
ВОЈНОМЕДИЦИНСКЕ АКАДЕМИЈЕ

РАСПИСУЈЕ

ЈАВНИ КОНКУРС

за поновни избор у звање
сарадника

І. РАСПИСУЈЕ СЕ КОНКУРС
ЗА ПОНОВНИ ИЗБОР У ЗВАЊЕ
САРАДНИКА:

- једног сарадника за ужу научну област интерна медицине на подбласти реуматологија у звању асистент;

- једног сарадника за ужу научну област интерна медицине на подбласти хематологија у звању асистент.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА

Да је кандидат професионално војно лице/војни службеник.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА

За избор у звање асистента:

- да је кандидат завршио одговарајућу здравствену специјализацију;
- да је кандидат уписао докторске академске студије или му је као магистру наука одобрена тема за израду докторске дисертације;
- да је кандидат студије завршио са просечном оценом најмање осам (8);
- да кандидат има најмање један рад *in extenso*, као први аутор у часопису са рецензијом;
- да кандидат показује смисао за наставни рад, на основу мишљења катедре.

За избор у звање сарадника у настави:

- да је кандидат студент специјалистичких академских студија или докторских студија и да је студије завршио са укупном просечном оценом најмање осам (8).

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ
ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати треба да приложе:

- биографске податке и доказе о испуњености услова конкурса;
- библиографију објављених научних и стручних радова са копијама примерака научних радова и других публикација.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор у звање сарадника подносе се на адресу **Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране: Црнотравска број 17, Београд, са назнаком „конкурс за избор у звање сарадника”**.

У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за коју се пријава подноси.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација неће се враћати кандидату. Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
Војна академија

РАСПИСУЈЕ

ЈАВНИ КОНКУРС

за избор и поновни избор лица у звање наставника
у образовно-научном пољу техничко-технолошких,
природно-математичких и друштвено-хуманистичких
наука, и то:

- поновни избор једног лица у звање доцент, за ужу научну област „Физика”;
- избор једног лица у звање ванредни професор, за ужу научну област „Тактика са системима наоружања” (специјалност инжењерија).

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да кандидат поседује научни степен доктора наука из области за коју се бира;
- да кандидат није правоснажно осуђиван за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе

- праве коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи и
- да је кандидат професионално војно лице/војни службеник.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да испуњава услове за поновни избор у звање доцента из члана 17. и члана 18. Правилника о начину, поступку и ближним условима стицања звања наставника („Службени војни лист”, број 40/2021).

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

- Уз пријаву на конкурс кандидати прилажу:
- документацију према Упутству за припрему конкурсне документације и изразу извештаја за избор у звање наставника (Одлука Сената 10/121 од 21. јуна 2022. године);
 - попуњен одговарајући образац Извештаја комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање наставника (CD или USB);
 - уверење надлежног органа МУП-а о непостојању правоснажне пресуде за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне исправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи;
 - сагласност претпостављене команде за ангажовање у наставном процесу у оквиру студијских програма Војне академије, осим за лица постављена на формацијско место наставника на Војној академији.

НАЧИН КОНКУРСИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор/поновни избор у звање наставника подносе се на адресу **Војне академије: Вељка Лукића-Курјака 33, Београд, са назнаком „конкурс за избор/поновни избор у звање наставника”**.

У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област и звање за које се пријава подноси. Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација се неће враћати кандидатима.

Конкурс је отворен 30 дана, рачунајући од првог наредног дана од дана објављивања.

ВАЖНА НАПОМЕНА

Кандидати који буду изабрани у звање наставника неће бити постављани на формацијска места наставника у Војној академији, већ ће права и обавезе наставника остваривати са формацијских места на којима су већ постављени, а у складу са чланом 88. Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 88/2017, 73/2018 – др. закон, 67/2019 и 6/2020 – др. закон, 11/2021-аутентично тумачење, 67/2021 – др. закон).

ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ
УПРАВА ЗА РАЗВОЈ И ОПРЕМАЊЕ (Ј-5)

РАСПИСУЈЕ

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за пријем подофицира на одређено време, професионалних војника, војних службеника и намештеника на служби у Војсци Србије и државних службеника и намештеника запослених у Министарству одбране у професионалну војну службу у својству подофицира на неодређено време

- Назив организационе јединице Министарства одбране у којој се врши попуна формацијских места:

ТЕХНИЧКИ ОПИТНИ ЦЕНТАР УПРАВЕ ЗА РАЗВОЈ И ОПРЕМАЊЕ (Ј-5) ГЕНЕРАЛШТАБА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

Формацијска места која се попуњавају:

- нишанџија-оператор, ФВЕС ПНООП, ФЧ св, ПГ 20 – 1 извршилац;
- нишанџија-оператор, ФВЕС ПЦООП, ФЧ св, ПГ 20 – 1 извршилац.

Услов:

- завршена средња школа, 4. степен ССС;
- да су две последње службене оцене најмање „истиче се”.

II. Заједничко за сва формацијска места

Изборни поступак: У изборном поступку биће примењени критеријуми прописани тачком 4. Одлуке о утврђивању мера за спровођење Стратегије каријерног вођења и саветовања у Републици Србији у Министарству одбране и Војсци Србије („Службени војни лист”, број 10/12, 6/14, 23/15, 30/17, 26/18, 19/19, 30/19, 17/20, 20/20, 5/21 – др. пропис и 38/21), а који обухватају просек оцена са последњег нивоа школовања (40% од укупног броја бодова), психолошку процену кандидата (30% од укупног броја бодова) и разговор са кандидатом (30% од укупног броја бодова).

Кандидати чије су пријаве благовремене, допуштене, разумљиве, потпуне и уз које су приложени сви докази и који испуњавају све услове за запошљавање на формацијским местима за која конкуришу, биће упућени на психолошку процену капацитета у надлежне војноздравствене установе. Наведена процена врши се путем стандардизованих тестова. О датуму, времену и месту обављања процене психолошких капацитета кандидати ће бити обавештени писаним путем на адресе наведене у пријави.

Кандидати који не задовоље на психолошкој процени, губе право на даље учешће у изборном поступку.

Са кандидатима који задовоље процену психолошких капацитета биће обављен разговор. О датуму, времену и месту обављања разговора кандидати ће бити обавештени писаним путем на адресе наведене у пријави.

Такође, за кандидате који испуњавају услове конкурса, уз њихову писану сагласност биће извршена безбедносна провера у складу са Правилником о безбедносним проверама лица које обавља Војнобезбедносна агенција.

Кандидати који се не одазову позиву у било којој фази изборног поступка губе право на даље учешће у изборном поступку.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос доставиће лекарско уверење о општој здравственој способности, односно налаз, оцену и мишљење надлежне војноздравствене установе о способности за професионалну војну службу.

III. Место рада: Никинци.

IV. Рок за подношење пријаве на интерни конкурс је осам дана и почиње да тече од наредног дана од дана објављивања у магазину „Одбрана”.

V. Лице које је задужено за давање обавештења о интерном конкурс: потпуковник Александар Богдановић, телефон 011/3401-007.

VI. Адреса на коју се подноси пријава за интерни конкурс: редовним путем преко својих јединица за Војна пошта 2342 Београд, Улица Војводе Степе 445, 11000 Београд, са назнаком „за интерни конкурс”.

VII. Докази који се прилажу уз пријаву на интерни конкурс

- Уз пријаву у којој се наводе основни лични подаци, адресе становања, контакт телефон, имејл адреса, редни број формацијског места на које се конкурише, кандидати поред кратке биографије прилажу и следеће:
- диплома или уверење којом се потврђује захтевана стручна спрема;

- последње две службене оцене;
- попуњен и оверен образац и сагласност за извршење безбедносне провере;
- сагласност за постављење у Војсци Србије по потреби службе;
- препорука претпостављеног старешине;
- картон основних личних података (КОЛП).

Сви докази се прилажу у оригиналу или фотокопији која је оверена у општини, суду или код јавног бележника.

VIII. Лица која имају право да учествују на интерном конкурс

На интерном конкурс могу да учествују професионална војна лица, војни службеници, односно намештеници и државни службеници, односно намештеници из Војске Србије и Министарства одбране Републике Србије.

НАПОМЕНЕ

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази у оригиналу или фотокопији овереној у општини, суду или код јавног бележника биће одбачене закључком.

Сагласно одредби члана 125. Закона о Војсци Србије, између кандидата који испуњавају услове конкурса, првенство под једнаким условима има супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе у Војсци Србије и супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

Интерни конкурс спроводи Конкурсна комисија коју именује начелник Управе за развој и опремање (Ј-5) Генералштаба Војске Србије.

Овај оглас објављује се и на веб-страници Министарства одбране.

ОБАВЕШТЕЊЕ

о покретању процеса избора кандидата за учешће у мултинационалним операцијама EUTM Somalia у Сомалији и EUTM RCA у Централноафричкој Републици

Обавештавају се заинтересовани кандидати да је отпочео процес избора за:

1. мултинационалне операције **EUTM Somalia у Сомалији** (са почетком ангажовања од фебруара 2023. године) и **EUTM RCA у Централноафричкој Републици** (са почетком ангажовања од априла 2023. године) на период од шест месеци, за дужности:

EUTM SOMALIA У СОМАЛИЈИ

- шеф санитетске службе** – 1 дужност, доктор медицине, пожељно лекар специјалиста, чин мајор – потпуковник;
- вођа санитетског тима** – 1 дужност, доктор медицине, пожељно лекар специјалиста, чин потпоручник – капетан прве класе;
- медицински техничари** – 4 дужности, медицински техничар, чин подофицир – војни службеник – професионални војник.

EUTM RCA У ЦЕНТРАЛНОАФРИЧКОЈ РЕПУБЛИЦИ

- шеф санитетске службе** – 1 дужност, доктор медицине, пожељно лекар специјалиста, чин мајор – потпуковник;
- лекар (шеф амбуланте)** – 1 дужност, доктор медицине, пожељно лекар специјалиста, чин поручник – потпуковник;
- медицински техничар у амбуланти** – 3 дужности, медицински техничар, чин подофицир – професионални војник;

- **медицински техничари у Тиму за хитну медицинску помоћ** – 2 дужности, медицински техничар, чин подофицир – професионални војник.

На основу члана 14. Правилника о критеријумима за избор и начину избора припадника Војске Србије који се припремају и обучавају за учешће у мултинационалним операцијама и начину издавања сертификата о оспособљености („Службени војни лист”, број 5/21) заинтересована лица детаљније информације о општим и посебним критеријумима за предметни процес избора могу добити у матичним јединицама.

Рок за пријаву заинтересованих кандидата је **9. 9. 2023.** године.

ОБАВЕШТЕЊЕ

о покретању процеса избора кандидата за учешће у мултинационалној операцији MINUSCA у Централноафричкој Републици

Обавештавају се заинтересовани кандидати да је отпочео процес избора за:

1. мултинационалну операцију MINUSCA у Централноафричкој Републици за период ангажовања од августа 2023. године, за дужности:

- **командант контингента** – 1 дужност, општа специјалност, чин пуковник;
- **штабни официр за оперативне послове** – 1 дужност, општа специјалност, чин мајор – потпуковник;
- **штабни официр** – 1 дужност, општа специјалност, чин капетан – потпуковник;
- **помоћник за подршку** – 1 дужност, логистичка специјалност, чин мајор – потпуковник;
- **референт за телекомуникације и информатику, уједно оператер и возач** – 1 дужност, телекомуникациона специјалност, чин старији водник – заставник прве класе;
- **командир групе за снабдевање, одржавање и транспорт** – 1 дужност, општа логистичка, техничка или саобраћајна специјалност, чин поручник – капетан;
- **руководилац основних средстава и потрошног материјала, уједно возач** – 1 дужност, општа специјалност, чин старији водник – заставник I класе;
- **електромедицински техничар** – 1 дужност, логистичка специјалност, чин разводник – млађи водник/цивилно лице;

- **возач за амбулантно возило** – 2 дужности, чин разводник – млађи водник – цивилно лице;
- **командир групе за интендантуру и инфраструктуру** – 1 дужност, општа, логистичка специјалност, чин поручник – капетан;
- **кувар** – 2 дужности, интендантска служба – кувар, чин разводник – млађи водник/цивилно лице;
- **помоћник куvara** – 2 дужности, интендантска служба – кувар или месар или посластичар, чин разводник – млађи водник/цивилно лице;
- **помоћни радник у кухињи** – 4 дужности, општа специјалност, чин разводник – млађи водник/цивилно лице;
- **берберин уједно руковаца сервиса** – 1 дужност, интендантска служба – берберин, чин разводник – млађи водник/цивилно лице;
- **електричар** – 1 дужност, електричар, чин разводник – млађи водник/цивилно лице;
- **домар** – 1 дужност, бравар или водоинсталатер, чин разводник – млађи водник/цивилно лице.

На основу члана 14. Правилника о критеријумима за избор и начину избора припадника Војске Србије који се припремају и обучавају за учешће у мултинационалним операцијама и начину издавања сертификата о оспособљености („Службени војни лист”, број 5/21) заинтересована лица детаљније информације о општим и посебним критеријумима за предметни процес избора могу добити у својим матичним јединицама.

Рок за пријаву заинтересованих кандидата је **9. 3. 2023.** године.

ОБАВЕШТЕЊЕ

о покретању поступка избора кандидата за учешће у мултинационалној операцији UNFICYP у Републици Кипар

Обавештавају се заинтересовани кандидати да је отпочео процес избора за:

1. мултинационалну операцију UNFICYP у Републици Кипар за период ангажовања од априла 2023. године, за дужности:
- **заменик командира вода / вођа смене** – 1 дужност, војно-полицијска специјалност, чин старији водник – старији водник прве класе
 - **криминалистички техничар** – 1 дужност, војно-полицијска специјалност, чин старији водник – старији водник прве класе

- **члан патроле** – 3 дужности, војно-полицијска специјалност, чин старији водник – старији водник прве класе

На основу члана 14. Правилника о критеријумима за избор и начину избора припадника Војске Србије који се припремају и обучавају за учешће у мултинационалним операцијама и начину издавања сертификата о оспособљености („Службени војни лист”, број 5/21) заинтересована лица детаљније информације о општим и посебним критеријумима за предметни процес избора могу добити у матичним јединицама.

Рок за пријаву заинтересованих кандидата је **10. 3. 2023.** године.

ОБАВЕШТЕЊЕ

о покретању процеса избора кандидата за учешће у мултинационалној операцији MINUSCA у Централноафричкој Републици

Обавештавају се заинтересовани кандидати да је отпочео процес избора за:

1. мултинационалну операцију MINUSCA у Централноафричкој Републици на период од годину дана, са почетком ангажовања од новембра 2023. године, за дужности:

- **начелник Одељења за обуку у Команди мисије** – 1 дужност, општа специјалност, чин потпуковник;
- **референт у Групи за обуку у Команди сектора** – 1 дужност, општа специјалност, чин капетан – мајор;
- **војни посматрачи** – 2 дужности, општа специјалност, чин капетан – мајор.

На основу члана 14. Правилника о критеријумима за избор и начину избора припадника Војске Србије, који се припремају и обучавају за учешће у мултинационалним операцијама и начину издавања сертификата о оспособљености („Службени војни лист”, број 5/21), заинтересована лица детаљније информације о општим и посебним критеријумима за предметни процес избора могу добити у матичним јединицама.

Рок за пријаву заинтересованих кандидата је **7. 4. 2023.** године.

ИСПРАВКА

конкурса за пријем кандидата из грађанства на Медицински факултет Војномедицинске академије Универзитета одбране у Београду и конкурса за пријем кандидата из грађанства за ученике Војне гимназије у Београду који су објављени **15. 2. 2023.** године

Управа за људске ресурсе (Ј-1) ГШ ВС доставила је предлог за измену текста конкурса за пријем кандидата из грађанства на Медицински факултет Војномедицинске академије Универзитета одбране у Београду, који је објављен 15. 2. 2023. на сајту Министарства одбране у делу који се односи на број кандидата који се примају на МФ ВМА у школској 2023/24 години, тако што се речи: „Интегрисане академске студије медицине: 17 кандидата”, **заменају речима: „Интегрисане академске студије медицине: 25 кандидата”.**

У преосталом делу текст конкурса остаје непромењен.

У тексту конкурса за пријем кандидата из грађанства за ученике Војне гимназије у Београду који је објављен 15. 2. 2023. на сајту Министарства одбране врши се исправка техничке грешке у делу који се односи на школску годину на коју се односи пријем кандидата у Војну гимназију тако да се речи: „У школској 2022/2023. години примају се кандидати из грађанства (у даљем тексту: кандидати) за 75 ученика општег смера и 30 ученика ваздухопловног смера првог разреда Војне гимназије.” **заменају са речима: „У школској 2023/2024. години примају се кандидати из грађанства (у даљем тексту: кандидати) за 75 ученика општег смера и 30 ученика ваздухопловног смера првог разреда Војне гимназије.”**

У преосталом делу текст конкурса остаје непромењен.

ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ УПРАВА ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ (Ј-1)

РАСПИСУЈЕ

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за пријем у професионалну војну службу у својству
официра на неодређено време

УГАРДУ:

1. помоћник диригента у Репрезентативном оркестру Гарде, ФВЕС ФМ114, 1 извршилац, место службовања Београд.

УСЛОВИ КОНКУРСА

На конкурс могу учествовати официри на одређено време, подофицири на неодређено време, подофицири на одређено време, професионални војници, војни службеници и намештеници на служби у Војсци Србије и државни службеници и намештеници запослених у Министарству одбране, који испуњавају следеће услове.

ОПШТИ УСЛОВИ:

- да су пунолетни држављани Републике Србије;
- да су здравствено и психофизички способни за службу у Војсци Србије;
- да имају стечено високо образовање – завршене основне академске студије у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова или основне академске студије у трајању од најмање четири године или основне струковне студије са завршеним струковним специјалистичким студијама у обиму од најмање 240 ЕСПБ бодова;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа;
- да нису осуђивани на казну затвора од најмање шест месеци;
- да нису старији од 45 година;
- да су безбедносно проверени и да нема безбедносних сметњи за пријем у професионалну војну службу, у складу са прописима којима је уређено вршење безбедносне провере у Министарству одбране;
- да су завршили одговарајућу војну обуку са оружјем.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ:

- да су официри на одређено време, подофицири на неодређено време, подофицири на одређено време, професионални војници, војни службеници и намештеници на служби у Војсци Србије и државни службеници и намештеници запослених у Министарству одбране;
- да у току службе нису негативно оцењивани и да имају просек службених оцена најмање „истиче се“;
- да имају препоруку старешине на положају команданта батаљона, њему равном или вишем положају, односно непосредно претпостављеног руководиоца;
- да имају завршене студије из области музичке уметности, смер – дириговање.

НАЧИН КОНКУРСИСАЊА

- Пријаву на конкурс, која треба да садржи основне личне податке, адресу, контакт телефон и назив формацијског места на које конкурише, кандидати подносе јединицама – установама у којима се налазе на служби.
- Уз пријаву кандидати прилажу и следећа документа:
- оверену копију дипломе о завршеном високом образовању којом се потврђује тражена стручна спрема, односно стечено прописано звање или занимање;
 - потписану изјаву о прихватању распореда по потреби службе на целој територији Републике Србије (својеручно потписана изјава и оверена од надлежног старешине);
 - попуњен и оверен образац и сагласност за извршење посебне безбедносне провере (тражити у команди јединице у којој се налазе на служби);
 - уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (не старије од шест месеци);
 - уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању од најмање шест месеци (не старије од шест месеци).

Команде јединица – установа, уз пријаву кандидата, прибављају и прилажу следећа документа:

- уверење о држављанству (оригинал или оверена копија);
- извод из матичне књиге рођених (оригинал или оверена копија);
- потврду надлежног старешине о периоду обављања дужности и у ком роду, односно служби;
- потврду надлежног старешине да ли је негативно оцењиван и просек службених оцена у току службе;
- препоруку старешине на положају команданта батаљона, њему равном или вишем положају, односно непосредно претпостављеног руководиоца;
- образац картона основних личних података из ИСЉР;
- уверење државног органа у којем је кандидат био на служби да му радни однос у државном органу није престао због повреде дужности из радног односа.

Пријаве кандидата са неопходном документацијом команде јединица – установа службеном поштом достављају **Војној пошти 4795 Београд, са назнаком „за конкурсну комисију по интерном конкурсџу“. Лична достава пријава може се извршити у деловодству ВП 4795 Београд.**

Рок за подношење пријава за пријем на службу је осам (8) дана од дана објављивања конкурса.

Напомена:

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази у оригиналу или фотокопији овереној код јавног бележника – нотара биће одбачене решењем.

ИЗБОР КАНДИДАТА ЗА ПОПУНУ ФОРМАЦИЈСКОГ МЕСТА

Изборни поступак спровешће конкурсна комисија коју формира надлежни старешина, међу кандидатима који испуњавају услове конкурса за пријем на формацијско место које су конкурисали.

Поступак избора кандидата спроводи се по принципу елиминације, тако да неиспуњавање критеријума на

претходној провери – процени искључује упућивање на даље провере – процене.

Кандидати који испуњавају услове конкурса биће упућени на проверу физичких способности и тестирање психолошких капацитета.

Ради вршења психолошке процене, кандидати за попуњу формацијских места биће упућени у надлежну војноздравствену установу (у Београду), према распореду који ће израдити и о којем ће их информисати председник конкурсне комисије.

Кандидати који задовоље услове провере физичких способности и психолошке процене биће позвани на разговор.

Резултате пријављених кандидата утврдиће конкурсна комисија за пријем у професионалну војну службу на основу следећих мерила за избор:

1. просек оцена на основним студијама – до 50 бодова (производ коначне оцене и броја 5);
2. провера физичке способности – до 20 бодова (производ коначне оцене и броја 4);
3. психолошка процена кандидата – до 20 бодова (производ коначне оцене и броја 4);
4. разговор – до 10 бодова (производ коначне оцене и броја 2).

Кандидати који са најбољим резултатом испуне мерила за избор биће упућени на медицинско-здравствену процену у надлежну војноздравствену установу ради утврђивања здравствене способности за пријем у професионалну војну службу.

За кандидате ће бити извршена безбедносна провера за пријем на рад у Гарди.

Уколико се кандидат не одазове позиву ради обављања општег лекарског прегледа, провере физичке способности, психолошке процене, разговора и упућивања на медицинско-здравствену процену, сматраће се да је одустао од даљег учешћа у изборном поступку.

Приликом доласка на проверу општих способности, кандидати са собом обавезно носе личну карту или војну легитимацију.

Све евентуалне трошкове путовања до касарни и војноздравствених установа ради реализације селекције, психолошке и медицинско-здравствене процене, као и евентуалне трошкове смештаја и исхране, сноси кандидати који су се пријавили за попуњу формацијског места официра.

Лица примљена у професионалну војну службу остварују сва права и обавезе у складу са Законом о Војсци Србије.

Конкурсна документација неће се враћати кандидатима.

Све информације везане за конкурс могу се добити на веб-сајту Министарства одбране www.mod.gov.rs и на веб-сајту Војске Србије www.vs.rs или на телефоне 011/2064-415 и 011/2064-801.

Конкурси су отворени од 1. марта 2023.

